स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)

२०८२/८३ देखि २०८६/२०८७ सम्म

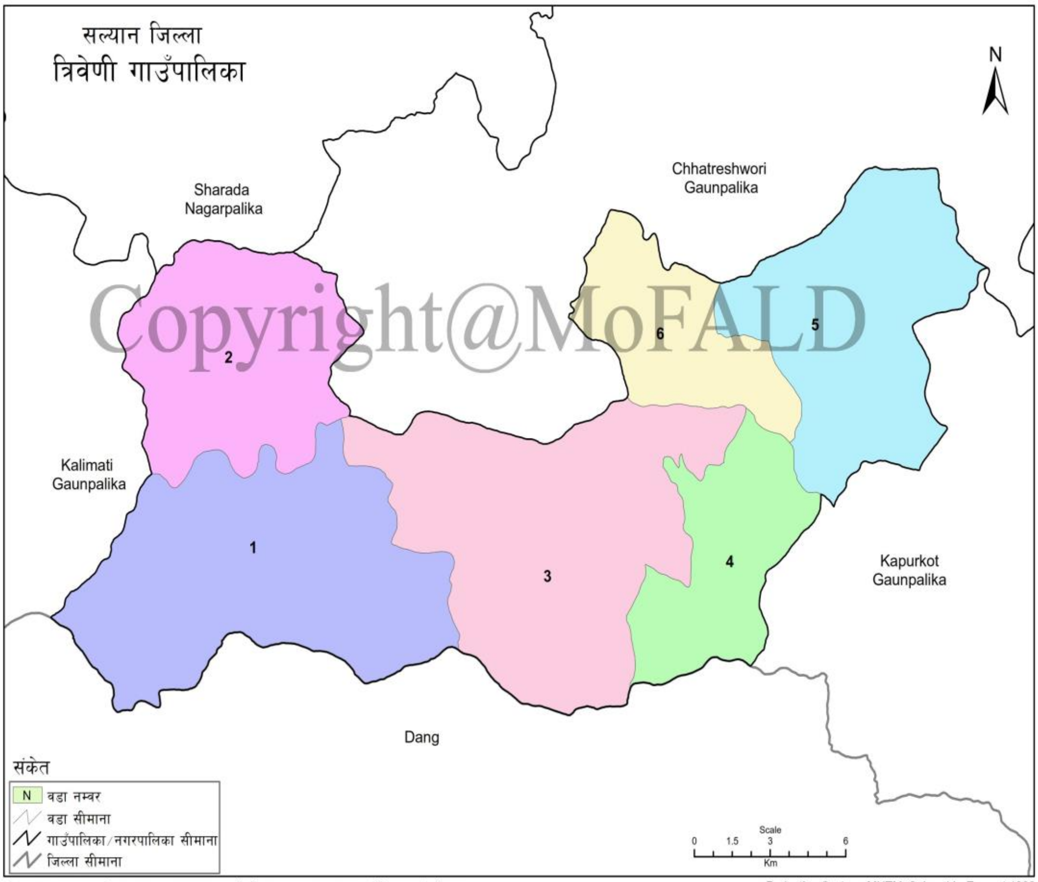

स्रोत: स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५००० /१:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016

त्रिवेणी गाउँपालिका, लुहाम सल्यान

सहयोग: युनिसेफ नेपाल

त्रिवेणी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
लुहाम, सल्यान
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

अध्यक्षको भनाइ

नेपालमा भुकम्प, बाढी, पहिरो, चट्याङ, असिना, आगलागी, महामारी आदि प्रकोपहरु र जलवायु परिवर्ततनको असरले ठुलो क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । सल्यान जिल्लाको त्रिवेणी गाउँपालिका पनि बहुप्रकोपको जोखिमयुक्त गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाका ६ वटै वडाहरुमा गरिएको नक्साङ्कनका आधारमा गाउँपालिकामा् भूकम्पपछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा बाढी रहेको छ । त्यसैगरी पहिरो, आगलागी, खडेरी, हावाहुरी, असिना, वन्यजन्तु, रोगकीरा, महामारी, चट्याङ, तुसारो र सडक दुर्घटना लगायतका प्रकोपहरु पहिचान गरिएको छ । यी प्रकोपहरुबाट सिर्जित विपदले वर्षेनी जनधनको क्षति गर्ने गरेको छ । यसका अलावा विपदका घटनाले महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, वृद्धवृद्धा तथा विपन्नवर्गलाई अझ बढी प्रभावित गरेको छ ।

यसै कुरालाई मध्यनजर गरी गाउँपालिकाले विपद जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न यो ***"स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना" तयार गरिएको छ ।*** यो योजना तयार गर्दा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका,२०७४ ले निर्दिष्ट गरेका विधि तथा प्रक्रियालाई अवलम्वन गरिएको छ। यसका अतिरिक्त योजना तयारीको क्रममा गाउँपालिकाका ६ वटै वडामा सूचना संकलन तथा वडागत जोखिम नक्साङ्कन गरी प्राप्त सुचनाको आधारमा पार्श्वचित्रको तयार गरिएको थियो । जोखिम पार्श्वचित्रको आधारमा जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवाला बीच छलफल गरी विपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका क्रियाकलाप निर्धारण गरी मस्यौदा निर्माण र योजनालाई अन्तिम रुप दिइएको थियो । आशा छ यो योजनामा उल्लेख गरिएका क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयनबाट गाउँपालिकामा विपदबाट हुने क्षति न्यूनीकरण भई विपद उत्थानशिल गाउँपालिका निर्माणमा सहयोग पुग्नेछ ।

योजनामा उल्लेख गरिएका योजना तथा क्रियाकलापहरुलाई गाउँपालिकाको आवधिक तथा वार्षिक योजनमा समावेश गरी बजेट विनियोजन सहित प्राथमिकताका साथ कार्यान्यन गरिनेछ । साथै थप सहयोगका लागि संघ, प्रदेश सरकार तथा अन्य निकायसंग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

अन्तमा योजना निर्माणमा उल्लेख्य योगदान गर्नुहुने गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्यहरु, वडाध्यक्ष लगायत सम्पुर्ण जनप्रतिधिहरु, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु, सुरक्षा निकाय लगायत सबैलाइ धन्यवाद दिन चाहन्छु । यो योजना तयार गर्न प्राविधिक सहयोग गर्नुहुने परामर्शदाता श्री विकिरण गौतम, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री खुम बहादुर के.सी., कर्मचारीहरु लगायत प्राविधिक सहयोग गर्ने युनिसेफ नेपाललाइ पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

खिम बहादुर रावत
गाउँपालिका अध्यक्ष
तथा
अध्यक्ष स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति
त्रिवेणी गाउँपालिका सल्यान

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

योजनाको नाम : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना
Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)
तयार गरिएको वर्ष : २०८१
योजनाको अवधि : आ.व. २०८२/८३ देखि २०८६/२०८७ सम्म
तयार गर्ने : त्रिवेणी गाउँपालिका सल्यान
सहयोग : युनिसेफ नेपाल

विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने केही महत्वपूर्ण शब्दावली

नेपाली शब्द	अंग्रजी शब्द
भवन निर्माण संहिता	Building Code
क्षमता	Capacity
क्षमता विकास	Capacity Building
जलवायु परिवर्तन	Climate Change
आपत्कालीन व्यवस्थापन	Emergency Management
सामना क्षमता	Coping Capacity
विपद	Disaster
विपद् जोखिम	Disaster Risk
विपद व्यवस्थापन	Disaster Management
विपद जोखिम व्यवस्थापन	Disaster Risk Management
पूर्व चेतावनी प्रणाली	Early Warning System
बातावरणीय ह्रास	Environmental Degradation
सम्मुखता	Exposure
पुर्वानुमान	Forecast
प्रकोप	Hazard
पुर्वतयारी	Preparedness
रोकथाम	Prevention

पुनर्लाभ	Recovery
उत्थानशील	Resilience
प्रतिकार्य	Response
प्रवलीकरण	Retrofiting
जोखिम	Risk
जोखिम विश्लेषण	Risk Assessment
जोखिम व्यवस्थापन	Risk Management
सङ्कटासन्न / सङ्कटासन्नता	Vulnerable/Vulnerability

त्रिवेणी गाउँपालिकाको नक्सा

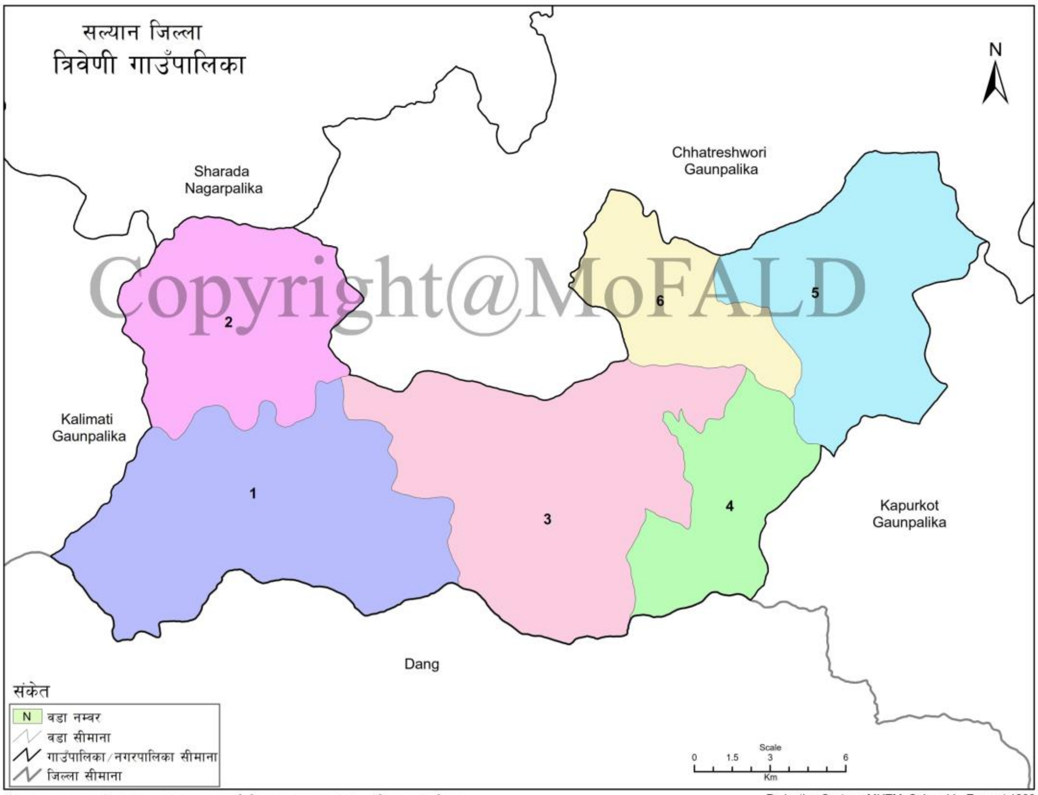

स्रोत: स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५००० / १:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016

विषय सुची

परिच्छेद १ : गाउँपालिकाको परिचय..१
१.१ परिचय :..१
१.२ भौगोलिक अवस्था :.. २
१.३ भौगोलिक सीमाना :.. २
१.५ प्राकृतिक स्रोत साधन :.. २
१.६ पेसा तथा रोजगारीको अवस्था :..३
१.७ यातायात तथा सञ्चारको अवस्था :..३
१.८ जनसङ्ख्याको विवरण :..३
१.९ अपाङगताका आधारमा जनसंख्या :.. ४
परिच्छेद २ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको परिचय.. ५
२.१ पृष्ठभुमी :.. ५
२.२ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व ५
२.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया विधि :.. ६
२.४ योजनाको सिमा :..८
२.५योजना कार्यान्वयन रणनीति :..८
परिच्छेद - ३ : प्रकोप, संङ्कटासन्नता, सम्मुखता र क्षमता विश्लेषण.. ९
३.१ वडागत प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण :.. ९
३.२ जोखिम नक्साङ्कन :..१०
३.३ विपदको ऐतिहासिक समय रेखा :..११
३.४ वडाको संकटासन्न विश्लेषण :.. २४
३.५ पात्रोहरु (प्रकोप पात्रो, मौसम पात्रो र वाली र पात्रो) :.. २५
३.६ प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण :..२७
३.७ संस्थागत विश्लेषण रोटी चित्र (भेन डायग्राम) :.. २९
३.८ संस्थागत विश्लेषण :..३०
३.९ श्रोत सामाग्रीको विश्लेषण :..३२
३.१० परम्परागत ज्ञान र सीप विश्लेषण :.. ४१
३.११ जलवायू परिवर्तनको प्रभाव विश्लेषण :.. ४२

३.१२ जिविकोपार्जन विश्लेषण :.. ४६

परिच्छेद ४ : प्रकोप जोखिम विश्लेषण : ४९

४.१ भूकम्पको जोखिम विश्लेषण : ४९

४.२ बाढीको जोखिम विश्लेषण :.. ५०

४.३ पहिरोको जोखिम विश्लेषण : ५०

४.४ आगलागीको जोखिम विश्लेषण :.. ५०

४.५ खडेरी को जोखिम विश्लेषण :..५१

४.६ हावाहुरी को जोखिम विश्लेषण :..५१

४.७ असिनापानी को जोखिम विश्लेषण :.. ५२

४.८ वन्यजन्तुको जोखिम विश्लेषण : ५२

४.९ रोग किराको जोखिम विश्लेषण :..५३

४.१० महामारीको जोखिम विश्लेषण :..५३

४.११ चट्याङ को जोखिम विश्लेषण :..५३

४.१२ तुसारो को जोखिम विश्लेषण :..५३

४.१४ सडक दुर्घटनाको जोखिम विश्लेषण : ५४

४.१० गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप र जोखिम बस्तीहरु :.. ५५

परिच्छेद ५ : दीर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति र योजना ५७

५.१ दीर्घकालिन सोंच ५७

५.२ परिकल्पना :.. ५७

५.३ ध्येय :.. ५७

५.४ लक्ष्य : ५७

५.५ उद्देश्य : ५७

५.६ रणनीति :..५८

५.७ कार्यान्वयन कार्यनीति : ५८

५.८ स्थानीय विपद् तथाजलवायु उत्थानशील कार्यक्रमहरु (क्रियाकलापहरू) :.................................५८

५.८.१ नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी क्रियाकलापहरु :..................... ६०

५.८.२ जोखिमन्यूनीकरण : रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु :......................................६५

५.८.२.१ भुकम्पको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा :..६५

५.८.२.२ बाढीको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा :..६६

५.८.२.३ पहिरोको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ६७
५.८.२.४ आगलागीको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ६९
५.८.२.५ खडेरीको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : 70
५.८.२.६ हावहुरीको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ७१
५.८.२.७ असीनाको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ७१
५.८.२.८ वन्यजन्तुको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ७२
५.८.२.९ बालिनालीमा किराको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ७३
५.८.२.१० महामारीको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ७३
५.८.२.११ चट्याङको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ७५
५.८.२.१२ तुसारोको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ७५
५.८.२.१३ सडक दुर्घटना जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा : ७६
५.८.२.१४ जलवायु परिवर्तन तथा अनुकुलनका कार्यहरु : ७६
५.८.३ पुर्नलाभ अन्तरगतका अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणकाकार्यहरु : ७७
५.८.३.१ भुकम्पको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु : ७७
५.८.३.२ पहिरोको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु : ७९
५.८.३.३ बाढीको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु : ७९
५.४ आवश्यक पर्ने श्रोत सामाग्री आंकलन : ८१
परिच्छेद ६ : लागत अनुमान तथा श्रोत ब्यवस्थापन, समन्वय, अनुगमन, समीक्षा : ८९
६.१ लागत अनुमान : ८९
६.२ समन्वय र सहकार्य : ८९
६.३ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण : ८९
६.४ आवधिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण : ९०
६.५ स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण : ९०
६.६ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन, प्रतिवेदन,अद्यावधिक र सिकाइ : ९०

तालिका सुची

तालिका १ : गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण १
तालिका २ : वडागत जनसंख्या विवरण ३
तालिका ३ : अपाङ्गताको विवरण ४

तालिका ४ : प्रकोप स्तरीकरण.. ९
तालिका ५ : वडाहररुमा गरिएको प्रकोप अनुसारको कुल अंक.. ९
तालिका ६ : विपदको ऐतिहासिक समय रेखा **(Historical Time Line)** ११
तालिका ७ : वडा अनुसार संकटासन्नता स्तरीकरण... २४
तालिका ८ : प्रकोप पात्रो २५
तालिका ८ : मौषम पात्रो २५
तालिका १० : बाली पात्रो..२६
तालिका ११: प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण..२७
तालिका १२ : संस्थागत विवरण..३०
तालिका १३ : श्रोत सामाग्री...३२
तालिका १४ : जोखिम न्यूनीकरणका लागि गरिएका स्थानीय प्रयासहरु.. ४१
तालिका १५ : जलवायू परिवर्तनले ल्याएका प्रभावहरु ४२
तालिका १५ : जिविकोपार्जन सिपहरु... ४६
तालिका १७ : गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप र जोखिम बस्तीहरु... ५५
तालिका १८ : प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामाग्री.. ८१

अनुसुचीहरु

अनुसुची१ : वडाहरुको जोखिम नक्सा...९६
अनुसूची२. प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन..९९
अनुसुची३ : स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति..११०
अनुसुची४ : आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रमा रहेका सामाग्री...१११

परिच्छेद १ : गाउँपालिकाको परिचय

१.१ परिचय :

नेपालको कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत पर्ने सल्यान जिल्लामा अवस्थित त्रिवेणी गाँउपालिका नेपालको संविधानको धारा २९५ को उपधारा (३) बमोजिम कायम भएका गाउँपालिका, गाउँपालिका मध्ये एक हो । संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रीको संयोजकत्वमा गठित समितिले मिति २०७३/११/२० मा पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा नेपाल सरकारले मिति २०७३/११/२२ मा साविकका काभ्रा, कारागिठी, फलावाङ र त्रिवेणी गा.वि.स.हरु लाई समावेश गरि त्रिवेणी गाउँपालिका गठन गरिएको हो । साविकको त्रिवेणी र फलाबाङ गा.वि.स.को मिलन बिन्दु र हाल त्रिवेणी गाउँपालिकाको केन्द्र रहेको लुहाम बजार नजिकै त्रिवेणीधाम अवस्थित छ । यस क्षेत्रको पवित्र धामको रुपमा रहेको यसै त्रिवेणीधामबाट यस गाउँपालिकाको नामाकरण गरिएको हो ।

विविधतापूर्ण जातीय पहिचान रहेको यस गाँउपालिकाका स्थानीय बासिन्दाको आम्दानीको मुख्य श्रोतहरूमा कृषि, व्यापार, व्यवसाय, नोकरी, साना तथा मझौला उद्योगहरू र विकल्पको रूपमा वैदेशिक रोजगारी पनि एक हो । स्थानीय जनशक्ति मजदुरी तथा अध्ययनका लागि विदेशिने क्रम बढिरहेको छ । यस गाउँपालिकामा आधारभूतदेखि माध्यमिक तहसम्म शिक्षा प्रदान गर्ने शैक्षिक संस्थाहरूरहेका छन् । विभिन्न समुदाय, जातजातिका मानिसको बसोबास रहेको यस गाउँपालिकामा मगर, बाहुन, क्षेत्री, दलित, जनजाती, समुदायको बसोवास रहेको छ । यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल जम्मा ११९.११ वर्ग कि.मि रहेको छ ।

तालिका१ : गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण

वडा नं.	साविक गा.वि.स	साविक वडा	क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.
१	काभ्रा	१-९	२८.४४
२	काँरागिठी	१-९	१७.९२
३	फलाबाङ	१-५	२९.९१
४	फलाबाङ	६-९	११.६५
५	त्रिवेणी	१-६	२०.६२
६	त्रिवेणी	७-९	१०.५७
	जम्मा		**११९.११**

श्रोत :संघीय मामला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

१.२ भौगोलिक अवस्था :

त्रिवेणी गाउँपालिका नेपालको कर्णाली प्रदेश अन्तरगत सल्यान जिल्लामा पर्दछ । यो गाउँपालिका विश्व मानचित्रमा २८० १४ ̇ देखि २८० २०̇ उत्तरी आक्षांश र ८२० ०८̇ ०̇ देखि ८२० २०̇ पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएर रहेको छ भने समुद्री सतहबाट ७८३ देखि २,१०७ मिटरसम्मको उचाइमा अवस्थित छ ।

१.३ भौगोलिक सीमाना :

यस गाउँपालिकाको पूर्वमा कपुरकोट गाउँपालिका, पश्चिममा कालिमाटी गाउँपालिका उत्तरमा शारदा गाउँपालिका र छत्रेश्वरी गाउँपालिका र दक्षिणमा दाङ जिल्ला पर्दछ ।

१.४ जलवायुको अवस्था :

त्रिवेणी गाउँपालिकामा भू-धरातलीय स्वरुपमा विविधता रहेकाले उचाइ अनुसार हावापानीमा पनि विविधता पाइन्छ । नदी खोलाको किनारमा उष्ण हावापानी पाइन्छ भने अन्य भू-भागमा समशितोष्ण हावापानी पाइन्छ । यस गाउँपालिकामा न्यूनतम २ डिग्री सेल्सीयसदेखि अधिकतम ३४ डिग्री सेल्सियससम्म तापक्रम पाइन्छ । असार, साउन र भदौमा धेरै वर्षा भएतापनि हिउँदमा कम बर्षा हुन्छ ।

१.५ प्राकृतिक स्रोत साधन :

। यहा विभिन्न प्रजातिका भालु, चितुवा, चित्तल, हरिण दुम्सी, बँदेल, खिरखिरे, सालक, बनढाडे, जरायो, मृग, घोरल, बाँदर, बनमुसा, स्याल, बन बिरालो, खरायो, मलसाप्रो, आदि प्रजातिका जीवहरू पाइन्छन । चराचुरुङ्गीहरूमा विशेषतः कोइली, मैना, सुगा, ढुकुर, लुइँचे, गौथली, काग, भँगेरा, मयुर, हुटिट्याउँ, हुचिल, जुरेली, भद्रायो, चिल, बाज, कोटेरा, ठेउवा, बट्टाइ, चिबे, भ्याकुर, फिस्टो, रुपी, गिद्ध, धनेश, कालिज, लाटोकोसेरो, चमेरो, हाँस, परेवा, कुखुरा, तित्रा, धोबी चरो, हाडफोरुवा, कऱ्याङकुरुङ, भद्राई, सारस तथा विभिन्न घिस्रने जन्तुहरू गनग्वाली, हरहरे, धामन, हरेउ, ढोडिया, सुनगोहोरो, छेपारो, भित्ती, कछुवा, सर्प, गड्यौला, जुका, अन्य किटपतङ्ग पाइन्छन्।

यस गाउँपालिकामा शारदा खोला मुख्य खोला हो भने सल्लेखोला, लंकेनी खोला, घुरखोला, लुहाम खोला, पभेरी खोला, जम्मुखोला, धौले लगायतका खोलानाला रहेका छन् । खोलानालाहरुले यस क्षेत्रको सिंचाईतथा आवश्यक पिउने तथा अन्य प्रयोजन को पानीको आवश्यकतालाई पूर्ति गरेका छन् भने खोलामा बाढी आउँदा विपद्को जोखिम पनि हुने गरेको पाइन्छ । गाउँपालिकामा रहेको वन जंगलले घांसपात तथा दाउराको आपुर्तिमा सहयोग पुगेको छ । वनक्षेत्र फडानी हुदै गएकाले वन्यजन्तुबाट अन्नबालीको नष्ट र मानिस माथि आक्रमण हुने गरेको छ भने वन क्षेत्रमा आगलागीको जोखिम पनि उत्तिकै रहेको छ ।

गाउँपालिकामा समशितोष्ण प्रदेशीय जलवायु भएको कारण यस क्षेत्रमा सल्लो, सिसौं, हल्लुडे, अमला, हर्रो, बर्रो, खयर, सिमल, विजयसाल, राजवृक्ष, आदि जातका विरुवाहरू पाइन्छन् । जसमध्ये काँसीअमला, हर्रो, बर्रो, बोहरी, खमारी, असारे, कुम्भी, कुसुम आदि क्रमशः लोप हुदै जाने अवस्थामा रहेका छन्। गैर काष्ठ पैदावारको रुपमा व्यापारिक र आयुर्वेदिक महत्वका दृष्टिकोणले उपयुक्त देखिएका पिपला, चानमडुवा, रुदिलो, तितेपाती, असुरो, चावो, गुर्जो, आँक, वलुभ्कार, कुरीलो, घोडताप्रे, खिर्रो, हाडजोर, धुसुरे, भोगटे, पानी, अमला, अर्चल, गुजरगाँनो, दुवो, आइटीनभ्कार, तुलसी, पारीजात, टोटलो, घ्युँकुमारी, निम, बोभ्को, वाकलपाते, सुतानी लहरो, हाडेलसुन, उन्यूँ, अपमार्ग, सयपत्री फूल, पाँचपाते, चरिअमिलो, मरहट्टे, कदम/संजिवन, हलेदो, टिङ्चुरभ्कार, सिउँडी, चरचरेलहरो, वेल, अमला, मथेभ्कार, बर, पिपल, अम्बा, राजवृक्ष, क्यामुन, हर्रो, बर्रो, सुनलहरो, चिप्ले वहरो, तरवारे, धोवी, सिमली, रुद्रघण्टी, हड्चुर आदि जस्ता वन पैदावारहरूको उपलब्धता पनि रहेको छ। यी मध्ये हाडजोर, गुजरगाँनो, खिर्रो, हर्रो, बर्रो, पिप्ला, भोगटे, पानी अमला, अर्चल, लहरो, क्यामुना आदि लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका छन् । गाउँपालिकामा कोइला,ढुङ्गा,तामा सिसा लगगायतका खानीहरु रहेका छन ।

यसका साथै लुहाम पन्चेश्वर मन्दिर,शिव मन्दिर,लुहाम शिवालय मन्दिर,फलावाङ दरवार, रतननाथ मन्दिर, बराहा मन्दिर, थरकोट लेक, सिद्धगुफा, सिद्धबाबा थान, शिव गुफा, असने खोला छहरा, पातीहाल्ने छहरा (पिक्निक स्थल) पुतली दरबार लगायतका पर्यटकीय क्षेत्र रहेका छन् ।

१.६ पेसा तथा रोजगारीको अवस्था :

गाउँपालिका बासिन्दाहरुको मुख्य पेसा कृषि तथा पशुपालन हो । यसका अतिरिक्त वैदेशिक रोजगार, जागिर, व्यापार आदि रहेको छ । यहाँका किसानहरुले अन्न, तरकारी, दलहन तथा मासु, दुध, दही, अण्डाको आदिका लागि गाईगोरु, भैंसी, बङ्गुर, माछा, बाखा, कुखरा आदि पशुपंक्षी पालन गरिन्छ तर कृषि तथा पशुपालन पेशा अझै पुर्ण व्यावसायीक हुन सकिरहेको छैन ।

१.७ यातायात तथा सञ्चारको अवस्था :

गाउँपालिकाको सडक यातायातको स्थिति हेर्दा राप्ती राजमार्गले सुगमता भने थपेको छ । लुहाम कालिमाटी सडक यहाँको अर्को मुख्य सडक हो । यसका साथै गाउँपालिकाबाट सबै वडाका केन्द्रहरुसम्म स्थानीय सडकहरु रहेका छन् । तर अधिकांस सडकहरु कच्ची रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा यातायातका विभिन्न साधनहरूको उपयोग भएको देखिन्छ । गाउँपालिकामा बस, ट्रक, टेक्टर, जिप ,अटोरिक्सा, मोटरसाइकलको समेत उपयोग गरिएको देखिन्छ । यस गाउपालिकामा संचारको सुविधा केही ठाउमा टावरको समस्या बाहेक राम्रो रहेको छ ।

१.८ जनसङ्ख्याको विवरण :

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकाको कूल घरपरिवार ४११० र जनसंख्या १६६६४ रहेको छ । गाउँपालिकामा महिलाको जनसंख्या ८७४६ अर्थात ५२.४८ प्रतिशत र पुरुषको संख्या ७९१८ अर्थात ४७.५२ प्रतिशत रहेको छ । वडा अनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं. १ मा ३५८४ रहेको छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. ४ मा १९९० रहेको देखिन्छ । विवरण अनुसार औसत घरपरिवारको आकार ४.५ रहेको छ । त्यसैगरी लैगींक अनुपात ९०.५३ रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २ : वडागत जनसंख्या विवरण

वडा नं	घरधुरी	महिला	पुरुष	जम्मा जनसंख्या	औषत परिवारको आकार	लैंगीक अनुपात
१	९१७	१८७६	१७०८	३५८४	३.९१	९१.०४
२	६२३	१३००	१२३६	२५३६	४.०७	९५.०८
३	८५९	१८२९	१६६१	३४९०	४.०६	९०.८१
४	४७०	१०३४	९५६	१९९०	४.२३	९२.४६
५	५०८	१२०३	१०६१	२२६४	४.४६	८८.२०
६	७३३	१५०४	१२९६	२८००	३.८२	८६.१७
जम्मा	**४११०**	**८७४६**	**७९१८**	**१६६६४**	**४.५**	**९०.५३**

श्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

१.९ अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या :

यस गाउँपालिकामा कुल जनसंख्याको झण्डै ३.८४ % विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु रहेका छन् । गाउँपालिकामा शारिरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या धेरै रहेको छ । शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या १९८ जना रहेको छ । यस्तै न्युन दृष्टि सम्बन्धी अपाङ्गता ९८ जना रहेका छन् । न्यून श्रवणशक्ति भएका ८९ जना छन् । अन्य विवरण तल दिइएको छ ।

तालिका ३ : अपाङ्गताको विवरण

क्र.स.	अपाङ्गताको प्रकार	पुरुष	महिला	जम्मा
१	शारीरिक अपाङ्ग	११३	८५	१९८
२	न्युन दृष्टि युक्त	४३	५५	९८
३	दृष्टि विहिन	१२	१७	२९
४	बहिरोपन	२१	१९	४०
५	मनोसामाजिक अपाङ्ग	१०	९	१९
६	न्युन श्रवण शक्ति	४४	४५	८९
७	बहिरोपन एवं दृष्टि विहिन	१५	१६	३१
८	मानसिक वा मनोसामाजिक	४०	२९	६९
९	बौद्धिक अपाङ्गता	६	४	१०
१०	अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफेलिया)	०	०	०
११	अटिजम	१	१	२
१२	बहु अपाङ्गता	३०	२५	५५
	जम्मा	**३३५**	**३०५**	**६४०**

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

परिच्छेद २ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको परिचय

२.१ पृष्ठभुमि :

नेपाल भुकमीपय जोखिममा विश्वमा ११ औं स्थानमा पर्दछ भने जलवायु परिवर्तनको हिसावले चौथो स्थानमा पर्दछ । त्यसैगरी पानीजन्य प्रकोपको दृष्टिले ३० औं स्थानमा पर्दछ । यस अर्थमा नेपाल विपदको उच्च जोखिम भित्रपर्ने मुलुक हो । जलवायू परिवर्तन, कमजोर भुवनौट, अव्यवस्थित बसोवास, विकास निर्माणमा विपदको जोखिम पक्षलाई ख्याल नगर्दा प्रकोपका घटना बढदो अवस्थामा त रहेका छन् नै यसले गर्ने मानवीय तथा भौतिक क्षति पनि बढ्दो अवस्था रहेको छ । विभिन्न अनुसंधान र अध्ययनका अनुसार नेपालको कुल जनसंख्याको झण्डै ८० प्रतिशत जनसंख्या विपद्को जोखिममा रहेका छन् । यसरी नेपालको जनसंख्याको ठूलो हिस्सा विपद जोखिममा पर्दछन् । सल्यान जिल्ला पनि विपद् जोखिमको दृष्टिले जोखिमयुक्त जिल्ला हो । भौगोलिक हिसावले कमजोर तथा भु बनोटका कारण विपदबाट बर्षेनी ठुलो धनजनको क्षति गरेको छ ।

त्रिवेणी गाउँपालिका बहुप्रकोप प्रभावित गाउँपालिका हो । कमजोर बनौट, संकटासन्न अवस्था, अव्यवस्थित बसोबास र भौतिक संरचनाले गर्दा वर्षातको समयमा पहिरो, वाढीले विपद्को अवस्था सृजना गर्ने गरेको छ । यहाँ वाढी, पहिरोको प्रकोपका साथै आगलागी, खडेरी, हावाहुरी, असिना, वन्यजन्तु, रोगकीरा, महामारी, चट्याङ, तुसारो र सडक दुर्घटना लगायतका प्रकोपहरुले धनजनको क्षति हुने गरेको छ । ६ वटै वडामा गरिएको छलफलका आधारमा गाउपालिकामा जम्मा १३ वटा प्रकोपहरु पहिचान गरीएको छ । गाउँपालिकाको लागि भूकम्पपछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा पहिरो रहेको छ । भूकम्प नेपालको लागि पहिलो प्रकोप भएको कारण यस गाउँपालिकामा पनि पहिलो प्रकोपको रुपमा राखिएको छ ।

२.२ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व :

जलवायु परिवतर्नका कारण पर्ने प्रतिकूल प्रभावबाट पनि नेपाल संवेदनशील अवस्थामा रहेको छ । जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष प्रभाव नेपालमा पनि खासगरी जिविकोपार्जन, कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलस्रोत तथा उर्जा, जलवायु उत्पन्न प्रकोप, मानव स्वास्थ्य र ग्रामीण बसोबास तथा भौतिक पूर्वाधारको क्षेत्रमा देखा पर्न थाली सकेको छ । जलवायु परिवर्तनसंगै प्रकोप तथा विपद्का घटनाहरु बढी मात्रामा दोहोरिइ रहेका छन् । यसको असरबाट विशेषगरी गरीब, विपन्न, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरु, साधन स्रोतमा कम पहूँच भएका घरधुरीका साथै प्राकृतिक स्रोतमा आश्रित समुदायहरु बढी प्रभावित हुन्छन् भन्ने तथ्य विभिन्न अध्ययनहरुले प्रष्ट पारिसकेका छन् । नेपालमा प्रत्येक वर्ष विभिन्न प्रकोपबाट वर्षेनी हजारौ मानिसहरुको मृत्यु हुने गरेको, हजारौ मानिसहरु घाइते हुने गरेको र अरबौको आर्थिक क्षति हुने गरेको गृह मन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार पाइन्छ । यसै कुरालाई मध्यनजर गर्दै नेपालको संविधान तथा नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन ऐन, राष्ट्रिय अनुकूलन योजना, स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा स्थानीय तहले विपद तथा जलवायू परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी गर्नुपर्ने प्रावधानहरुका साथै राष्ट्रिय रणनीतिक योजना २०१८-२०३० तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा स्थानीय तहले विपद र जलवायू जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी योजना बनाउनु पर्ने स्पष्ट प्रावधान उल्लेख गरिएको छ । तसर्थ स्थानीय तहले विपद्को जोखिमलाई स्थानीय तहमै न्यूनीकरण गर्ने, विपद जोखिम न्यूनीकरणका लागि पुर्व तयारी गर्ने, विपदकाका घटना भएमा प्रतिकार्य गर्ने र क्षति भएका संरचनाहरुको पुर्नस्थापना र पुननिर्माण गर्ने कार्यहरु गर्नुपर्दछ । यी कार्यहरु गर्न यस योजनाको आवश्यकता र महत्व छ । यस योजनाले विपद्को जोखिम न्यूनीकरण गरी उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्न महत्वपुर्ण योगदान पुऱ्याउदछ । यसका अतिरिक्त यस योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई निम्न बमोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

- प्रकोप पहिचान र विश्लेषण मा समुदायको सहभागिता रहने ।

- समुदायद्वारा प्रकोपहरुको स्तर निर्धारण गर्ने ।
- गाउँपालिका तथा वडास्तरमा विपद जोखिम न्यूनीकरण र वयवस्थापनमा संस्थागत संरचना तयार हुने ।
- गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा हुने ।
- गाउँपालिका स्तरीय विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण हुने ।
- विपद जोखिम न्यूनीकरण कोष स्थापना हुने ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न समुदायलाई सकृय वनाउन वातावरण तयार गर्ने ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्ने ।
- यस योजनाले विपद्को समयमा हुने मानवीय सहयोगलाई सुनिश्चितता गर्ने ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्ने ।
- स्रोत र साधनको सही सदुपयोग गरी समुदायलाई प्रकोपको जोखिमबाट जोगाउने ।
- समन्वय र सहकार्यको माध्यमबाट श्रोत परिचालन र जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन हुने ।

२.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया विधि :

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गर्दा “स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४” ले उल्लेख गरेका कुराहरुलाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिका र वडाका प्रभावित तथा सङ्कटासन्न समुदायको प्रत्यक्ष र समावेशीयुक्त सहभागिता सुनिश्चित हुने गरी समावेशी, सहभागितामूलक प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिएका छन् जुन यस प्रकार छ ।

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा प्रक्रिया

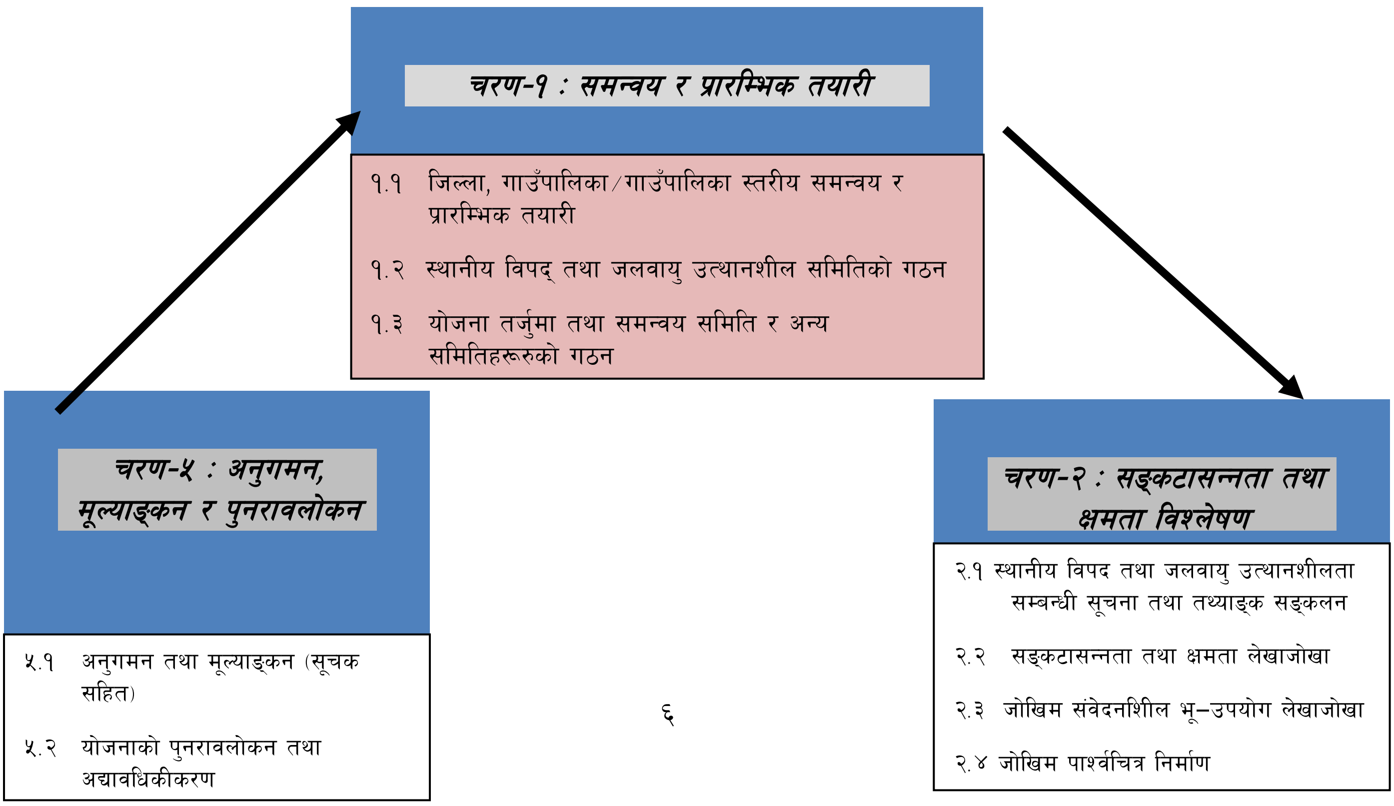

चरण-४ : योजनाको स्वीकृति, मूलप्रवाहीकरण र कार्यान्वयन

४.१ सभाबाट योजनाको स्वीकृति

४.२ बार्षिक र आवधिक योजनामा बजेट व्यवस्था सहित मूलप्रवाहीकरण

४.३ एकीकृत योजना कार्यान्वयन

चरण-३ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा

३.१ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील क्रियाकलापहरुको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

३.२ योजना तर्जुमा

क्र. स.	क्रियाकलाप
१	▪ गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना सम्बन्धी अभिमुखिकरण तथा योजना निर्माण सर्न्दभमा छलफल र निर्णय
२	▪ वडा स्तरमा गएर सुचना संकलन ▪ वडा स्तरीय जोखिम नक्साङकन ▪ वडा स्तरीय प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण ▪ विगतका वर्षहरुमा भएको विपद्का घटना र क्षतिको विपद्को ऐतिहासिक विश्लेषण गरिएको ▪ विपदबाट हुने क्षतिको कारण, असर र समाधानको उपायको विश्लेषण ▪ जोखिम न्यूनीकरणका लागि गरिएका स्थानीय प्रयास बारे छलफल ▪ विभिन्न स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघ-सस्थाको विश्लेषण गरी स्थानीय आकलन तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि योजना तर्जुमा . ▪ जलवायु परिवर्तन तथा प्रभाव बारे लेखाजोखा गरिएको, ▪ विभिन्न संघ-संस्थागत क्षमता विश्लेषण ▪ जोखिम पार्श्वचित्र निर्माण
३	▪ जोखिम पार्श्वचित्रको प्रस्तुती र प्रमाणिकरण र विपद जोखिम न्यूनीकरण योजना तर्जुमा गोष्ठी संचालन
४	▪ परामर्शदाताबाट मस्यौदा लेखन र मस्यौदा पेश ▪ मस्यौदा उपर छलफल तथा सुझाव संकलन

	▪ अन्तिम र रुप तथा गाउँ सभामा पेश ▪ गाउँ सभाबाट पारित

२.४ योजनाको सिमा :

गाउँपालिकाको "स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना" तयार गर्दा सकेसम्म सहभागितामूलक, तथ्यपरक, सर्वस्वीकार्य र कार्यान्वयन योग्य बनाउनका लागि प्रयास गरिएको छ । तर पनि यो योजना तयार गर्ने क्रममा वडा स्तरमा गई वडा तहको जोखिम नक्साङकन, संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गरी सूचनाहरु संकलन गरिएको भएपनि समुदाय तथा बस्ती स्तरमा नै गएर सूचना संकलन गर्न सकिएको छैन । जसका कारण समुदायस्तर बाटै समस्या पहिचान गर्न सकिएको छैन । त्यसैगरी यस योजनामा अनुमानित बजेट मात्र राखिएको छ जुन वास्तविक बजेट भन्दा भिन्न हुन सक्छ । यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरु प्राविधिक विना गोष्ठीमा उपस्थित सहभागीहरुको आधारमा तयार गरिएको छ । यस योजनामा उल्लेख भएका क्रियाकलाप गाउँपालिकाले वार्षिक योजनामा समावेश गर्नु पर्दछ । यो योजनामा राखिएका क्रियाकलापहरु गाउँपालिकाको मात्रै श्रोत र साधनले सबै कार्यान्वयन गर्न सक्ने अवस्था नभएकोले यसका लागि प्रदेश सरकार, संघीय सरकार र विकास साझेदारहरु तथा निजी क्षेत्रको सहयोगको आवश्यकता रहन्छ । त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ, जुन पुर्णरुपमा उपलब्ध हुन्छ नै भन्ने ग्यारेन्टि गर्न सकिँदैन । यस योजनाको कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकामा आवश्यक रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ र यस योजनाको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्तिको स्थानीय स्तरमा उपलव्धता नरहन सक्छ ।

२.५ योजना कार्यान्वयन रणनीति :

यो योजनालाई गाउँकार्यपालिकाको बैठक र गाउँसभामा छलफल गरी स्वीकृत गरिएको छ । अत: यो योजनाको कार्यान्वयन को नेतृत्व गाउँपालिकाले गर्नेछ । योजनाको कार्यान्वयन का लागी प्रदेश सरकार, संघीय सरकार, विकास साझेदार निकायहरु, रेडक्रस, युनिसेफ लगायत विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, समुदाय, निजी क्षेत्र, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरु र सुरक्षा निकायको समन्वय र सहयोगमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यस योजनामा समावेश भएका क्रियाकलापहरु गाउँपालिकाले प्रत्येक वर्ष निर्माण गर्ने वार्षिक योजनामा समावेश र मुलप्रवाहीकरण गरी बजेट सहित कार्यान्वयन गरिनेछ । योजना कार्यान्वयन का लागी अन्य निम्न वमोजिमका रणनीति अपनाइने छ ।

- गाउँपालिकामा दक्ष तथा तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन गर्दै जलवायु परिवतर्न तथा विपद् व्यस्थापनका लागि स्थानीय जनसमुदायको क्षमता विकास गरिने छ ।
- जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन कार्य गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरका परम्परागत ज्ञान, सिप, अभ्यास र नवीनतम वैज्ञानिक ज्ञान तथा प्रविधिलाई आवश्यकता अनुसार समायोजन गरी जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- स्वीकृत योजनाले निर्धारण गरेका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि गाउँपालिकाले आफ्नो क्षमता अनुसारको बजेट विनियोजन गर्नेछ ।
- आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गरी नमूना अभ्यास तथा स्थलगत अनुसन्धानका कार्यक्रमहरु समेत गरिनेछ ।
- विपद्को जोखिमबाट विपन्न, महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बृद्धबृद्धा, बालबालिका आदि वर्गमा पर्ने बढी र फरक प्रभावलाई मध्यनजर गरी यस योजनाको कार्यान्वयन प्रक्रियामा समेत सो वर्गलाई विशिष्ट कार्यक्रमका साथै हरेक उपयुक्त कार्यक्रमहरुमा विशेष प्राथमकिता दिइने छ ।

- गाउँपालिकाको क्षमता र वार्षिक योजनामा समावेश नभएका योजनाहरुलाई प्रदेश तथा संघीय सरकारमा पठाई कार्यान्वयनका लागि पहल गरिने छ ।
- योजना कार्यान्वयनका लागि जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरु, विकास साझेदार, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु,निजी क्षेत्र संग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- यस योजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन अर्ध-वार्षिक रूपमा तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाइने छ ।

परिच्छेद - ३ : प्रकोप, संङ्टासन्नता, सम्मुखता र क्षमता विश्लेषण

३.१ वडागत प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण :

गाउँपालिकाको ६ वटै वडामा वडा अध्यक्ष, जनप्रतिनिधिहरु, स्थानीय बुद्धिजीविहरू, ज्येष्ठ नागरिक, वालक्लव, युवा, स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनिधि तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा गरिएको वडा विपद जोखिम नक्साङ्कन र सुचना संकलन (VCA) का आधारमा के-कस्ता प्रकोपहरू छन् र विपद्बाट हुने गरेका क्षति र सम्भावित जोखिमको आधार मानी त्यसमध्ये कुन प्रकोप मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ, भनेर मतदान विधिबाट वडाको प्रकोपहरुको स्तरीकरण गरिएको थियो । जुन यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका ४ : प्रकोप स्तरिकरण

वडा नं.	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ	एघारौ	बाह्रौ
१	भुकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	खडेरी	बन्यजन्तु	रोगकिरा	असिना	महामारी	चट्याङ	तुसारो
२	भुकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	चट्याङ	खडेरी	बन्यजन्तु	महामारी	रोगकिरा	असिना	
३	भुकम्प	बाढी	पहिरो	बन्यजन्तु	रोगकिरा	असिना	खडेरी	आगलागी	हावाहुरी	चट्याङ	रोगकिरा	स.दुर्घटना
४	भुकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	खडेरी	बन्यजन्तु	असिना	महामारी	चट्याङ	रोगकिरा	तुसारो
५	भुकम्प	पहिरो	बाढी	बन्यजन्तु	हावाहुरी	आगलागी	चट्गाङ	खडेरी	महामारी	असिना	रोगकिरा	
६	भुकम्प	बाढी	पहिरो	खडेरी	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	महामारी	रोगकिरा	स.दुर्घटना		

यस गाउँपालिकाको ६ वटै वडामा समुदायसंग गरिएको छलफलबाट गाउँपालिकामा भुकम्प बाहेक १२ वटा प्रकोपहरु पहिचान गरिएको छ । वडाहरुमा मतदान विधिद्वारा गरिएको सवै वडाहरुका प्रकोपहरुको जम्मा अंक भार र प्राथमिकिकरण माथिको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ५ : वडाहररुमा गरिएको प्रकोप अनुसारको कुल अंक

प्रकोप	भुकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	खडेरी	हावाहुरी	असिनापानी	बन्यजन्तु	रोगकिरा	महामारी	चट्याङ	तुसारो	सडक दुर्घटना

अङ्क	१४८	१३२	९६	८६	६८	५९	४६	४३	३९	२१	१६	१३	९
स्तर	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथौ	पांचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ	एघारौ	बाह्रौ	तेह्रौ

नेपालको संदर्भमा भुकम्प पहिलो प्रकोप हो तसर्थ गाउँपालिकामा भूकम्पपछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा बाढी रहेको छ । त्यसैगरी पहिरो, आगलागी, खडेरी, हावाहुरी, असिना, वन्यजन्तु, रोगकिरा, महामारी, चट्याङ, तुसारो र सडक दुर्घटना तेश्रो, चौथौ, पांचौ, छैठौ, सातौ, आठौ, नवौ, दशौ, एघारौ, बाह्रौ र तेह्रौ रहेका छन् ।

३.२ जोखिम नक्साङ्कन :

त्रिवेणीगाउँपालिकाको वडाहरुमा गरिएको छलफलमा सहभागीहरुवाट प्रत्येक वडाहरुको निम्नानुसार प्रकोप संकटासन्नता नक्सा तयार गरिएको थियो । प्रकोपका घटना, भौतिक, आर्थिक तथा वातारणीय संकटासन्नता र सम्मुखताले विपद्को जोखिम गाउँपालिकामा बढाएको छ । यदि समयमा नै जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलन का कार्यहरु नगरेमा र संकटासन्नता र सम्मुखताको न्यूनीकरण गरिएन भने कुनै पनि विपद्को घटनाले ठुलो क्षति निम्त्याउन सक्छ । वडा अनुसारका जोखिम नक्सा ***अनुसुची १*** मा राखिएको छ ।

३.३ विपदको ऐतिहासिक समय रेखा :

यस गाउँपालिकामा विगतमा कुन प्रकोपबाट कस्तो र कति क्षति भएको थियो भन्ने जानकारी लिन विपद्को ऐतिहासिक समयरेखा मा छलफल गरिएको थियो । यस विधिको प्रयोग गर्दा विशेष गरी ज्येष्ठ नागरिकसँग छलफल गरिएको थियो । यसबाट प्रकोपको दोहोरिने प्रवृत्ति, त्यसले पुऱ्याउने भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, मानवीय वा प्राकृतिक क्षति तथा प्रभावको बारेमा जानकारी लिइएको थियो । विगतको ३० वर्षको विपद्को क्षतिलाई विश्लेषण गर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विभिन्नप्रकारका ८८ वटा प्रकोपका घटना मध्ये भुकम्पबाट १२ वटा घर पूर्ण क्षति र १३३९ घर सामान्य चर्केको, बाढी/पहिरोबाट ३२ वटा घरमा क्षति भएका छन् भने ३३ वटा घर आगलागीबाट क्षति भएका छन् । हावाहुरीबाट ५८ घर र ७ वटा विद्यालयको छानामा क्षति भएको थियो । त्यसैगरी प्रकोपको घटनाबाट १११ जनामानिसहरुको मृत्यु भएको छ । यसैगरी हालसम्म झण्डै २४३५ घर परिवारहरु कुनै कुनै प्रकोपबाट प्रभावित भएको पाइन्छ भने करौडौको मुल्य बराबरको आर्थिक क्षति भएको देखिन्छ जुन यस प्रकार छ ।

तालिका ६ : विपदको ऐतिहासिक समय रेखा (Historical Time Line)

प्रकोप	वडा नं.	साल र महिना	स्थान	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	आर्थिक क्षति	मनवीय क्षति	प्राकृतिक क्षति	प्रभावित घरपरिवार	सूचना पुष्ट्याँई
भुकम्प	१	२०७२	वडाभरी	१५० घर सामान्य चर्केको		१० लाख ५० हजार		पानीका मुहान सुकेको र कम भएको	१५० परिवार	वडाका जेष्ठ नागरीकहरु संगको छलफल
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	१२० घर चर्केको		१८ लाख			१२० परिवार	
	२	२०७२	वडाभरी	२०० घर सामान्य चर्केको		२० लाख			२०० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	२ वटा पुर्ण क्षति, १७५ घर चर्केको		२५ लाख			१७७ परिवार	
	३	२०७२	वडाभरी	२०घर सामान्य चर्केको		१ लाख			२० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	४ वटा घर पुर्ण क्षति, ९ वटा घर चर्केको मा.वि.		५लाख			१३ परिवार	

				टोट्के, त्रिवेणी माविको पुरानो भवन चर्केको						
	४	२०७२	वडाभरी	१३० घर चर्केको		७ लाख			१३० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	४०० घर चर्केको, ५वटा घर बस्न अयोग्य		२ करोड			४०५ परिवार	
	५	२०७२ बैशाख	वडाभरी	१ वटा घर पूर्ण क्षति, १०० वटा घर सामान्य चर्केको, ३ वटा विद्याालयमा क्षति, ५ वटा मुहानमा क्षति ।		४० लाख			१०१ परिवार	
		२०८० कार्तिक १७	वडाभरी	पुरानै घर थप चर्केको		२० लाख				
	६	२०७२ बैशाख	वडाभरी	३० घर सामान्य चर्केको, २ वटा विद्यालय चर्केको,					३० परिवार	
		२०८० कार्तिक	वडाभरी	५वटा घर चर्केको					५ परिवार	
बाढी	१	२०५७ साउन	रामबजार र वडाभरी	३ वटा घर बगाएको		४ लाख ५० हजार		१५ रोपनी	३ परिवार	
		२०७२ साउन	रामबजार			४० लाख	१ जना महिलाको मृत्यु	१० रोपनी	५० परिवार	
		२०७९ असोज	विरौटा, बजेरी, दाम्का, रिखेबजार,	३ वटा पक्कि कुला भत्काएको, खाने		१ करोड ७५ लाख		३५ रोपनी, धानबाली	१०० परिवार	

			माझा जिउला, तालगैरा, कोलचौर खोला, गोठेखोला (सारदा, रिखेखोला, रावलखोला, कोल्चोर खोला)	पानी र सिंचाइ पाइपमा क्षति				नोक्सान		
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			१५ लाख		२० रोपनी	२० परिवार	
		२०५७ साउन/भदौ	शंखपिपल, तिनतले, गौरे जिउला, कुम्ले वगर, जुम्लेढुंगा, राजागिठी, खाराखोला	४ घट्ट बगाएको,२ वटा खानेपानी आयोजनामा क्षति, १० वटा कच्ची कुलामा नोक्सानी		८ लाख		१९० रोपनी	८५ परिवार	
	२	२०७२ साउन	शंखपिपल, तिनतले,गौरे जिउला, कुम्ले बगर, जुम्लेढुंगा, राजागिठी, खाराखोला	१ वटा खानेपानीको इन्टेकमा क्षति		४० लाख		८० रोपनी	४० परिवार	
		२०७९ असोज	शंखपिपल, तिनतले,गौरे जिउला, कुम्ले बगर, जुम्ले ढुंगा, राजागिठी, खाराखोला, गैरागिठी	३ वटा घर बगाएको, ५ वटा खानेपानीमा सामान्य क्षति, १ वटा पक्कि कुलो, ९ वटा कच्चि कुलामा क्षति		१ करोड ७५ लाख		५० रोपनी र धानबाली नोक्सान	२० परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			१५ लाख		१० रोपनी	२० परिवार	
	३	२०६५ साउन	पिमखोला, ढुङ्गीबगर, बासखोला	२ वटा घर, २ वटा डि.पि.सी. १ वटा गोठ, १ वटा		१ करोड		१००	८० परिवार	

			लोटाउने, रिखेखोला रिखेबजार	चियापसल बगाएको, ५ वटा मुहान, ५ वटा इन्टेकमा क्षति, १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति						
		२०७७ साउन	गौरेज्युला, पिमखोला, ढुङ्गीबगर, बासखोला लोटाउने, रिखेखोला रिखेबजा	टोट्केमा १ घरमा क्षति ३ वटा खानेपानीको पाइप				पहिलेकै जमीनमा		
		२०७९ असोज	पिमखोला	१ वटा घर भत्केको					१ परिवार	
		२०६७ असोज	सेतेखोला,बार्नेखोला			३५ लाख		७० रोपनी	५० परिवार	
	४	२०६८	सेतेखोला,बार्नेखोला			१ करोड		१०० रोपनी	६० परिवार	
		२०७० असार	सेतेखोला,बार्नेखोला					१५० रोपनी	१०० परिवार	
		२०७० साउन	टुनीबोट			३० लाख		२५ रोपनी जमीन बगाएको	३० परिवार	
	५	२०७२ साउन	टुनीबोट			१० लाख		१० रोपनी जमीन	१० परिवार	
		२०७९ साउन	टुनीबोट			धानबालीमा क्षति १५ लाख			४०परिवार	

	६	२०६० भदौ	लुहाम, भुमके ज्युला, पोखरी ज्युला, कोषपिपल	२ वटा घट्टमा क्षति, १५ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति				१६९ रोपनी	८५ परिवार	
		२०७२ साउन	लुहाम, भमके ज्युला, पोखरी ज्युला, कोषपिपल					१० रोपनी	१० परिवार	
		२०७९ असोज	लुहाम, भमके ज्युला, पोखरी ज्युला, कोषपिपल	१ वटा घर भत्केको		धानबालिमा नोक्सानी			८० परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			१५ लाख		१० रोपनी	१० परिवार	
पहिरो	१	२०७९ साल	डोबरी,काफलेखोला			२ लाख ५० हजार		१ रोपनी खेत	२ परिवार	
		२०८० असार	घोडामारे,कोल्चौर	२ वटा घरमा क्षति		१ लाख			२ परिवार	
	२	२०५७ साल	रानीखोली,तिर्से,चोरखोला,धौलेखोला, खाराखोला	३ वटा घर जोखिममा	बस्ति सरेको	२ लाख ५० हजार		५० रोपनी बारी र जंगल	१० परिवार	
		२०७९ असोज	खारखोला, बन पनेरा खोला, मैनेखोली	२५ मिटर सडक दबेको			१ जनाको मृत्यु	२० रोपनी वनको जमीन	१० परिवार	
	३	२०७९ साल	वडाभरी	सडकमा क्षति						
	४	२०६२	सिद्धटोल				१ जनाको मृत्यु		१ परिवार	

		२०६८ भदौ	बडाखोला				१ जनाको	१ रोपनी	१ परिवार	
		२०७० असार	वडाखोला, बुकिचौर	८ वटा घर जोखिममा		२० लाख		५० रोपनी	३० परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			१५ लाख		४० रोपनी	२० परिवार	
	५	२०७० असार, साउन	सल्लेखोला, टुनिवोट, गैरासल्ले, डाडा सल्ले, जुम्लेडाडा, सिम्क, ढोरचौर	१ वटा घर बगाएको, ५ वटा घर चर्केको, ५ वटा कुलो भत्केको		२० लाख		१० रोपनी	५० परिवार	
		२०७० असार, साउन	सल्लेखोला, टुनिवोट, गैरासल्ले, डाडासल्ले, जुम्लेडाडा, सिम्क, ढोरचौर	१ वटा मुहान		१५ लाख		७ रोपनी	३० परिवार	
	६	२०७८ साल	पोखरीज्युला	१ वटा घरको क्षति					१	
		२०८० भदौ	लुहाम	१ वटा विद्यालयको २ वटा भवनमा क्षति						
आगलागी	१	२०५३ फागुन	चिमिरे	१ वटा घर र २ वटा गोठ जलेको		२ लाख			१ परिवार	
		२०५८ जेठ	चिमिरे	५ वटा घर र ५ वटा गोठ जलेको		१२ लाख			५ परिवार	
		२०७३ असार	सालिबाङ	२ वटा घर जलेको		५ लाख			२ परिवार	

	२	२०६४ जेठ	आदर्श, राधिका, मगरसंघ, लामीडाडा सामुदाययक वनमा			२ लाख		वन विनास		
		२०८१ जेठ	वडाभरीका जंगलमा	५ वटा घर र ८ वटा गोठ जलेको		१२ लाख			५ परिवार	
		२०८२ बैशाख	काराागिठी	१वटा गोठ जलेको		५ लाख			१ परिवार	
	३	२०७२ प्रत्येक वर्ष जंगलमा	२ वटा गोठ				१ जना बारिमा कामगर्ने मान्छे		१ परिवार	
	४	२०५१ जेठ	रावतगाउँ	१ वटा घर जलेको			१ जनाको मृत्यु		१ परिवार	
		२०५६ जेठ	निगाली, बार्नेखोला	८ वटा घर जलेको		८ लाख			१ परिवार	
		२०५८ असार	गुडडाडा	१ वटा घर जलेको		१ लाख			१ परिवार	
		२०६२ जेठ	दरेलगाउँ	८ वटा घर जलेको		१६ लाख			८ परिवार	
	५	प्रत्येक वर्ष	जंगलमा			५ लाख				
	६	२०७९ बैशाख	सिरिचौर	१ वटा घर जलेको		२ लाख			१ परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	वडाका जंगलमा नोक्सान							
हावाहुरी	१	२०५५	ठुलाचौर, रिखेबजार, राम	८ वटा घरको छाना, निराजन प्रा.वि.र सरस्वती		५ लाख			८ परिवार	

			बजार, गोगने	आ.वि.को छाना						
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी					मकैबालिमा नोक्सान	५० परिवार	
	२	२०५१	वडाभरी	३५ वटा घरको छाना, ३ वटा विद्यालयको छाना		१५ लाख			३५ परिवार	
		२०६० वैशाख	चारेखोला	३ वटा घरको छाना		९० हजार			३ परिवार	
	३	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी	१, २ वटा घर		१ लाख			१० परिवार	
	४	२०५०	बुकिचौर, शिद्ध टोल	२ वटा घरको छाना ,मन्दिरको छाना उडाएको		२० हजार			२ परिवार	
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			५ लाख		मकैबालिमा नोक्सान	७० परिवार	
	५	२०७६ जेठ	सिम्क, डाडासल्ले, गैरासल्ले, मुलाबारी,ढोरचौर	१० वटा घरको छाना र २ वटा विद्याालयको छाना उडाएको		५ लाख			१० परिवार	
	६	२०८०	मजाउ ज्युला	१ घर					१ परिवार	
चट्याङ	१	२०८० चैत	अनरुद्र			४ वटा बाखा ४० हजार			१ परिवार	
		२०८१ बैशाख	गोगने	१ वटा घर र गोठमा क्षति		१ वटा बाखा मरेको ५० हजार	१ जना जेष्ठ नागरिकको मृत्यु		१ परिवार	
	२	२०८१ जेठ	तिर्से			१ वटा बंगुर मरेको, १०			१० परिवार	

						वटा घरको विजुलीको मिटरमा क्षति ५० हजार				
		२०८२ जेठ ३०	राधेश्याम मा.वि. गैरागिठी			कम्प्युटर, सोलार, इन्भर्टरमा क्षति				
	३	२०८१ बैशाख	कटमेरा	१ वटा घर क्षति			२ जना बालबालिका घाइते		१ परिवार	
		२०८जेठ	पाचबले	२ वटा ट्रान्सफर्मरमा क्षति						
	४	२०६३ साउन	छाउनीडाडा			१ वटा राङा मरेको १ लाख ५० हजार			१ परिवार	
		२०८२ वैशाख	छाउनीडाडा, गुडडाडा	विद्यालय, वडा कार्यालयको कम्प्युटर, इन्भरटरमा क्षति		२ लाख ५० हजार				
	५	२०७५	गैरासल्ले	-	-	-	१ जना घाइते भएको	-	१ परिवार	
खडेरी	**१**	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			अन्न बाली नोक्सान १० लाख			१०० परिवार	
	२	प्रत्येक बर्ष	वडाको लेक क्षेत्र			मकै,दाल,गहु,बेसार ,अदुवा, सुन्तला,अन्न			२०० परिवार	

						बाली फलफुल नोक्सान १२ लाख				
	३	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			अन्न बाली नोक्सान ७ लाख			२५० परिवार	
	४	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			अन्न बाली नोक्सान ८ लाख			२०० परिवार	
	५	२०७९ कार्तिक देखि जेठ	वडाभरी			धान,मकै फलफुल, आलु र तरकारी खेतीमा क्षति (१० लाख)।			२०० परिवार	
	६	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			अन्न बाली नोक्सान ६ लाख			२५० परिवार	
महामारी	१	२०७६	वडाभरी						१०० परिवार	
	२	२०५१ साउन झाडापखाला	ज्यामिरे, गैरागिठी, तिर्से				६ जनाको मृत्यु		६ परिवार	
	३	२०७७ कोभिड	वडाभरी				३ जनाको मृत्यु		३ परिवार	

	४	२०७६	पैयाचौर, रुप्सेपानी, गैरागाउ कैनपानी				३ जनाको र्मत्यु		३ परिवार	
	५	२०५२ मंसिर	वडाभरी				३ जनाको र्मत्यु		३ परिवार	
	६	२०७७ कोभिड	वडाभरी				३ जनाको मृत्यु		३ परिवार	
बन्यजन्तु	१	२०७५ साल देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ७ लाख			२०० परिवार	
	२	२०७५ साल देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			मकै बदाम, घुइया फलफुल अन्नबाली १० लाख			३०० परिवार	
	३	२०७० साल देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी १० लाख			२५० परिवार	
	४	२०७५ साल देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ८ लाख			१५० परिवार	
	५	२०७७ साल देखि प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ८ लाख			३५० परिवार	
	६	२०७८	वडाभरी			अन्नबालि			३०० परिवार	

		साल देखि प्रत्येक वर्ष				नोक्सान				
बालीनालीमा रोग किरा	१	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			धान,गहु,मकै			२०० परिवार	
	२	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			धान,गहु,मकै			३५० परिवार	
	३	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			धान,गहु,मकै			२०० परिवार	
	४	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्न,मकै, तरकारी, फलफुल (१० लाख)			१५० परिवार	
	५	२०७२ देखि हाल सम्म	वडाभरी			अन्न,मकै, तरकारी, फलफुल (१० लाख)			१०० परिवार	
	६	२०७६ देखि हाल सम्म	वडाभरी			मकै,तरकारी, फलफुल(२०लाख)			४००परिवार	
असिना	२	२०७६ कार्तिक	वडाभरी			धान,आलु,टमाटर,फलफुल			३०० परिवार	
	३	प्रत्येक बर्ष	वडाको लेकक्षेत्र			फलफुल खेतीमा			२०० परिवार	
	४	२०७१ बैशाख				अन्नबाली, तरकारी फलफुलमा नोक्सानी ३० लाख			२५० परिवार	
	५	२०७२ बैशाख	वडाभरी			अन्नबाली, तरकारी			२०० परिवार	

						फलफुलमा नोक्सानी २० लाख				
		प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			अन्नबाली, तरकारी फलफुलमा नोक्सानी १० लाख			१०० परिवार	
तुसारो	**१**	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			आलु,टमाटर, फलफुलमा नोक्सानी			१०० परिवार	
	२	प्रत्येक बर्ष	काँरागिठी			आलु,टमाटर, फलफुलमा नोक्सानी			१०३ परिवार	
	४	प्रत्येक बर्ष	वडाभरी			आलु,टमाटर, फलफुलमा नोक्सानी			१०० परिवार	
सडक दुर्घटना	**३**	२०६९,२०७०, २०८२					४ जनाको मृत्यु		४ परिवार	
	४	२०८०, २०८१					६ जनाको मृत्यु		६ परिवार	
	५	२०८१					१ जनाको मृत्यु		१ परिवार	
	६	२०७१ कार्तिक					४२ जनाको मृत्यु		३२ परिवार	

३.४ वडाको संकटासन्न विश्लेषण :

स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिकाले निर्दिष्ट गरेको संकटासन्नता स्तरीकरण विधि अनुसार तोकिएका सुचकहरुलाई आधार मानी विपदको ऐतिहासिक समयरेखाको सुचनाबाट आएका क्षतिको विश्लेषणगरी देहाय बमोजिम वडाहरुको संकटासन्नता विश्लेषण गरिएको छ । यसरी अंकभारको आधारमा उच्च, मध्यम र न्युन गरी तीन तहमा संकटासन्नता स्तरीकरण गरिएको छ । गाउँपालिकाको ६ वटै वडाहरु मध्यम जोखिममा रहेको पाइएको छ ।

तालिका ७ : वडा अनुसार संकटासन्नता स्तरिकरण

वडा नं.	मानवीय क्षति	प्रभावित परिवार	घरको क्षति	आर्थिक क्षति	खेतीयोग्य भूमी र वन	सामाजिक क्षति	विगतमा भएकाविपद्का घट्नाक्रम	बाली लगाउने बाली भित्र्याउने समयमा आएको परिवर्तन	तापक्रममा आएको परिवर्तन	जोखिमले भविष्यमा पार्न सक्ने असर	श्रोतको उपलब्धता तथा पहुंच	संस्थागत क्षमता	जनसंख्याको विश्लेषण	स्थानीयज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधी	जम्मा	स्तर
१	४	३	२	२	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३०	मध्यम
२	२	३	२	२	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	२८	मध्यम
३	६	३	२	२	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३२	मध्यम
४	६	३	२	२	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३२	मध्यम
५	४	३	२	२	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३०	मध्यम
६	६	३	२	२	२	१	३	२	२	२	३	१	१	२	३२	मध्यम

स्पष्टिकरण :

क्र.स.	अङ्कभार	स्तर
१	३८ भन्दा माथि अङ्कभार	उच्च सङ्कटासन्न
२	२४ देखि ३८ सम्म अङ्कभार	मध्यम सङ्कटासन्न
३	२३ भन्दा कम अङ्कभार	न्युन सङ्कटासन्न

३.५ पात्रोहरु (प्रकोप पात्रो, मौसम पात्रो र वाली र पात्रो) :

वडाबाट संकलन गरिएको सूचना तथा गाउँपालिका स्तरमा गरिएको छलफलका आधारमा प्रकोप पात्रो, मौसमी पात्रो र वालि पात्रो तयार गरिएको छ । विभिन्न प्रकोपले कुन कुन महिनामा मानिसहरु बढी संकटासन्न हुन्छन भन्ने प्रकोप पात्रोले देखाउँदछ । त्यसैगरी मौसमी पात्रोको विश्लेषणवाट करिव ३० वर्ष र अहिले मौसममा आएको परिवर्तनलाई देखाउछ । वालि पात्रोले वालिहरु लगाउने र भित्राउने समयमा आएको परिवर्तनलाई देखाउछ । पात्रोहरुको विश्लेषणबाट विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा पूर्वतयारी, अल्पीकरण र रोकथाम र जलवायु अनुकुलनका के कस्ता कार्यक्रम कहिल गर्ने भनेर योजना बनाउन सहयोग पुग्दछ, यसै कुन मौसममा कुन प्रकारको खेती लगाउने भन्नेमा समेत सहयोगी हुन्छ ।

तालिका ८: प्रकोप पात्रो

महिना / प्रकोप	३० वर्ष	बैसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
बाढी	पहिले												
	अहिले												
वन्यजन्तु	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
खडेरी	पहिले												
	अहिले												
चट्याङ	पहिले												
	अहिले												

तालिका ९ : मौषम पात्रो

महिना / मौषम	३० वर्ष	बौसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
मनसुन वर्षा	पहीले												
	अहिले												
हिउंदे वर्षा	पहीले												
	अहिले												
गर्मी समय	पहीले												
	अहिले												
जाडो समय	पहीले												
	अहिले												

तालिका २० : बाली पात्रो

महिना वाली	३० वर्ष	बैसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
धान रोप्ने	पहिले			■									
	अहिले			■	■								
धान भित्रयाउने	पहिले						■	■					
	अहिले						■	■					
आलु रोप्ने	पहिले							■	■	■	■		
	अहिले							■	■	■	■		
आलु भित्रयाउने	पहिले	■									■	■	■
	अहिले	■						■	■		■	■	■
मकै रोप्ने	पहिले		■										
	अहिले		■	■									
मकै भित्राउने	पहिले						■	■					
	अहिले						■	■					
गहुं छर्ने	पहिले							■					
	अहिले							■	■				
गहुँ भित्राउने	पहिले	■											■
	अहिले	■											■
तोरी छर्ने	पहिले						■						
	अहिले						■	■					
तोरी भित्राउने	पहिले									■	■		
	अहिले									■	■		
अदुवा रोप्ने	पहिले										■	■	
	अहिले	■	■								■	■	■
अदुवा भित्राउने	पहिले								■	■			
	अहिले								■	■			

पात्रोहरुमा छलफलका क्रममा विगत ३० वर्ष देखि हालसम्म ठुलो परिवर्तन नदेखिए पनि सहभागीहरुको अनुभव तथा विश्लेषणका आधारमा निम्न परिवर्तन अनुभव गर्न गर्न सकिन्छ ।

- गर्मीको समय पहिला भन्दा वृद्धि भइरहेको र एक्कासी गर्मी बढ्ने गरेको छ ।
- मनसुनी वर्षा र हिउँदे वर्षा हुने समयमा पनि परिर्वतन आएको छलफलवाट निश्कर्ष निस्केको थियो ।
- वर्षा हुने समय पनि पहिलाको तुलनामा कहिले बढी र कहिले कम हुने गरेको ।
- मुख्य जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरु खडेरी, पहिरो र असिना, हिमपात पर्ने समयमा परिवर्तन देखिएको छ ।
- साथै अन्य प्रकोपहरू पनि पहिलेभन्दा बढी र दोहरिएको देखिन्छ ।
- खडेरी पनि पहिलेको तुलनामा धेरै बढी समय हुने गरेको छ ।
- चट्याङ्ग अहिले जुनसुकै बेलामा पर्ने र नोक्सान बढी गरेको छ ।

- जाडो हुने समयावधिमा ठुलो परिवर्तन नरहे तापनि जाडोपनको मात्रा घटेको महसुस गरिएको छ ।
- त्यसै गरी हावाहुरी हुने समयमा पनि वृद्धि भएको पाईन्छ ।
- खडेरीले तथा हावाहुरीले गर्दा आगलागीको प्रकोपलाई बढावा दिएको देखिन्छ ।
- बाली लगाउने समय पारम्पारिक रूपमै चलिआए पनि हाल यसको पाक्ने समय तथा लगाउने समयमा निरन्तरता रहेको पाइँदैन ।

३.६ प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण :

गाउँपालिकाका वडाहरुमा विपद्बाट हुने क्षतिको कारण र असर विश्लेषण गर्न का लागि वृक्ष विश्लेषण विधिको माध्यमबाट कारण र असरका साथै संभावित समाधाानका उपायहरु छुट्याउन लगाइएको थियो । यस गाउँपालिकामा हुने गरेका बहुप्रकोपहरु विपद्मा परिणत हुनुमा समुदायमा भएको ज्ञानको कमी, श्रोतको अभाव, भूवनावट, जलवायुको कारण रहेको छलफलका क्रममा पाइएको थियो । जसले गर्दा जनधनको क्षति, प्राकृतिक श्रोत नोक्सान हुने गरेको र हुने सम्भावना रहेको छ । विपदबाट हुने क्षतिको कारणहरु, यसका असर र संभावित समाधानका उपायहरु वारे समुदायसंग छलफलगर्दा निम्नानुसार विश्लेषण रहेको छ ।

तालिका ३१ : प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण

क्र. सं.	विपद्को संभावित अवस्था	विपद् वाट हुने क्षतिको कारण	असर	सम्भावित समाधानका उपायहरु
१	भूकम्प बाट हुने क्षति	• कमजोर घर संरचना । • जनचेतनाको कमी । • पूर्वतयारीको कमी । • भूकम्प प्रतिरोधि घर बनाउने नीति कार्यान्वयन नहुनु । • ठूला र अग्ला घर बनाउने होडबाजी, देखासिकी । • कमजोर र गुणस्तरहिन समाग्रिको प्रयोग हुनु । • दक्ष कामदारको कमी ।	▪ मानिसको मृत्यु अंगभंग । ▪ घरवास बिहिन । ▪ गरीवि,खान बस्नको अभाव । ▪ पशु चौपायाको मृत्यु । ▪ माहामारी ।	• भुकम्प प्रतिरोधि संरचना निर्माण गर्ने । • जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने । • पूर्वतयारी गर्ने । • घर निर्माण नीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने । • भू बनावट हेरेर घर संरचना बनाउने । • गुणस्तरीय समाग्रिको प्रयोग गर्ने । • दक्ष कमदारलाई काम गर्न लगाउने । तथा कामदारलाई तालिम दिने ।
२	बाढी/पहिरोबाट हुने क्षति	• बनजंगल विनास । • अव्यवर्सथित सडक निर्माण । • नदि, खोला किनार नजीक घर र वस्ती निर्माण गर्नु । • जोखिम स्थानमा तटबन्धन नहुनु । • जथाभावि नदि, खोला जन्य पदार्थ को जथाभावि उत्खनन । • नदि खोला छेउमा अव्यवस्थित बसोबास । • बाढी सम्बन्धी जनचेतनाको कमी ।	• मानवीय क्षति । • आर्थिक क्षति र भौतिक संरचा भत्कनु । • बाटोघाटो र खानेपानीका मुहानहरु मसिनु । • खेतीयोग्य जमीन पुरिनु । • खेतीयोग्य जमीन कटान हुनु । • घर तथा अन्य भौतिक क्षति हुनु । • बालवालिकाको पढाईमा असर पर्नु । • खानेपानीको अभाव । • गरिवि वढ्नु ।	• बृक्षारोपण गर्ने । • जथाभावि सडक नखन्ने । • भौतिक संरचना निर्माण गर्दा जमीनको भु वनावट र भौगोलिक बनावट हेरेर निर्माण गर्ने । • तटवन्ध लगाउने । • नदि, खोला नियन्त्रण गर्ने • नदिखोला जथाभावी उत्खनन् नगर्ने । • .नदिखोला नजिक घर निर्माण नगर्ने । • खोला किनारमा वृक्षारोपण गर्ने । • . खोलामा ग्याविन लगाई तटबन्धन गर्ने ।

			• बसाई सराई । • विस्थापित हुनु । • बालीलालीमा क्षति ।	• . खोलाको छेउछाउबाट ढुङ्गा ननिकाल्ने । • . खोलाको बहाव नियन्त्रण गर्ने । • .बाढीको जोखिम क्षेत्रमा घर नबनाउने ।
३	आगलागी बाट हुने क्षति	• जनचेतनाको कमी । • खुला चरी चरनको कारण । • बालबच्चाको लापरर्वाहीका कारण । • जथाभावी आगो प्रयोग । • हावाहुरी । • लापरवाही ।	• घर गोठ जल्ने । • पशु चौपाया जल्ने । • सम्पति जल्ने । • मानिस मर्ने ।	• . खरको छाना हटाउने । • सलाई, लाईटर टाढा राख्ने । • सुरक्षित चुलो निर्माण । • . जथाभावी वनमा आगो नलगाउने । • बालबालीकाबाट सलाई लाइटर टाढा राख्ने । • . आगलागी बारे चेतना मूलक कार्यक्रम गर्ने । • जंगलमा अग्नी रेखा निर्माण गर्ने • .अगेनो निभाउने(छाप्ने) । • .घना बस्ती भएको ठाउमा पोखरी बनाउने । • .चुरोट/विडीका ठूटा जथाभावी नफाल्ने । • विद्युतिय उपकरण ठिकठाक राख्ने ।
४	हावाहुरी बाट हुने क्षति	• कमजोर घरका छाना । • जस्ताले छाएका विद्यालय । • भौगोलीक वनावट । • मौसम परिवर्तन ।	• मानवीय क्षती । • आगलागी हुन सक्ने । • घरको छाना उडाउने । • वालवालिकालाई चोटपटक लाग्ने । • फलफुल खेतीमा नोक्सान । • विद्यालयको छाना उडाउने । • रुखविरुवा ढाल्ने । • विद्युतलाइनमा बाधा ।	• पुराना र बुढा रुख हटाउने । • घरको छाना बलियो बनाउने । • सुरक्षित घर बनाउने । • बृक्षारोपण गर्ने । • विद्यालयका छाना वलियो बनाउने ।
५	वन्यजन्तु बाट हुने मानवीय तथा वालिहरुको क्षति	• वनजंगल विनास । • ,बन्यजन्तुलाई जंगलमा आहारको कमी । • जथाभावी बसोबास । • अत्यधीक बनमाराको बृद्धि । • जंगलि जनावरका बासस्थान अतिक्रमण हुनु । • जंगलि जनावर भगाउने पुराना उपाय छोडनु ।	• फलफूल नोक्सान । • वालवालिकालाई तर्साउने । • मानिसहरुलाई आक्रमण । • अन्नबाली नास । • आयआर्जन घट्ने । • चौपायमाथि आक्रमण । • डरत्रास ।	• कुकुर पाल्ने । • ठूलो ध्वनी निकाल्ने संयँत्र बनाउने । • भयाउने(पुतला) राख्ने । • जंगल विनास रोक्ने । • चौकीदारको ब्यवस्था गर्ने । • .वन क्षेत्रको घेरवार गर्ने । • बनमारा हटाउने आभियान चलाउने ।
६	रोग किरा बाट हुने क्षति	• कम गुणस्तरको विउविजन प्रयोग । • जलवायू परिवर्तन ।	• अन्नवालीमा नोक्सान । • कृषि उत्पादन घट्नु ।	• वेर्नाको पातको टुप्पामा रहेका फुलहरुलाइ पातको टुप्पो चुडेर नष्ट गर्ने । • जैविक विषादी प्रयोग गर्ने ।
७	असिना बाट हुने क्षति	• जलवायु र मौसम परिवर्तनका कारण । • भौगोलिक अवस्था । • परम्परा गत खेती प्रणाली ।	• अन्न बालि, तरकारी बालि र फलफुल बालिमा हानि । नोक्सानि गरी अन्न संकट हुने ।	• प्राकृतिक तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने • जलवायु परिवर्तन थेग्ने बालि संरक्षण र लगाउने । • असिना सहने बालि लगाउने • अन्न भण्डारण ।

				• .बाली चक्रमा परिवर्तन । • .छिटो पाक्ने बाली रोपनीको खेती गर्ने । • तरकारी खेतीमा बलियो टनेल प्रयोग गर्ने । • पोलिहाउस बलियो बनाउने । • .बिउ जोगाउने ।
८	चट्याङ बाट हुने क्षति	• बिद्युत लाइन र वाइरिङमा अर्थीङ नगरिनु । • प्राकृतिक कारण । • जलवायु परिवर्तन । • घरमा अर्थिङ नगर्नु । • जनचेतना अभाव ।	• पशु चौपाया मर्ने । • घरको क्षतिहुनु । • विद्युतलाईनमा नोक्सान । • मानिसको मृत्यु ।	• बिद्युत लाइन र वाइरिङमा अर्थीङ गरेर बिद्युत जडान गर्ने । • बिद्युत पोल नजिक घर संरचना निर्माण न गर्ने । • घरमा तथा सार्वजनिक स्थलमा अर्थिङ गर्ने । • चट्याङ पर्ने समयमा विद्युतिय सामग्रीको प्रयोग नगर्ने । • विद्यालयमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रविधि जडान गर्ने ।
९	महामारी बाट हुने क्षति	• दुषित तथा बासी सडे गलेको .खाना खानु । • पानी दुषितहुनु र दुषित पानी पिउनु । • सरुवा रोग फैलनु • जन चेतनाको कमी ।	• कोभिड, झाडा पखाला, हैजा जस्ता रोगको । सक्रमण फैलिनु • मानिस तथा जनावरको मृत्यू हुने । • गरीवीको दर वढ्नु वालीरोपनीमा विभिन्न रोग लाग्नु ।	• खानेपानीको मुहान को सरसफाइ गर्ने । • व्यक्तिगत सरसफाइ गर्ने । • पानी सुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने । • सरसफाईको लागि जनचेतना फैलाउने । • रोग विरुद्धका खोप लगाउने । • साबुन पानीले वारम्वार हात धुने • स्वास्थ्य संस्था जाने । • संक्रमितको नजिक नजाने ।

३.७ संस्थागत विश्लेषण रोटी चित्र (भेन डायग्राम) :

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम तथा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयन गर्नका लागी हाम्रो जस्तो मुलुकमा सबैको साथ र सहयोगको आवश्यकता हुन्छ । यसका लागि गाउँपालिकाले प्रदेश तथा संघीय सरकार, जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा रहेका तल उल्लेखित सम्पूर्ण सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-संस्था, विकास साझेदारहरुसंग समन्वय र सहयोग लिई योजना कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।

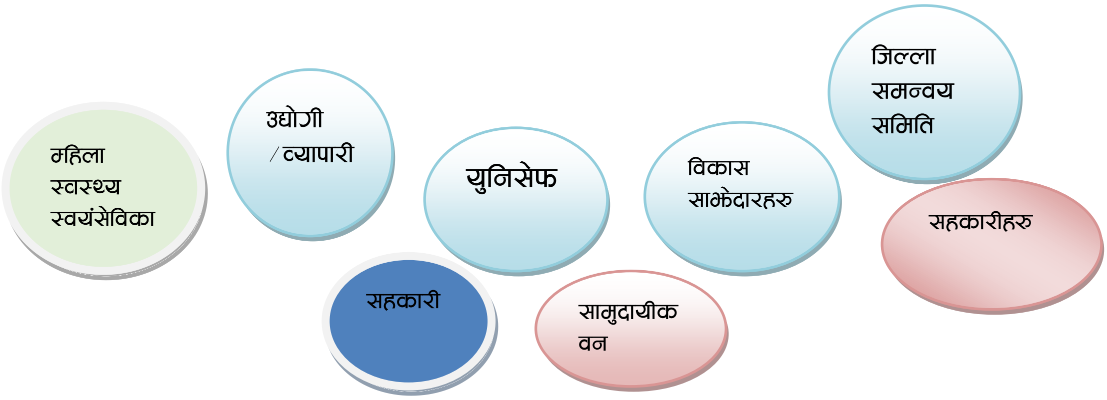

३.८ संस्थागत विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा विपदको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण र विपद्को समयमा गरिने प्रतिकार्य तथा पुर्वतयारी, विपद् पश्चात्को पुनर्स्थापना, जिविकोपार्जन र पुनर्निर्माण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि सहयोग पुर्‍याउन विभिन्न निकाय तथा संघ सस्थाहरुको भुमिका महत्वपुर्ण हुन्छ । जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका सवालमा आर्थिक, प्राविधिक तथा मानवीय सहयोगका लागि मुख्य रुपमा सहयोग गर्ने निकाय, संघसंस्था र विकास साझेदारहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४२ : संस्थागत विवरण

क.स.	कार्यालय /संघसंस्था	भौगोलिक दुरी	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग	संपर्क नं.
		वडा तहमा		
१	वडा कार्यालय		भौतिक पूर्वाधार तथा विकास निर्माणमा विपद जोखिम न्यूनीकरण लाई मुलप्रवाहिकरण, सचेतना कार्यक्रम संचालन, राहत वितरया	
२	विद्यालयहरु		उद्धार कार्यमा सहभागिता, जनचेतना अभिवृद्धि कार्यमा सहयोग, आश्रयस्थल	
३	स्वास्थ्य संस्था		स्वास्थ्य उपचार, औषधि भण्डारण, प्रेषण	
४	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका		महिला मानव स्वास्थ्य समस्या समाधानमा सहयोग	
५	नेपाल रेडक्रस उपशाखा		प्राथमिक उपचार, भूकम्प लगायतका प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम, राहत सामाग्रीका लागि समन्वय	
६	सामुदायिक वनहरु		जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रम जस्तै वृक्षरोपण लगायत, नगद,काठ तथा अन्य सहयोग	

७	प्रहरी चौकी		सुरक्षा प्रदान, खोज उद्धार	
८	आमा समुह		विपद् सम्बन्धी जनचेतना , सक्रिय सहभागिता, प्रचारप्रसार	
९	युवा क्लव		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, न्यूनीकरण कृयाकलापमा सहभागिता, खोज उद्धारमा सहयोग	
१०	बाल क्लव		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, न्यूनीकरण कृयाकलाप मा सहभागिता,	
११	स्थानीय व्यावसायी		राहत सामाग्री सहयोग	
गाउँपालिका तथा जिल्ला तहमा				
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय		सहकार्य, खोज, उद्धार तथा सुरक्षा टोलि परिचालन, सामाग्री प्रदान तथा खोज, उद्धार व्यवस्थापन	
२	जिल्ला समन्वय समिति		समन्वय, अनुगमन	
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय		खोज, उद्धार तथा सुरक्षा	
४	नेपालि सेना		खोज, उद्धार तथा सुरक्षा	
५	सशस्त्र प्रहरी वल		खोज, उद्धार तथा सुरक्षा	
६	इलाका प्रहरी कार्यालय लुहाम		खोज, उद्धार तथा सुरक्षा	
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी		प्राथमिक उपचार, भूकम्प लगायतका प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम, राहत सामाग्रीको व्यवस्था	
८	खानेपानी तथा सरसफाइडिभिजन कार्यलय		खानेपानी आयोजना निर्माण,मर्मत सम्भार तथा प्राविधिक सहयोग	
९	कृषि विकास कार्यालय		कृषि सेवा तालिम, बालीरोपनी विकास, बिउबिजन वितरण, जिविकोपार्जन र अनुदान तथा अनुकुलनका कार्यक्रम	
१०	डिभिजन वन कार्यालय		वृक्षारोपण, नर्सरी व्यवस्थापन तथा तालिम, विरुवा वितरण, राहतमा काठ वितरण र प्राविधिक सहयोग	
११	खानेपानी, सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय		सिँचाइ नहर, कुलो, पोखरी निर्माण तथा आयोजनाका लागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग	
१२	भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय कार्यालय		बाढी, पहिरो तथा भूक्षय नियन्त्रणका लागि एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन	
१३	जिल्ला अस्पताल		घाइतेको स्वास्थ्य उपचार, एम्वुलेन्स व्यवस्थापन, औषधि भण्डारण, प्रेषण	
१४	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय		स्वास्थ्यकर्मी परिचालन, समन्वय	
१५	शिक्षा समन्वय इकाई		समन्वय	
१६	उद्योग वाणिज्य संघ		राहत संकलन, वितरण	

१७	युनिसेफ		योजना निर्माणमा सहयोग, विपद व्यवस्थापन, बाल संरक्षण, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाई क्षेत्रमा सहयोग, आपतकालीन मानवीय सहयोग	
१९	गै.स.स.		सुचना प्रवाहमा सहयोग, आर्थिक तथा सामाग्री सहयोग र जनशक्ति परिचालन, आयआर्जन का क्रियाकलाप र्सचालन	
२०	नेपाल पत्रकार महासंघ		सुचना संकलन, समाचार निर्माण, प्रसारण,	
२१	बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु		बचत तथा ऋृण प्रदान, राहत सहयोग	

३.९ श्रोत सामाग्रीको विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा विभिन्न समुहहरु, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सहकारी संस्था, सुरक्षा निकाय लगायतका संस्थाहरुलाई श्रोतको रुपमा लिइएको छ । यसका अतिरिक्त गाउँपालिका भित्रका खुल्ला क्षेत्रहरू, पानीको स्रोतहरु तथा मुहान, गाउँपालिका क्षेत्रका सिकर्मी तथा डकर्मीहरू, तालिम प्राप्त पौडीबाज, तालिम प्राप्त स्वयंसेवक, महिला स्वास्थ्य स्वयसेविका, स्वास्थ्यकर्मी, तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक, शिक्षक, कर्मचारी, भौतिक संरचना, विपद जोखिम न्यूनीकरण र प्रतिकार्यका सामाग्री आदिहरु पनि विपद व्यवस्थापनका श्रोतहरु हुन् ।

यस गाउँरपालिकामा गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन भएको छ । यसले समुदायलाई विपदसँग सामना गर्ने क्षमता विकासमा कार्य गर्नेछ । यसले विपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका लागि समुदाय र मानव श्रोतलाई क्षमता अभिवृद्धि गरी उनीहरुको ज्ञान, सिप र क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ । यसका साथै विपद व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन विपद कोषको स्थापना गर्नु जरुरी छ । गाउँपालिकामा भएको श्रोतहरु देहाय बमोजिम छन् ।

तालिका ५३ : श्रोत सामाग्री

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	वडा नं.	सङ्ख्या (कति)	अवस्था
भौतिक स्रोत				
पुल	पक्कि पुल (शारदा १), झोलुङ्गे पुल ३	१	४	राम्रो
	पक्कि पुल (शारदा १), झोलुङ्गे पुल (गुप्ताखोला, जुम्ले ढुङ्गा, शंखपिपल, अमिलेज्युला ४)	२	५	राम्रो
	पक्कि पुल (लुहाम खोला १), झोलुङ्गे पुल (सितलबजार, दाङचुली ,चिसेखोला ३), ट्रस (ढुङ्गेबजार १)	३	५ वटा	ठिकै
	लुहामखोलामा झोलुङ्गे पुल	४	१ वटा	ठिकै

	कैलेज्युला, लामीरखोला	५	३ वटा	ठिकै
	पक्कि १, झोलुङ्गे ५	६	६ वटा	ठिकै
भूकम्प प्रतिरोधी विद्यालय भवन	७ वटा विद्यालयका	१	१२ वटा कोठा	सुरक्षित
	पञ्चकन्या प्रा.वि., राधेस्याम मा.वि.	२	८ वटा कोठा	सुरक्षित
	आ.वि. दाङ्चुली ४, त्रिवेणी मा.वि. ८, मा.वि. टोट्के ४ कोडा	३	१६ वटा कोठा	सुरक्षित
	ने.रा.मावि.गुडडाडा	४	४ वटा कोठा	सुरक्षित
	वडाका विद्यालयहरु	५	१० वटा कोठा	सुरक्षित
	वडाका २ वटा विद्यालयका	६	८ वटा कोठा	सुरक्षित
पक्की बाँध	नभएको			
खुलाचउर	विद्यालयका चउर	१	५ स्थान	
	लामाचौर, स्यानीपोखरी, लामीडाडा, टाकुरा	२	४ स्थान	
	रिखेबजार खेलमैदान	३	१ स्थान	
	दहपोखरी ,धितालडाडा ,निगाने, विकास पोखरी	४	४ स्थान	
	बकैयाडाडा, सानापोखरी, कामीचौर, पिरोहान्ने चौर, राताचौर	५	६ स्थान	
	सिरचौरज्युला, पोखरीदमार, कुमाल्या चौर	६	३ स्थान	
हेलिप्याड	नभएको			
पूर्व सूचना प्रणाली	नभएको			
लाइफ ज्याकेट	नभएको			
डुङ्गा	नभएको			
डोरी	नभएको			
अग्नि नियन्त्रण सामाग्री सेट	गाउँपालिकामा ३, प्रहरी कार्यालयमा २	६	५ वटा	राम्रो
फाएर वल	नभएको			
खोज तथा उध्दारका सामाग्री सेट (गैटी, सावेल, पिक, डोरी आदि)	वडामा	१	१ सेट	
	वडामा गैटी १२, बेल्चा १२, सावेल १२, घन ५	२	४१ वटा	
	वडामा गैटी १५, बेल्चा १५, सावेल ४, गाडा १	४	३५ वटा	

	वडामा गैटी ५, बेल्चा ५, सावेल २, घन १	५	१३ वटा	
	वडामा	६	१०, १० वटा	
भत्केका संरचनाहरु हटाउने, काटने सामाग्रीहरु	नभएको			
त्रिपाल	नभएको			
कम्वल	नभएको			
हाइजीनकिट	नभएको			
वेवी किट	स्वास्थ्य संस्थामा	२	१ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	१ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	१ सेट	
डिग्नीटी किट	नभएको			
सेल्टर निर्माण किट	नभएको			
अपांगता भएका व्यक्तिको लागि सामाग्रीहरु (वैशाखी, ह्विल चेयर, चस्मा, सेतो छडी, इयर फोन आदि)	ह्विल चेयरवडामा	२	९ वटा	
सेफ्टी हेल्मेट	वडामा	२	९ वटा	
	वडामा	३	१४ वटा	
	वडामा	४	१५ वटा	
	वडामा	५	१३ वटा	
	वडामा	६	१३ वटा	
स्टेचर	९ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्यमा २	१	११ वटा	राम्रो
	स्वास्थ्यमा २, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकासंग ९	२	११ वटा	राम्रो
	५ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्यमा १	३	६ वटा	राम्रो
	४ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्यमा ५	४	९ वटा	राम्रो
	६ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्यमा २	५	५ वटा	ठिकै
	३ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्यमा ५	६	८ वटा	पुरानो भएको
एम्वुलेन्स	गाउँपालिकामा		२ वटा	राम्रो

दमकल	नभएको			
इमरजेन्सी टर्च लाइट	गाउँपालिका ४ र प्रहरी कार्यालयमा ६	६	६ वटा	राम्रो
गम्वुट	वडामा	२	१५ जोर	
	वडामा	५	१३ जोर	
	वडामा	६	१३ जोर	
मेडिकेटेड झुल	नभएको			
पकाउने भांडाकुंडाहरु सेट	वडाका समुहमा	२	५ सेट	
	वडाका समुहमा	३	७ सेट	
	वडाका समुहमा	४	२ सेट	
	वडाका समुहमा	५	४ सेट	
	समुह, स्वास्थ्य, मन्दिर	६	६ सेट	
अक्वागार्ड, पियुष	नभएको			
ह्याण्ड माइक	गाउँपालिका १ र प्रहरी कार्यालयमा १	६	२	राम्रो
पानीफिल्टर गर्ने मेशिन	वडा,विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा	१	११ वटा	राम्रो
	वडा,विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा	४	४ वटा	राम्रो
	वडा र स्वास्थ्य संस्थामा	६	३ वटा	
स्काभेटर,जेसि.भी.	नभएको			
पिपिइ सेट	स्वास्थ्य संस्थामा	१	५ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	२ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	२ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	५	२ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	२ सेट	
मास्क	स्वास्थ्य संस्थामा	१	५ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	२०० पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	२ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	१०० पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	३ प्याकेट	
पानी परीक्षण किट	स्वास्थ्यमा	१	१ वटा	
	वडा कार्यालयमा	२	२ वटा	

	वडा कार्यालयमा	४	२ वटा	
	वडा कार्यालयमा	३	१ वटा	
	वडा कार्यालय,स्वास्थ्यमा	६	२ वटा	
स्यानिटाइजर	वडा,स्वास्थ्य संस्थामा	१	१.५ लिटर	
	वडा,स्वास्थ्य संस्थामा	२	१ लिटर	
	वडा,स्वास्थ्य संस्थामा	३	१ लिटर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	२०० एम.एल.	
	वडा,स्वास्थ्य संस्थामा	६	५ लिटर	
	वडा,स्वास्थ्य संस्थामा	६	६ वोत्तल	
थर्मल गन	नभएको	१		
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	२ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	२ वटा	
सर्जिकल पञ्जा	स्वास्थ्य संस्थामा	१	१०० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	५० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	१५ जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	१०० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	५	५० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	२०० जोर	
सावुन	स्वास्थ्य संस्थामा,वडामा	१	२ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा,वडामा	२	१ दर्जन	
	वडा ,स्वास्थ्य संस्थामा	३	आवस्यक्ता अनुसार	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	१ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा,वडामा	५	१० पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	४ दर्जन	
अस्थायी शौचालय सामाग्री	नभएको			
पाइप	नभएको			
पानी ट्याङ्की	नभएको			
पानी आपुर्ति ट्याङ्कर	नभएको			
बन्यजन्तु धपाउने सामान	नभएको			
तारजाली	नभएको			
जस्तापाता	नभएको			

लत्ता कपडा	नभएको			
एन्टिभेनम	नभएको			
डकर्मी	वडामा	१	७ जना	तालिम लिएको
	वडामा	२	२० जना	तालिम लिएको
	वडामा	३	२५ जना	तालिम नलिएको
	वडामा	४	१५ जना	तालिम नलिएको
	वडामा	५	३० जना	तालिम नलिएको
	वडामा	६	५० जना	तालिम नलिएको
सिकर्मी	वडामा	१	५ जना	तालिम नलिएको
	प्रत्येक टोलमा	२	१२ जना	तालिम नलिएको
	प्रत्येक टोलमा	३	२०जना	तालिम नलिएको
	वडामा	४	१५ जना	तालिम नलिएको
	वडामा	५	३० जना	तालिम नलिएको
	वडामा	६	३०	तालिम नलिएको
मानवीय स्रोत				
भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सक्ने दक्ष मिस्त्री	वडामा	१	१० जना	तालिम पाएका
	वडामा	२	८ जना	
	वडामा	४	५ जना	
आधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	नभएको			
विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति	नभएको			
पौडीबाज	वडामा	१	१०० जना	
	वडामा	२	१०० जना	
	वडामा	३	२०० जना	
प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त	स्वास्थ्य संस्था र वडामा	१	५ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	२	४ जना	
	स्वास्थ्य संस्था र वडामा	३	५ जना	
	स्वास्थ्य संस्था र वडामा	४	३ जना	
	स्वास्थ्य संस्था र वडामा	५	४ जना	
	स्वास्थ्य संस्था र वडामा	६	१० जना	

महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	वडामा	१	९ जना	
	वडामा	२	९ जना	
	वडामा	३	५ जना	
	वडामा	४	४जना	
	वडामा	५	६ जना	
	वडामा	६	३ जना	
मनोसामाजिक परामर्शदाता	नभएको			
स्वास्थ्य संस्थामा आरआरटी	भएको	४	१	
	भएको	६	१	
अग्नि नियन्त्रक	नभएको			
तारजाली बुन्न सक्ने	वडामा	१	४ जना	
	वडामा	२	४ जना	
	वडामा	४	२ जना	
अस्थायी आवास निर्माण तालिम प्राप्त जनशक्ति	वडामा	१	५० जना	
	वडामा	२	२५जना	
	वडामा	४	६० जना	
शव व्यवस्थापन गर्न सक्ने जनशक्ति	वडाभरी	१	१० जना	
	वडामा	३	१० जना	
	वडामा	४	४० जना	
	वडामा	५	१० जना	
विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम दिन सक्ने जनशक्ति	नभएको			
तालिम प्राप्त पशुपंक्षि प्राविधक	वडामा	१	२ जना	
	वडामा	२	७ जना	
	वडामा	३	२ जना	
	वडामा	४	८ जना	
	वडामा	५	४ जना	
	वडामा	६	५ जना	
सामाजिक स्रोत				
सुरक्षित आवास सामुदायिक घर	भएको	१	३ वटा	
	वडाभरी	४	३ वटा	

	वडाभरी	५	४ वटा	
आश्रय लिन सक्ने मठ, मन्दिर	वडामा	४	१ वटा	
	शिव मन्दिर	५	४ कोठा	
	त्रिवेणी तिर्थशाला धाम	६	१	
आश्रय लिन सक्ने सामुदायिक भवन	सामुदायिक वनका भवन	१	८ वटा	
	विद्यालयहरु	२	४ वटा	
	सामुदायिक वनका भवन	३	५ वटा	
	सामुदायिक वनका भवन	४	३ वटा	
	वडामा	५	६ वटा	
आर्थिक स्रोत				
ठुला व्यापार व्यवसाय खाद्दान्न	वडाका बजारमा	३	३ जना	
	वडाको बजार	५	१ जना	
	लुहाम बजार	६	१ जना	
ठुला व्यापार व्यवसाय गैर खाद्यान्न	लुहाम बजार	६	१ जना	
वडाको विपद व्यवस्थापन कोष	नभएको			
बचत समूह	वडामा	१	२२ वटा	
	वडामा	२	१४ वटा	
	वडामा	३	६ वटा	
	वडामा	४	४ वटा	
	वडामा	५	६ वटा	
	वडाका	६	६वटा	
समूहको विपद कोष रु	नभएको			
सहकारी	वडामा	१	४ वटा	
	वडाभरी	२	२ वटा	
	वडाभरी	३	२ वटा	
	वडाभरी	४	३ वटा	
	वडामा	५	१ वटा	
	वडामा	६	६वटा	
बैङ्क तथा वित्तीय संस्था	१ वटा बैंक,६ वटा लघुवित्त	६	७ वटा	

खेतीयोग्य भूमि	भएको	१	४० प्रतिशत	
	भएको	२	३५ प्रतिशत	
	भएको	३	४०प्रतिशत	
	भएको	४	४० प्रतिशत	
	भएको	५	३० प्रतिशत	
	भएको	६	४० प्रतिशत	
बांस भएको बस्ती	आरुचौर, सालिबाङ, काभ्रा, सल्लेरी, कोलचौर, चिमिरे, गोगने	१	७ स्थान	
	शंखपिपल, ज्यामिरे, गैरागिठी, राजागिठी, कारागिठी	२	५ स्थान	
	दाङचुली, कैयाचौर, रुप्सेपानी, रावलखोला	३	४ स्थान	
	गैरागाउँ, रावतगाउँ, बाघमारे,बुकिचौर, चैतेडाडा, कैनपानी, बडाखोला	४	७ स्थान	
	डाडासल्ले, गैरासल्ले, जुम्लेडाडा, लिसेखोला, सिम्क	५	५ स्थान	
	श्रीचौरज्युला, पोखरी	६	२ स्थान	
कुवा	गैरागिठी ,राजागिठी, कारागिठी	२	३ वटा	
	वडाभरी	३	४ वटा	
	वडाभरी	४	३० वटा	
तारजालीको लागि आवश्यकपर्ने ढुंगाको श्रोत	शारदा, रिखेखोला, सुवाखोला, रामबजारखोला, कोल्चौरखोला	१	५ स्थान	
	शारदा, टोलखोला, कारागिठी, राजागिठी	२	४ स्थान	
	शारदा, पिमखोला, रिखेखोला	३	३ स्थान	
	लुहामखोला, सेतेखोला, लिस्नेखोला	४	३ स्थान	
	गैरासल्ले, डाडासल्ले, मुलाबारी, ढोरचौर	५	४ स्थान	
	शारदा, लुहामखोला, लंकिनीखोला र वडाका जंगल	६	५ स्थान	
ताल तथा पोखरी (निजी र सार्वजनिक)	वडाभरी ३ वटा रिचार्ज र १ वटा माछापोखरी	३	४ वटा	
	वडामा रिचार्ज पोखरी	४	६ वटा	

	वडामा	५	९ वटा	
	वडाभरी	६	२ वटा	
वनजङ्गल (हेक्टर वा रोपनी)	भएको	१	४० प्रतिशत	
	भएको	२	४५ प्रतिशत	
	भएको	३	४० प्रतिशत	
	भएको	४	४५ प्रतिशत	
	भएको	५		
	भएको	६	५० प्रतिशत	
नहर	पक्कि कुलाहरु भएको	१	१८ वटा	
	पक्कि कुलाहरु भएका	२	३५ वटा	
	पक्कि कुला	३	२० वटा	
	पक्कि कुला	४	३ वटा	
	पक्कि कुला	५	२५ वटा	
	पक्कि कुला	६	२० वटा	
खेर गैरहेको जमीन	भएको	१	१० प्रतिशत	
	भएको	२	५ प्रतिशत	
	भएको	३	४ प्रतिशत	
	भएको	४	१० प्रतिशत	
	भएको	५		
	भएको	६		

३.१० परम्परागत ज्ञान र सीप विश्लेषण :

गाउँपालिकाको वडाहरुमा गरिएको छलफलका आधारमा समुदायमा विपद्को सामना गर्न परम्परागत रूपमा अपनाइएका विधिहरूको यहाँ उललेख गरिएको छ। यसले विपद्को समना गर्न भविष्यमा अपनाउनु पर्ने विधिको पहिचान गरी स्थानीय ज्ञान र सीपको प्रबर्द्धन गर्न सहयोग पुग्नेछ।

तालिका ६४ : जोखिम न्यूनीकरणका लागि गरिएका स्थानीय प्रयासहरु

क्र.स	प्रकोप	जोखिम न्यूनीकरणका लागि गरिएका प्रयासहरु
१	**भुकम्प**	घर बनाउदा काठको नस राख्ने, काठको भरइना राखि काठका घर बनाउने, गारो (बान्नो) चौडा बनाउने, घरबाट बाहिर निस्कने जमीन र ढोका कम सतहमा राख्ने, घरको जगमा ठूलो र फराकिलो ढुङ्गा राख्ने, होचो घर बनाउने , घर अगाडि आँगन राख्ने।
२	**बाढी/पहिरो**	भल काट्ने, भल छेक्ने, बृक्षारोपण गर्ने, पर्खाल लगाउने, गरा बनाएर खेती गर्ने, तटबन्धन, ढल निकास, वाल लगाउने, भिरालो ठाँउको ढुङ्गा ननिकाल्ने। तटवन्ध गर्ने, सम्भावित क्षेत्रमा विरुवा रोप्ने, ढुङ्गा, बालुवा जथाभावी निकासी पैठारी

		रोक्ने, ढुङ्गाको वाल लगाउने, वृक्षारोपण ।
३	**आगलागी**	जनचेतना मुलक कार्य गर्ने, अग्निरेखा रेखा कोर्ने, जंगल सरसफाई, आगो निभाउने, टिनको छाना लगाउने, सलाई लाईटर बालबालिकाबाट टाढा राख्ने, काम सकिएपछि अगेनो निभाउने, जथाभावी धुम्रपान नगर्ने, खर, घाँस, स्याउला घरभन्दा टाढा राख्ने ।
४	**हावाहुरी**	घर, विद्यालयको छाना बलियो बनाउने, छानामा गह्रौङ्गो ढुङ्गा, काठ राख्ने ।
५	**महामारी**	खानेपानीको मुहानको सरसफाई गर्ने, व्यक्तिगत सरसफाइ गर्ने, पानी शुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने, सरसफाईको लागि जनचेतना फैलाउने, रोग विरुद्धका खोप लगाउन, स्वास्थ्य संस्था जाने, संक्रमितको नजिक नजाने ।
६	**वन्यजन्तु**	लखेट्ने, कुकुर पाल्ने, थाल बजाउने, आवाज लगाउने, ग्वाला लगाउने, पुतला राख्ने, गुलेली हान्ने ।
७	**रोगकिरा**	रैथाने बीउबीजनको प्रयोग, स्थानीय जैविक विषादीको प्रयोग गर्ने ।
८	**असिना**	स्थानीय रैथाने बाली लगाउने, टनेल खेती गर्ने, परम्परागत विधि अपनाउने , प्राकृतिक तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने, बाली संरक्षण गर्ने ।
९	**चट्याङ**	बिद्युत लाइन र वाइरिङमा अर्थीङ गरेर बिद्युत जडान गर्ने, विद्युत पोल नजिक घर संरचना निर्माण नगर्ने, आकाश गड्याङगुडुङ गर्दा बत्ति बन्द गर्ने, घरबाहिर ननिस्कने ।

३.११ जलवायू परिवर्तनको प्रभाव विश्लेषण :

गाउँपालिकमा जलवायु परिवर्तनका कारण वन, कृषि तथा जलश्रोत आदि क्षेत्रमा परेको प्रभाव र कारण हरुको विश्लेक्षण गरीएको छ । विगतका ३० वर्ष देखि हालसम्मको अवस्थालाई हेर्दा सामान्य रुपमा गर्मी बढ्दै गएको पानी पर्ने क्रम पनि कम हुँदै गएको तथा मनसुन वर्षा र हिउँदे वर्षाको समयमा पनि परिर्वन हुदै गएको, अल्प तथा खण्ड वृष्टि, सुख्खा पर्नु तथा खडेरीको क्रम बढ्दै जान थालेको, बाली लगाउने समय पनि केही पछाडि धकेलिदै गएको जस्ता जानकारी समुदाय स्तरबाट छलफलको क्रममा आएको थियो । समुदायसंग गरिएको छलफलका आधारमा जलवायु परिवर्तनको प्रभाव निम्न तालिकामा विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालिका ७५ : जलवायू परिवर्तनेल गर्दा ल्याएका प्रभावहरु

क्षेत्र	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	कारण	सम्भावित समाधानकाउपाय

कृषि तथा खाद्य	▪ परम्परागत खेती प्रणाली । ▪ आकाशे पानीको भर । ▪ खाद्यवस्तु स्वस्थकर । ▪ माटोको उर्वरा शक्ति मलिलो थियो । ▪ कम्पोष्ट मलको प्रयोग गरिन्थ्यो । ▪ हावापानी अनुकुल थियो ▪ पशु रोगमा कमी ।	▪ उन्नत विउविजनको प्रयोग । ▪ माटोको उर्वरा शक्ति घटेको । ▪ समयमा पानी नपर्ने । ▪ बाली छिटो पाक्ने । ▪ रोगकिराको प्रकोप बढी भएको । ▪ अर्गानिक खेतीमा कमी । ▪ अतिवृष्टि, अनावृष्टि, अल्पवृष्टिले उत्पादन घटेको । ▪ युवा विदेश पलायनले कृषि तथा पशुपालन व्यावसायमा प्रभाव । ▪ घाँसपातमा कमी । ▪ उत्पादनमा कमी हुँदा महंगी बढेको । ▪ पशु रोगमा वृद्धि ।	▪ रासायनिक मलको प्रयोग । ▪ जलवायू परिर्वतन ।	▪ माटो परिक्षण गर्ने । ▪ विभिन्न जैविक मल तथा विषादिको प्रयोगमा जोड दिने । ▪ कम्पोष्ट तथा प्राङ्गारिक मल प्रयोगमा जोड दिने । ▪ आधुनिक खेती प्रणाली विस्तार गर्ने । ▪ सिचाई कुलो तथा नहरको व्यवस्था गर्ने । ▪ जलवायु अनुकुल विउविजनको प्रयोग । ▪ रैथाने प्रजातिको विउविजनको संरक्षण गर्नु पर्ने र लगाउने ।
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार	▪ घना वनजंगल । ▪ खोला नालाहरुमा पानीको मात्रा धेरै । ▪ वन्यजन्तु धेरै भएको । ▪ घाँस दाउराको प्रचुरता । ▪ जैविक विविधता युक्त जंगल । ▪ खोलानालाका पानीमा स्वच्छता ।	▪ वनजंगल मासिदै जानु । ▪ कतिपय वनस्पति लोप हुँदै गएको । ▪ पानीका मुहान सुकेको । ▪ खोलानालामा पानी घटेको । ▪ खडेरी, अतिवृष्टि, अनावृष्टि । ▪ वन्यजन्तु लोप हुँदै गएको । ▪ प्राकृतिक श्रृंखला परिवर्तन भएको । ▪ तापक्रम वृद्धि मनसुन ढिलोचाँडो हुने । ▪ पानी दुषित हुदै गएको ।	▪ जथाभावी वन फडानी । ▪ जथाभावी खोलाहरुमा उत्खनन । ▪ वनयजन्तुको चोरी सिकारी ।	▪ वनजंगलको संरक्षण गर्ने । ▪ वृक्षारोपण गर्ने । ▪ पानीका मुहानहरुको संरक्षण गर्ने । ▪ जलाधारहरुको संरक्षण गर्ने । ▪ वन्यजन्तुको संरक्षण गर्ने । ▪ जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने ।

जलश्रोत तथा उर्जा	▪ पानीका मुहान र श्रोत प्रसस्तै रहेको । ▪ समयमा मनसुन र हिंउँदे वर्षा । ▪ विद्युत लाईन कम । ▪ नदी खोलामा पानीको सतह बढी । ▪ खानेपानीको समस्या नभएको । ▪ पोखरीहरु रहेको ।	▪ पानीका मुहान सुक्दै र घट्दै गएको । ▪ नदी, खोलामा पानी घट्दै गएको । ▪ बिजुलीको विस्तार । ▪ सोलार प्रणाली जडान भएको ▪ पानीको सतह घटेको । ▪ अहिले ऊर्जाका लागि विद्युत सौर्य प्यानल, सौर्य बत्ती र एलपीजी ग्यासको प्रयोग बढेको छ ।	▪ पानीका मुहान संरक्षण नहुनु । ▪ नदी, खोला अतिक्रमण । ▪ नदी, खोला नजिक बस्ती विस्तार । ▪ जथाभावी नदी, खोलाजन्य पदार्थको उत्खनन ।	▪ पानीका मुहान संरक्षण । ▪ जथाभावी नदी, खोलाजन्य पदार्थको उत्खनन नियन्त्रण । ▪ नदी खोला किनारमा वृक्षारोपण । ▪ पानीका मुहान क्षेत्रमा वृक्षारोपण । ▪ वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्दन । ▪ सिंचाइ पोखरी निर्माण ।
ग्रामीण र शहरी वसोवास	▪ जनसंख्या कम । ▪ पातलो बस्ती । ▪ ग्रामीण जनजीवन । ▪ बसाइ सराइ कम । ▪ बजार क्षेत्र थोरै । ▪ घरहरू प्रायः माटो र काठले बनेका थिए ।	▪ शहरतिर बसाइ सराइ तीव्र । ▪ सहरी क्षेत्र विस्तार । ▪ वातावरण दुषित हुने । ▪ विकृति, विसंगतिमा वृद्धि भएको । ▪ पानीको आपूर्तिमा कमी । ▪ खाद्यान्न उत्पादन कम । ▪ उत्पादनशील जमीनको कमी । ▪ मोटरेबल सडक विस्तार भइरहेको छ ।	▪ बजार क्षेत्रमा बसोवासको आकर्षण । ▪ जनसंख्या वृद्धि । ▪ अव्यवस्थित बसोवासका कारण विपद जोखिम बढ्ने ।	▪ वजार क्षेत्रलाई व्यवस्थित गर्ने । ▪ भु–उपयोगको नीति बनाई लागु गर्ने । ▪ ग्रामीण क्षेत्रहरुमा पुर्वाधार निर्माण । ▪ स्थानीय स्तरमा रोजगारीको सृजना ।
पर्यटन, एवं प्राकृतिक र सांस्कृतिक सम्पदा	▪ पर्यटकीय स्थानको पहिचान हुन नसकेको । ▪ स्थानीय कला संस्कृति रहेको । ▪ आफ्नो कला संस्कृतिमा गौरव ▪ कला संस्कृतिको संरक्षण । ▪ आफ्नै सांस्कृतिक पक्षसँग बलियो सम्बन्ध थियो, ▪ परम्परागत चलनहरू प्रचलित थिए । ▪ बाह्य संस्कृतिको प्रभाव कम थियो ।	▪ पर्यटकीय स्थल व्यवस्थित हुन थालेको । ▪ परम्परागत स्थानीय कला संस्कृति लोप हुँदै गएको । ▪ पर्यटकको संख्यामा सामान्य वृद्धि । ▪ प्राकृतिक सम्पदाको ह्रास हुँदै गएको । ▪ ताल, तलैयाहरु सुक्दै गएको । ▪ बाह्य संस्कृतिको प्रभाव बिस्तार । ▪ आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको विकाससँगै मानिसको जीवनशैलीमा पनि उल्लेख्य परिवर्तन आएको छ । मानिसहरु घुम्न र मनोरञ्जनको	▪ बाह्यं संस्कृतिको प्रभाव । ▪ पर्यटकीय क्षेत्रमा पुर्वाधारको अभाव ।	▪ स्थानीय कला संस्कृतिको संरक्षण । ▪ पर्यटकीय स्थलको स्तरोन्नती । ▪ प्रकृतिक र साँस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण गर्ने ।

		लागि नयाँ गन्तव्यहरू खोज्ने क्रम बढेको छ । ▪ आफ्नो संस्कृति संरक्षणमा चासो बढ्दै गएको छ ।		
मानव स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा महामारी	▪ स्वास्थ्य संस्था नहुँदा बिरामी पर्दा बाटैमा अकाल मृत्युहुने । ▪ महामारी बढी । ▪ स्वास्थ्य संस्थाहरुको कमी । ▪ स्वास्थ्यकर्मीहरुको कमी । ▪ सरसफाईमा कमी । ▪ पानी ल्याउन टाढा जानु पर्ने । ▪ नसर्ने रोगहरु कम । ▪ बालबच्चाहरु धेरै जन्मिने गर्थे जसको कारण राम्रो रेखदेख हुँदैनथ्यो । यसले गर्दा मातृ तथा बाल मृत्युदर धेरै नै थियो । ▪ खुल्ला दिसा पिसाव गर्ने चलन रहेको । ▪ साबुन पानीले हात धुने चलन नभएको कारण मानिसहरु बिरामी परिरहन्थे । ▪ स्वास्थ्य सेवा सहज नभएकोले मानिसहरु प्राकृतिक उपचार तथा धामिझाँक्री कहाँ जान बाध्य हुन्थे ।	▪ स्वास्थ्य चेतनामा बृद्धि भएको । ▪ महामारी घटेको । ▪ साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको । ▪ एक घर एक शौचालय रहेको । ▪ खानेपानीको उपलब्धता । ▪ स्वास्थ्य संस्थाहरुको विस्तार । ▪ मानव आयु बढेको । ▪ भाइरल रोगहरु फैलने गरेको । ▪ बिभिन्न नयाँ रोगहरुको बृद्धि । ▪ पानी दुषित हुने । ▪ मुहान सुक्ने । ▪ स्थानीय सरकार गठन भएपछि ग्रामीण सडकहरु निर्माण भएका छन् जसले गर्दा स्वास्थ सेवा लिनलाई एम्बुलेन्स र अन्य गाडीहरुको सहजता बढेको छ । ▪ हरेक वडामा स्वयंसेविकाहरु छन् जसले गर्द मानिसहरुले स्वास्थ सहयोग लिन पाएका छन् । ▪ उल्लेख्य मात्रामा गर्भवती महिलाहरुले नियमित स्वास्थ जाँच गर्न थालेका छन ।	▪ जनसंख्या वृद्धि । ▪ आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा पहुच । ▪ सरसफाईमा चेतना अभिवृद्धि नहुनु । ▪ फोहरमैला वृद्धि । ▪ कृषि जन्य उत्पादनमा विषदीको प्रयोग ।	▪ स्वास्थ्य संस्थाहरुको सेवा प्रवाहमा गुणस्तरीयता कायम गर्ने । ▪ सुद्ध खानेपानीको आपूर्ति गर्ने । ▪ फोहरमैला व्यवस्थापन । ▪ सरसफाइ चेतना अभिवृद्धि ।
उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार	▪ भौतिक पुर्वाधारको कमी । ▪ उद्योग धन्दाहरु नभएको । ▪ यातायातको असुविधा । ▪ परम्परागत जीवन	▪ अझै पनि पर्याप्त भौतिक पुर्वाधारको कमी । ▪ स्थानीयस्तरमा वडा तथा समुदायहरुसम्म कच्ची सडकहरुको ट्र्याक खोलिएको । ▪ सामान्य ससाना उद्योगहरु	▪ श्रोत र साधनको कमी । ▪ लगानीको वातावरण नभएको । ▪ उत्पादन लागत बढी ।	▪ पुर्वाधार निर्माणमा जोड । ▪ उद्योग स्थापनाका लागि प्रोत्साहन । ▪ घरेलु तथा लघु उद्योगहरुको स्थापना । ▪ स्थानीय सडकहरुको

	शैली थियो । ■ सडक तथा यातायातका साधनहरु नभएकाले हिडेर नै आवतजावत गरिन्थ्यो ।	स्थापना हुन थालेका छन् । ■ जथाभावी सडक निर्माणले भविष्यमा पहिरोको जोखिम अत्यन्त रहेको छ । ■ यातायातमा पहुँच वृद्धि ■ वातावरण प्रदुषण । ■ कच्चा पदार्थको अभाव ।	■ बजारको समस्या ।	स्तरउन्नति ।
विपद् र विपद्का सवाल	■ विपदका घटना कम तर धेरै क्षति । ■ महामारीको प्रकोप ब्ढि । ■ जलवायु अनुकुलन ■ वन्यजन्तुको प्रकोप कम । ■ समयमा पानी पर्नाले तापक्रम मध्यम र आर्द्रता पर्याप्त थियो ■ पानीका स्रोतहरू प्रशस्त थिए।	■ धनजनको क्षति । ■ विपदका घटना वृद्धि । ■ अव्यवस्थित बसोवासका कारण बाढी पहिरोले ल्याउने विपदका घटना वृद्धि । ■ गरिबीमा वृद्धि । ■ बाढी पहिरोजन्य प्रकोपबाट हुने क्षति बढेको छ ।	■ अव्यवस्थित बसोवास ■ भवन मापदण्डको पालना नहुनु ■ विपद व्यवस्थापनमा कम लगानी ■ जथाभावी सडक निर्माण र मेसिनको प्रयोग ।	■ भुकम्प प्रतिरोधि घर र संरचना निर्माण । ■ वृक्षारोपण । ■ विपद जोखिम न्यूनीकरणका लागि योजना निर्माण र कार्यान्वयन । ■ सडक मापदण्डको पालना । ■ विपद व्यवस्थापनमा लगानी गर्ने । ■ वन जंगल संरक्षण गर्ने ।

३.१२ जिविकोपार्जन विश्लेषण :

वडाहरुमा गरिएको छलफल र विश्लेषण बमोजिम प्रकोपहरूले यस गाउँपालिकामा जीविकोपार्जनका श्रोतहरुमा असर पुऱ्याउने देखिन्छ । प्रकोपको असरहरु कृषि, वनजङ्गल, पशुपालन, जमीन र खानेपानी, सिंचाइ आदि क्षेत्रमा पर्ने देखिन्छ। साथै जलवायु परिवर्तनको असर सबै स्थान र समुदायमा एकै किसिमले पर्दैन । असरसँग जुध्न नसक्ने निम्नवर्गमा यसको असर बढी पर्ने देखिन्छ । पहिरो, बाढी, वन्यजन्तु चट्याङ, असिना, हावाहुरी तथा महामारीको प्रकोपले विशेष गरी वृद्धवृद्धा, बालवालिका, अपाङ्ग, एकल महिला, दलित, विपन्नवर्गलाई बढी मात्रामा असर पार्ने देखिन्छ । वडाहरुमा भएका जिविकोपार्जनका सिपहरुको विश्लेषण गर्दा असरसंग जुध्ने श्रोत निकै कम देखिन्छ । त्यसैले गाउँपालिकाले प्राथमिकताका साथ जिविकोपार्जनका श्रोतहरु र क्षमता बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका ८६ : जिविकोपार्जन सिपहरु

श्रोतहरु	क्षेत्रहरु	वडा नं.	सूचना
मानवीय श्रोत	**जिविकोपार्जनका लागि ज्ञान, सीप र दक्षता भएका व्यक्तिहरु**	१	कृषि प्राविधिक १ जना, पशु विकास प्राविधिक २, अगुवा कृषक १२ जना, आयआर्जनका लागि तालिम दिन सक्ने व्यक्ति ३ जना ।
		२	कृषि प्राविधिक ८ जना, पशु विकास प्राविधिक ५, अगुवा कृषक १६ जना, आयआर्जनका लागि सिलाइ कटाइ तालिम दिन सक्ने व्यक्ति ४ जना, विद्युत वाइरिङ् २ जना रहेको ।

		३	कृषि प्राविधिक १ जना, पशु विकास प्राविधिक २, अगुवा कृषक १२० जना, आयआर्जनका लागि तालिम दिन सक्ने व्यक्ति मोवाइल ३, विद्युत वाइरिङ् २ जना ।
		४	कृषि प्राविधिक ५ जना, पशु विकास प्राविधिक ७, अगुवा कृषक १४ जना, आयआर्जनका लागि तालिम दिन सक्ने व्यक्ति ३ जना ।
		५	कृषि प्राविधिक २ जना, पशु विकास प्राविधिक ४, अगुवा कृषक ६ जना, आयआर्जनका लागि तालिम दिन सक्ने व्यक्ति १ जना ।
		६	कृषि प्राविधिक ५ जना, पशु विकास प्राविधिक ५, अगुवा कृषक १२ जना, आयआर्जनका लागि तालिम दिन सक्ने व्यक्ति ४ जना ।
भौतिक श्रोत	**बाटोघाटो, बिजुली, सिंचाई, खानेपानी, संचार आदिको अवस्था, यातायातको अवस्था**	१	लुहाम कालिमाटी सडक, १२० कि.मी.कच्ची सडक सबै बस्तीमा बाटो पुगेको, १७५ घरधुरी बाहेक सबै घरधुरीमा विद्युत पुगेको, ५० प्रतिशत जमीनमा सिंचाइ, सबै घरधुरीमा खानेपानी पुगेको, सञ्चारको पहुँच पुगेको, २ वटा बस्तीमा यातायात नपुगेको ।
		२	सबै बस्तीमा बाटो पुगेको तर कच्ची, १७ घरधुरी बाहेक सबै घरधुरीमा विद्युत पुगेको, ७० प्रतिशत जमीनमा सिंचाइ, ९० प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी पुगेको, सञ्चारको पहुँच पुगेको ।
		३	सबै बस्तीमा बाटो पुगेको लुहाम-काभ्रा सडक बाहेक सबै कच्ची, सबै घरधुरीमा विद्युत पुगेको, ३५ प्रतिशत जमीनमा सिंचाइ, सबै घरधुरीमा खानेपानी पुगेको, सञ्चारको पहुँच पुगेको ।
		४	फलाबाङ-तुल्सीपुर, फलाबाङ-कपुरकोट लगायतका सडक सबै घरधुरीमा विद्युत पुगेको, ८० प्रतिशत जमीनमा सिंचाइ, ९० प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी पुगेको, सञ्चारको पहुँच पुगेको ।
		५	१ वटा बस्ती बाहेक सबै बस्तीमा बाटो पुगेको तर कच्ची, ८० प्रतिशत घरधुरीमा विद्युत पुगेको, ४० प्रतिशत जमीनमा सिंचाइ, ८० प्रतिशत घरधुरीमा पाइपलाइनको खानेपानी पुगेको, सञ्चारको पहुँच पुगेको, मौषमी यातायात ।
		६	राप्ती राजमार्ग, लुहाम कालिमाटी सडक, सबै बस्तीमा मोटर बाटो पुगेको तर कच्ची, ९५ प्रतिशत घरधुरीमा विद्युत पुगेको, ८० प्रतिशत जमीनमा सिंचाइ, ९० प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानी पुगेको, सञ्चारको पहुँच पुगेको ।
आर्थिक श्रोत	**बचत समुहहरु, बैंक, सहकारीको अवस्था,**	१	२ वटा बचत समुह, ४ वटा सहकारी, २ वटा रामबजार र रिखेबजार बजार क्षेत्र रहेको । १ वटा फर्निचर उद्योग, ५ वटा

	बजारको अवस्था, उद्योग, पर्यटनको अवस्था, रोजगारीको अवस्था, पेन्सन, रेमिटान्स		मिल रहेको । शिवगुफा, करेलेचौर, हाँसेपोखरा लगायतका पर्यटकीय क्षेत्र रहेको । ५ जना पेन्सन, १५ जना युरोप अमेरिका र खाडी मुलुकमा ३०० जना, २५० जना मौसमी रुपमा भारत जाने गरेको ।
		२	१४ वटा बचत समुह, २ वटा सहकारी तर निस्क्रिय, बजार क्षेत्र नरहेको तर केही पसल रहेको । शिव गुफा पर्यटकीय क्षेत्र रहेको । १८ जना पेन्सन, १५ जना अमेरिका, ३ जना अष्ट्रेलिया, ७ जना जापान र खाडी मुलुकमा १२० जना, १०० जना मौसमी रुपमा भारत जाने गरेको ।
		३	६ वटा बचत समुह, २ वटा सहकारी, सितलबजार, ढुङ्गीबजार, रिखेबजार क्षेत्र रहेको । १ वटा बालुवा वासिङ् उद्योग रहेको । मणि पर्वत, पातिहाल्ना,प ञलाबाङ् पार्क पर्यटकीय क्षेत्र रहेको । ८० जना पेन्सन, २० जना अमेरिका, १५ जना युरोप, २५ जना जापान र खाडी मुलुकमा ३०० जना,२ ०० जना मौसमी रुपमा भारत जाने गरेको ।
		४	४ वटा बचत समुह, ३ वटा सहकारी, पुतलीबजार क्षेत्र रहेको । उद्योग नरहेको । थर्कोट मन्दिर, रतननाथ मन्दिर, शिवालय, शिद्धनाथ, धितालडाडा पिक्नीक स्पट पर्यटकीय क्षेत्र रहेको । युरोप अमेरिका ३० जना र खाडी मुलुकमा २५० जना, २५० जना मौसमी रुपमा भारत जाने गरेको ।
		५	६ वटा बचत समुह, १ वटा सहकारी, सल्लेखोला, टुनीबोट, बाहुनीमुल, अमरते, जूम्लेडाडा, गैरासल्ले, डाडासल्ले बजार क्षेत्र रहेको । ५ वटा मिल रहेको । शिव मन्दिर पर्यटकीय क्षेत्र रहेको । १ जना पेन्सन, २ जना युरोप, १ जना अमेरिका, २ जना जापान र खाडी मुलुकमा १५० जना, ५० जना मौसमी रुपमा भारत जाने गरेको ।
		६	६ वटा बचत समुह, १ वटा बैंक, ६ वटा लघुवित्त, ३ वटा सहकारी, लुहाम बजार क्षेत्र रहेको । ५ वटा मिल, ३ वटा फर्निचर, २ वटा ग्रिल उद्योग रहेको । शिवालय मन्दिर, त्रिवेणी तीर्थशालाधाम पर्यटकीय क्षेत्र रहेको । ३० जना पेन्सन पाउने, अमेरिका युरोप अष्ट्रेलिया २५ जना, जापान ५० जना, कोरिया ४ जना, खाडी मुलुकमा २०० जना र भारमा ५० जनारोजगारी मा गएको ।
सामाजिक श्रोत	**सामाजिक एकता, समुह, संजालहरु**	**१**	सामाजिक एकता ठीकै रहेको, बालक्लव, आमा समुह, महिला, दलित लगायतका समुह सञ्जाल रहेको ।
		२	सामाजिक एकता ठीकै रहेको, बालक्लव, आमा समुह, महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्ग लगायतका समुह सञ्जाल रहेको ।
		३	सामाजिक एकता ठीकै रहेको, बालक्लव, आमा समुह, महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्ग लगायतका समुह सञ्जाल

			रहेको ।
		४	सामाजिक एकता ठीकै रहेको, बालक्लव, आमा समुह, महिला, दलित लगायतका समुह सञ्जाल रहेको ।
		५	सामाजिक एकता ठीकै रहेको, बालक्लव, आमा समुह, महिला, दलित लगायतका समुह सञ्जाल रहेको ।
		६	सामाजिक एकता ठीकै रहेको, बालक्लव, आमा समुह, महिला, दलित लगायतका समुह सञ्जाल रहेको ।
प्राकृतिक श्रोत	**जल, जमीन, खनिज, र जंगलको अवस्था**	१	जल, जमीन र जंगल रहेको, ढुङ्गा बालुवाको स्रोत रहेको । कोइला, चुनढुङ्गा खानी रहेको ।
		२	जल, जमीन र जंगल रहेको, ढुङ्गा बालुवाको स्रोत रहेको ।
		३	जल, जमीन र जंगल रहेको, ढुङ्गा बालुवाको स्रोत रहेको ।
		४	जल, जमीन र जंगल रहेको, ढुङ्गा बालुवाको स्रोत रहेको ।
		५	जल, जमीन र जंगल र रहेको ।
		६	जल, जमीन र जंगल रहेको कैलेज्युलामा चुनढुङ्गा रहेको ।

परिच्छेद ४ : प्रकोप जोखिम विश्लेषण :

गाउँपालिकाका वडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्कनबाट यस गाउँपालिका बहुप्रकोप जोखिममा रहेको देखिन्छ । भूकम्प बाहेक बाढी/ पहिरो, वन्यजन्तु, हावाहुरी, चट्याङ, आगलागी, असिना पानी, रोगकीरा र महामारी लगायत १२ वटा प्रकोप पहिचान गरिएको थियो । यी प्रकोपबाट सिर्जित विपदका घटनाले विगतमा जनधनको क्षति भएको र भविष्यमा पनि हुन सक्ने देखिन्छ । त्यसैगरी संकटासन्न स्थानहरुमा मानिसहरुको बस्ती र अन्य भौतिक संरचनाको कारण विपद्को जोखिम बढाएको छ ।

४.१ भूकम्पको जोखिमविश्लेषण :

नेपालमा भुकम्पको अत्यधिक जोखिम भएकोले यो गाउँपालिका पनि भुकम्पको उच्च जोखिममा रहेको छ । २०७२ साल र २०८० साल कार्तिकमा जाजरकोटको लामीडाडा केन्द्रविन्दु भएर आएको भुकम्पले यहाँ पनि नोक्सान पुऱ्याएको थियो । वडाहरुमा गरिएको छलफलका अधारमा त्यस भुकम्पमा मानवीय क्षति नभए पनि १२ वटा घर पूर्ण क्षति र १३३९ घर सामान्य चर्केका थिए । त्यसैगरी ७ वटा विद्यालयका पुराना भवन चर्केका थिए । उक्त भुकम्पले ५ वटा पानीका मुहानमा क्षति पुऱ्याएको थियो । भविष्यको जोखिम अनुमान गर्दा झण्डै ११५० घर र २५ वटा विद्यालयका कच्ची भवन जोखिममा छन् । त्यसैगरी १ वटा गाउँघर क्लिनिक, ३९ वटा खानेपानी आयोजनामा जोखिममा छन् । भुकम्पले ६२ वटा सिंचाइ कुलो, १४ वटा विभिन्न व्यावसाय र २ वटा सडक जोखिममा

रहेका छन् । नक्शा पास गर्ने र भूकम्प प्रतिरोधी घरहरु बनाउने कार्य एकदमै न्युन रहेकोले अनिवार्य नक्सा पास तथा भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्तिहरु तयार गरी यस गाउँपालिकाले भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण कार्यमा कडाइ गर्न जरुरी छ ।

४.२ बाढीको जोखिम विश्लेषण :

यो गाउँपालिका बाढीको उच्च जोखिममा रहेको छ। वडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्काका आधारमा बाढीले विगतमा गाउँपालिकाका ३३ वटा बस्तीका १२ वटा घर, ४० वटा सिंचाइ कुलो, १६ वटा खानेपानी आयोजनाहरुका इन्टेक र पाइप लाइनहरुमा हरुमा नोक्सान पुऱ्याएको थियो । त्यसैगरी बाढीले ६ वटा घट्ट र हालसम्म बाढीले ८९४ परिवारको १०५४ रोपनी जग्गामा नोक्सानी गरेको छ । जसवाट करोडौको क्षति भएको छ । वडामा गरिएको सुचना संकलनको आधारमा ३३ वटा बस्तीका ५५० घरधुरीका २५५० जनसंख्या जोखिममा रहेका छन् जसभित्र ११०० जना बालबालिका पर्दछन् । यस गाउँपालिकामा बाढीबाट ४८५ रोपनी खेतीयोग्य जमीन क्षति हुन सक्ने देखिन्छ । गाउँपालिका क्षेत्रका १ वटा सामुदायिक र १ वटा संस्थागत विद्यालय, २९ वटा खानेपानी आयोजना, २ वटा बजार क्षेत्रका व्यावसाय र ५१ वटा सिंचाइ कुला जोखिममा रहेका छन् ।

४.३ पहिरोको जोखिम विश्लेषण :

यो गाउँ पालिका पहिरोको पनि उच्च जोखिममा रहेको छ । वडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्काका आधारमा यो गाउँपालिकाका सबै वडामा पहिरोको जोखिम रहेको छ । विगतदेखि पहिरोले गाउँपालिमा हालसम्म पहिरोले १५ घर घरमा पुर्ण तथा ५ घरमा आंशिक क्षति पुऱ्याएको थियो भने ३ जनाको मृत्यु भएको थियो । विपदको ऐतिहासिक समय रेखाको विश्लेषण गर्दा पहिरोले हालसम्म १७९ रोपनी खेतीयोग्य जमीनमा क्षति पुऱ्याएको छ । पहिरोले सिंचाइकुलो, खानेपानी आयोजना, सडक र पशु चौपायामा नोक्सानी पुऱ्याउँदा करोडौको क्षति भएको छ । वडामा गरिएको सुचना संकलनको आधारमा २५ वटा बस्तीका ३२० घरधुरी जोखिममा रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा पहिरोबाट ५१५ रोपनी खेतीयोग्य जमीन क्षतिहुन सक्ने देखिन्छ । गाउँपालिका क्षेत्रका २ वटा विद्यालय र १ वटा स्वास्थ्य सस्था, ३३ वटा खानेपानी आयोजना २३ वटा सिंचाइ कुलो र सडक जोखिममा रहेका छन् ।

४.४ आगलागीको जोखिम विश्लेषण :

यस गाउँपालिकाका आगलागीको जोखिमा पनि रहेको छ । सबै वडा हरुमा गरिएको छलफलको आधारमा विगतमा गाउँपालिकाका वडाका बस्तीहरु र जंगल मा आगलागी हुँदा क्षति भएको थियो । आगलागीमा सामान, अन्न, चौपाया, खानेपानी पाइप आदिको नोक्सान हुदा लाखौको क्षति भएको थियो । आगलागी

बाट यस गाउँपालिकामा ३२ घर, १८ वटा गोठ जल्दा २ जनाको मृत्यु भएको थियो । वडाहरुमा गरिएको सुचना संकलनको आधारमा ९० परिवार, ६२२० मिटर खानेपानीका पाइप नोक्सान हुने अनुमान गरिएको छ । वनजंगल नजिक हुनु, काठका सामाग्रीहरु प्रयोग गरेर घरहरु निर्माण गर्नु र जंगल नजिक घना बस्तीहरु हुने ठाउंमा आगलागीको बढी जोखिम रहेको छ ।

४.५ खडेरी को जोखिम विश्लेषण :

जलवायु परिवर्तन, पर्याप्त सिंचाइको अभावका कारण यो गाउँपालिका खडेरीको पनि जोखिममा रहेको छ

। वर्षेनी खडेरीका कारण हिँउदे बालीहरुलाई ठूलो नोक्सान पुऱ्याउने गर्दछ । पर्याप्त सिंचाईको अभावका कारण खडेरीको जोखिम बढेको छ । विगत ३० वर्षमा खडेरीको प्रकोपले यस गाउँपालिकामा करोडौको अन्न, फलफुल तथा तरकारीमा नोक्सान पुऱ्याएको थियो भने १२०० परिवार प्रभावित भएका थिए । आगामी दिनमा खडेरीका कारण अन्न, तरकारी, दलहन र फलफुल बालीमा क्षति पुग्ने देखिन्छ । साथै खानेपानी मुहान र सिंचाइ कुलो सुक्ने देखिन्छ भने र सिंचाइ सुविधा विस्तार नभए समयमा बालिनाली लगाउन नसकिने देखिन्छ । जसले गर्दा खाद्य संकट पर्ने देखिन्छ ।

४.६ हावाहुरी को जोखिम विश्लेषण :

त्रिवेणी गाउँपालिकामा हावाहुरीले पनि क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । विगतका ३० वर्षहरुमा हावाहुरीले ६१ घरको छाना उडाएको थियो । त्यसैगरि ७ वटा विद्यालयको छानामा क्षति गरेको थियो । हावाहुरीले यहा गहुँ मकै, फलफुल बालीमा पनि क्षति गरेको थियो जसबाट लाखौको क्षति भएको थियो । वडामा गरिएको सुचना संकलनका आधारमा हावाहुरीबाट यस गाउँपालिकाका सबै वडा प्रभावित छन । हावाहुरीका कारण गाउँपालिकाका १८० घर परिवार का ४७० जनसंख्या र ती मध्ये २५० बालबालिका प्रभावित हुन सक्ने देखिन्छ । त्यसैगरी हावाहुरीबाट यस गाउँपालिकाका १५ वटा विद्यालयका टिनका छाना उडाउने छ । हावाहुरीका कारण बालबालिकालाइ चोटपटक लाग्ने जोखिम छ । त्यसैगरी हावाहुरीबाट १८ वटा पोली हाउसमा क्षति हुने आंकलन गरिएको छ । हावाहुरीले यस पालिकामा मकै, गहुँ र फलफुल खेतीमा नोक्सानी पुऱ्याउने देखिन्छ । यसका अतिरिक्त हावाहुरीले विद्युत प्रसारण लाइनमा पनि क्षति हुन सक्ने देखिन्छ ।

४.७ असिनापानी को जोखिम विश्लेषण :

गाउँपालिकामा असिनाको प्रकोप पनि रहेको छ । असिनाले विगतमा यहाँ क्षति गरेको थियो । असिनाले अन्न, फलफुल, तरकारीमा नोक्सान पुऱ्याउदा लाखौको नोक्सानी भएको थियो । जसबाट १०५० परिवार प्रभावित भएका थिए । गाउँपालिकाका वडाहरुमा गरिएको सुचना संकलनका आधारमा सवै वडाहरुमा धान, गहु, मकै, आलु, तरकारी तथा फलफुल जस्ता बालीहरुमा असिनाले नोक्सान पुऱ्याउने देखिन्छ । जसबाट झण्डै १२९० परिवार प्रभावितहुने अनुमान गरिएको छ ।

४.८ वन्यजन्तुको जोखिम विश्लेषण :

यस गाउँपालिकामा वन्यजन्तुले बालिनालीमा क्षती गर्ने गरेका छन् । वन्यजन्तुको प्रकोपबाट यस गाउँपालिकाका ६ वटै वडा प्रभावित छन । विगत २०७२ साल पछि यस गाउँपालिकामा बदेल, बाँदर, दुम्सी, र राते जस्ता जंगली जनावरहरुले १५५० परिवारको खेतबारीका अन्न, तरकारी, फलफूल बालीमा क्षति पुऱ्याउने गरेका

छन् । जसबाट लाखौको मकै, गहु, आलु, बेसार, घुइया, तरकारी, फलफुल खेतीमा नोक्सान भएको छ । समुदायसंग गरीएको छलफलका आधारमा वन्य्जन्तुको प्रकोप बढ्दो रहेकाले वडाका १७७० घरधुरी प्रभावित छन् । गाउँपालिकाका वडाबाट लिइएको सुचनाका आधारमा वन्यजन्तुले वर्षेनी लाखौ बराबरको अन्न, तरकारी तथा फलफुल बालीमा नोक्सान पुऱ्याउँछन् ।

४.९ रोग किराको जोखिम विश्लेषण :

यो गाउँपालिकामा फौजी, सलह, रातोकमीलो, फट्याङ्ग्रा जस्ता बालिनालीमा लाग्ने रोगकिराको पनि प्रकोप रहेको छ । बालीनालीमा लाग्ने रोग किराको प्रकोपबाट सबै वडा प्रभावित छन् । बालिनालीमा लाग्ने रोगकिराले मकै, गहुँ, तरकारी, आलु र फलफुलमा नोक्सानी पुऱ्याउँदा विगतमा रोग किराको प्रकोपले लाखौको अन्नबाली, तरकारी तथा फलफुलमा नोक्सान पु-याएको थियो । आगामी दिनमा पनि रोग किराको प्रकोपले अन्नबाली तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुऱ्याउने अनुमान गरिएको छ ।

४.१० महामारीको जोखिम विश्लेषण :

महामारीको प्रकोपबाट पनि यो गाउँपालिका अछुतो रहन सकेको छैन । यस गाउँपालिकामा झाडापखालाको महामारीबाट ९ जनाको मृत्यु भैसकेको छ । त्यसैगरी विगतको कोभिड महामारीबाट ९ जनाको मृत्यु भएको थियो भनै संयौको संख्यामा संक्रमित भएका थिए । संक्रमितहरुलाई गाउँपालिकाले क्वारेन्टाइनमा व्यवस्थापन गर्नु परेको थियो । वडाहरुमा गरिएको सुचना संकलनका आधारमा महामारीबाट यस गाउँपालिकाका ३०५ परिवारका भण्डै १५०० जनसंख्या प्रभावित हुने अनुमान छ । जसमध्ये ६०० जना बालबालिका कुनैपनि महामारीबाट संक्रमितहुने अनुमान गरिएको छ ।

४.११ चट्याङको जोखिम विश्लेषण :

चट्याङ यस गाउँपालिकाको अर्को प्रकोप हो । विगतमा चट्याङबाट गाउँ पालिकाका ६ वटै वडाका बस्तीहरु प्रभावित भएका थिए । विगतमा यहाँ चट्याङले २ वटा घरमा क्षति पुऱ्याएको थियो । विगत ३० वर्षमा चट्याङमा परेर १ जनाको मृत्यु भएको थियो भने २ जना बालबालिका र १ जना

अन्य घाइते भएका थिए भने ५ वटा बाख्रा, १ वटा राङा र १ वटा बंगुर मरेका थिए । त्यसैगरी १ वटा विद्यालयको कम्प्युटर, सोलार, इन्भर्टरमा क्षति भएको थियो । चट्याङबाट यस गाउँपालिकामा १०५ परिवार प्रभावित हुने अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी पशु चौपायामा नोक्सानी र विद्युत ट्रान्सफर्मरमा क्षति हुने अनुमान पनि गरिएको छ ।

४.१२ तुसारोको जोखिम विश्लेषण :

गाउँपालिकामा तुसारोले पनि बालीनालीमा नोक्सान पुऱ्याउने गरेको छ । विगतमा यहाँ तुसारोले २ वटा वडामा बढी क्षति गरेको थियो । तुसारोले आलु, टमाटर, फलफुलमा नोक्सानी पुऱ्याएको थियो । जसबाट २०० परिवार प्रभावित भएका थिए । आगामी दिनमा पनि यहाँ तुसारोका कारण अन्न, तरकारी, फलफुल बालीमा नोक्सान पुग्ने देखिन्छ ।

४.१३ सडक दुर्घटनाको जोखिम विश्लेषण :

सडक दुघटना यस गाउँपालिकाको अर्को जोखिम हो । यहा विगतमा ३ वटा सडक दुर्घटनाका घटना घटि सकेका छन् । ती दुर्घटनाबाट ३४ जनाको मृत्यु भैसकेको छ भने धेरै जना घाइते भएका थिए । सांघुरा र कच्ची सडकहरु र चालकहरुका कारण यहाँ सडक दुर्घटनाको जोखिम रहेको छ ।

४.१० गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप र जोखिम बस्तीहरु :

यस गाउँपालिकाका ६ वटै वडाहरुमा गरिएको विपद जोखिम नक्साङ्कनका आधारमा भूकम्प बाहेक बाढी⁄ पहिरो, बन्यजन्तु, हावाहुरी, चट्याङ, आगलागी, असिनापानी, रोगकिरा र महामारी लगायत १३ वटा प्रकोप र वडागत जोखिम बस्तीहरुलाई तलको तालिकामा राखिएको छ ।

तालिका ९ : गाउँपालिकाको मूख्य प्रकोप र जोखिम बस्तीहरु

वडा नं	भुकम्प	बाढी	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	वन्यजन्तु	रोगकिरा	खडेरी	च्याङ	असिना	महामारी	तुसारो	सडक दुर्घटना
१	पुरै वडा	शारदा र रावल खोलाको किनार, रामबजार, रिखे बजार, ठुलाखेत देखि शारदासम्म	डोबरी, काफलेखोला, घोडामारे, कोल्चौर	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी
२	पुरै वडा	शंखपिपल, तिनतले, गौरे जिउला, कुम्ले बगर, जुम्लेढुंगा, राजागिठी, खाराखोला	रानीखोली, तिर्से, चोरखोला, धौलेखोला, खाराखोला, बन पनेरा खोला, मैनेखोली,	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी
३	पुरै वडा	गोरेज्युला, पिमखोला, ढुङ्गीबगर, बासखोला, लोटाउने, रिखेखोला, रिखेबजार	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी
४	पुरै वडा	सेतेखोला, बार्नेखोला	बडाखोला, बुकिचौर, शिद्धटोल, कैनपानी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी
५	पुरै वडा	टुनीबोट	सल्लेखोला, टुनिबोट, गैरासल्ले, डाडासल्ले, जुम्लेडाडा, सिम्क,	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी

			ढोरचौर										
६	पुरै वडा	लुहाम, भमके ज्युला, पोखरीज्युला, कोष पिपल	पोखरी ज्युला, लुहाम	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी

परिच्छेद ५ : दीर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति र योजना

५.१ दीर्घकालिन सोंच

गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यलाई संस्थागत गरी विपद् उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्नु यस योजनाको दीर्घकालिन सोच हुनेछ ।

५.२ परिकल्पना :

विपद् तथा जलवायु उत्थानशील त्रिवेणी गाउँपालिका ।

५.३ उध्येय :

गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायुजन्य अनुकुलन र जोखिम व्यवस्थापनका कार्य गर्न सक्ने गरी गाउँपालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गरी स्थानीय सरकार, संघ, प्रदेश तथा विकास साझेदारको सहभागितामा विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको सवाललाई संस्थागत गर्दै विकासका नियमित योजनाहरुमा मूल प्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्ने यस योजनाको मूल ध्येय रहेको छ ।

५.४ लक्ष्य :

स्थानीय स्तरमा विपद तथा जलवायुजन्य जोखिमबाट उत्पन्न हुने मृत्युदर, प्रभावितहरुको संख्या, भौतिक सम्पति तथा जीविकोपार्जनमा पर्नसक्ने क्षतिलाई कमगर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरुलाई मूलप्रवाहिकरण गरि उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्नु यस योजनाको लक्ष्य हुनेछ ।

५.५ उद्देश्य :

यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्यहरु यस प्रकार रहेका छन् ।

क) गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख प्रकोपहरु, संकटासन्न वडाहरु, जोखिमको अवस्था तथा क्षमताहरु पहिचान र विश्लेषण गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन को सवालहरुलाई विकास निर्माणका कार्यमा मूलप्रवाहीकरण गर्ने ।

ख) गाउँपालिकामा संचालन हुने विपद् तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन कार्यक्रमहरुमा एक रुपता ल्याउनु ।

ग) गाउँपालिकाको कानुन, नीति, योजना तथा विकास निर्माणका कार्यक्रमहरुमा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, दलित, आदिवासी, जनजाति, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरू तथा वर्गको समानुपातिक र समतामुलक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनलाई संस्थागत गर्ने

घ) उत्थानशील तथा सुरक्षित समुदायको निर्माण गर्नका लागि गाउँपालिकाको आवधिक र वार्षिक योजना र कार्यान्वयनमा यस योजनाले समेटेका क्रियाकलापहरुलाई समेत मूलप्रवाहीकरण गर्नु

ङ) उपलब्ध स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप श्रोत- साधनको खोजी गरी संघ, प्रदेश सरकार र सरोकारवाला निकाय तथा विकास साझेदारहरुसंग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु ।

च) गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी ज्ञान, सिप र क्षमताको अभिवृद्धि गर्ने ।

छ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलावयु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यहरुबाट जोखिममा रहेका समुदायको जिविकोपार्जनमा सहयोग गर्ने ।

५.६ रणनीति :

गाउँपालिकामा गठन गरिएको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति मार्फत समितिका पदाधिकारी एवं सदस्य तथा समुदायका व्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धी गतिविधिहरुमा उनीहरुको क्षमता विकास गरी योजना कार्यान्वयन गर्न देहाय वमोजिमका रणनीतिहरु अवलम्वन गरिएको छ ।

१) स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय वार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरुमा मूल प्रवाहिकरण गर्दै लैजाने ।

२) स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कनबाट पहिचान भएका अति जोखिम बस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।

३) बाढीबाट हुने मानवीय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नका लागि बाढीको पुर्व सूचना प्रणालीको स्थापनाका लागि समन्वय तथा सहकार्य गरि पहल गर्ने ।

४) कोभिड १९ लगायतका महामारीको सामना गर्न आवश्यक पुर्व तयारी र प्रतिकार्यका कार्यहरु योजनावद्ध ढंगले सञ्चालन गर्ने ।

५) योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।

६) समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्ने ।

७) गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि गाउँपालिका, प्रदेश, संघ, मानवीय तथा विकास साझेदार संस्था समेतको स्रोतको परिचालन गर्ने ।

८) योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन आदि सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने ।

५.७ कार्यान्वयन कार्यनीति :

यस योजना कार्यान्वयनका लागि देहाय बमोजिम कार्यनीति अपनाइने छ ।

१) स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशील स्थानमा रहेका बस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।

२) विपद्का कारणले हुने मानवीय क्षतिलाई रोक्नको लागि पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना गर्ने ।

३) समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनका साथै नविनतम प्रविधिहरुको उपयोग गर्ने ।

४) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका क्रियाकलापहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय, प्रदेश, संघ, मानवीय तथा विकास साझेदार संघ संस्था समेतसँग आवश्यक समन्वय गरि स्रोतको परिचालन गर्ने ।

५) योजनाले पहिचान गरेका क्षेत्रमा थप अध्ययन, अनुसन्धान तथा जानकारी संकलन गर्दै अद्यावधिक ज्ञान तथा विश्लेषणको आधारमा क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण र कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

५.८ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यक्रमहरु (क्रियाकलापहरू) :

गाउँपालिकामा पहिचान भएका प्रकोपहरुको कारणले सृजना गर्ने विपदका प्रभावित क्षेत्रमा पार्न सक्ने प्रभावहरुलाई मध्यनजर गरी जलवायु अनुकुलन तथा विपद जोखिम न्यूनीकरणका लागि नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी क्रियाकलापहरु र रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु सम्बन्धी क्रियाकलापहरु तय गरिएको छ । यसरी क्रियाकलाप तय गर्दा मूलभूत रूपमा मानव संसाधन तथा संस्थागत विकास योजना, भौतिक पूर्वाधार विकास, प्राकृतिक स्रोत संरक्षण, जीविकोपार्जनमा सुधार, नीतिगत क्षेत्रमा गर्नुपर्ने कार्यहरू तथा विकास कार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका विधिको मूल प्रवाहीकरण गर्ने जस्ता प्रमुख क्रियाकलापलाई आधार मानिएको छ ।

५.८.१ नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी क्रियाकलापहरु :

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न र विपद उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्नका लागी स्थानीय स्तरमा तर्जुमा गर्नुपर्ने नीतिगत प्रावधानहरु यसमा समेटिएका छन् । विपद्को घटना मानव समुदायका लागि सम्वेदनशील भएकोले क्षति कम गर्न र समुदायमा अज्ञानता हटाउन गरीने प्रचारप्रसार तथा क्षमता अभिवृद्धि क्रियाकलापहरु निर्धारण गरिएको छ ।

समग्र क्रियाकलाप	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट (रु.हजारमा)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	बाह्य	
	विपद तथा जलवायु परिवर्तन बारे समुदायमा सचेतनाको कमी ।	• विपद् र जलवायू परिर्वतन सम्बन्धी जनचेतना ।	वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
		• प्रकोप प्रभावित क्षेत्र वर्गीकरण र सोही अनुसार नीति तथा कार्यक्रम ।	वडा कार्यालय	५०	गाउँपालिका		२०८२ भित्र
		• विपद्का बेला खोज, उद्धार टोली गठन र तालिम ।	वडा विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति	१००	गाउँपालिका	संघ संस्था	२०८२ भित्र
		• वडाहरुमा कृतिम घटना अभ्यास ।	वडा विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति	१००	गाउँपालिका	संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
		• वडाहरुमा विपद् प्रतिकार्यका लागि सामाग्री व्यवस्था ।	वडा विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति	३००	गाउँपालिका	संघ संस्था	२०८२ भित्र
१.भूकम्प	गाउँपालिकाको घर तथा भौतिक संरचना भूकम्प प्रतिरोधी नहुँदा धनजनको क्षति हुन सक्ने जोखिम ।	• गाउँपालिकाको नक्सापासको नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन तथा सचेतना ।	गाउँपालिका	५०	गाउँपालिका	विकास साझेदार	प्रत्येक वर्ष
		• भुकम्पबाट हुने क्षति र बच्ने उपाय बारे समुदाय स्तरमा सचेतना अभिवृद्धि ।	वडा कार्यालय गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	रेडक्रस, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
		• घरहरुको अभिलेखीकरण र कमजोर तथा जोखिमयुक्त भवनहरुको तथ्यांक संकलन ।	गाउँपालिका	५०	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	२०८२ भित्र
		• प्रत्येक वर्ष १० जना भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण र भवन प्रवलीकरण सम्बन्धी प्रविधिक तथा मिस्त्रीहरुलाई तालिम ।	गाउँपालिका	२०	गउँपालिका	विकास साझेदार	प्रत्येक वर्ष
		• खुल्ला स्थान पहिचान र प्रचार प्रसार ।	गाउँ विपद तथा	५०	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ भित्र

			जलवायु उत्थानशिल समिति				
		• सुचना प्रणाली व्यवस्थापन ।	गाउँ विपद शाखा	५०	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ देखि
२. बाढी	बाढीका कारण जनधन र प्राकृतिक क्षति हुन सक्ने ।	नदी खोला किनारका जोखिमयुक्त वस्तीलाई स्थानान्तरण गर्ने नीति निर्माण र कार्यान्वयन ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरु	०	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
		नदी खोलाजन्य पदार्थको जथाभावी उत्खनन्मा रोक लगाउन नीति तथा मापदण्ड निर्माण र कार्यान्वयन ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरु	०	गाउँपालिका		२०८२ भित्र
		बाढी सुचना प्रणाली व्यवस्थापन ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालयहरु	१००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ भित्र
		बाढी जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा बाढीको व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।	गाउँ विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति	१००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष मनसुन पुर्व
३ पहिरो	पहिरोका कारण जनधन र प्राकृतिक क्षति हुन सक्ने ।	• पहिरोबाट उच्च जोखिम स्थानका बस्तीहरु स्थानान्तरण सम्बन्धी नीति निर्माण र कार्यान्वयन ।	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		२०८२ देखि
		• सडक तथा भौतिक संरचना निर्माणमा मेसिन प्रयोग मापदण्ड निर्माण तथा कार्यान्वयन ।	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		२०८२ देखि
		• सडक तथा भौतिक संरचना निर्माण गर्दा अनिवार्य वायो इन्जिनियरीङ प्रविधिलाई लागत इस्टिमेटमा समावेश ।	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		आ.व.८२ /८३ देखि
		• भिरालो जमीनमा खेती गर्ने, कृषि वन प्रणाली विकास र विस्तार गर्न नीति निर्माण ।	गाउँपालिका	०	गाउँपालिका		आ.व.२०८२ /८३ देखि
४ आगलागी	आगलागी का कारण मानवीय,धन तथा वनजंगलको क्षति ।	• भएका पानी पोखरी तथा पानीका स्रोतहरुको संरक्षण वारे सचेतना ।	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		• आगलागीबाट हुने जनधनको क्षति तथा असर र अपनाउनुपर्ने सजगता बारेमा सञ्चार	गाउँ सुचना शाखा	५०	गाउँपालिका	सञ्चार माध्यम	प्रत्येक वर्ष माघ देखि

		माध्यमबाट प्रचार गर्ने ।					जेठ
		• वनजंगलमा आगलागी हुन नदिन सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	वनसमुह	२००	वनसमुह	डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष फागुन देखि जेठ सम्म
५.खडेरी	खडेरी ाट अन्न बालीमा नोक्सान भई खाद्य संकट ।	अन्न भण्डारण र उपयोगबारे समुदायमा सचेतना अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष वर्षको २ पटक
		खडेरी सहन सक्ने विउ विजन प्रयोग सम्विन्धि सचेतना कार्यक्रम ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय,	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
		जलवायू परितर्वन अनुकूलन सम्बन्धी समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		रैथाने र स्थानीय प्रजातीका बीउबीजनहरुको संरक्षण र प्रयोगमा प्रचार प्रसार गर्ने ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
६.हावाहुरी	हावाहुरीबाट घर विद्यालय तथा अन्य भौतिक संरचनाको क्षति हुने ।	• हावाहुरीको समयमा सुरक्षित रहनेबारे समुदाय तथा बालबालिका लाइ सचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	गाउँपालिका,, वडा कार्यालयहरु	२००	गाउँपालिका	संघ संस्था	निरन्तर
		• हावाहुरीको समयमा सुरक्षित रहने बारे प्रचार सामाग्री तयारी ।	गाउँपालिका,, वडा कार्यालयहरु	५०	गाउँपालिका	वन कार्यालय	निरन्तर
		• घना तथा आगलागीको बढी जोखिम बस्तीहरुमाा आगलागी सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।	गाउँ विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	गउँपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
७.असिना	असिनाले अन्नबाली, तरकारी, फलफुलको क्षति हुने ।	• जलवायू परितर्वन अनुकूलन सम्बन्धी समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
		• रैथाने र स्थानीय प्रजातीका बीउबीजनहरुको संरक्षण र प्रचार प्रसार गर्ने ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
		• टनेल खेती विस्तारबारे अगुवा कृषकहरुलाई तालिम ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय,	प्रत्येक वर्ष

						संघ संस्था	
		• वालि चक्रमा परिर्वतनबारे अगुवा कृषकको क्षमता अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
८. वन्यजन्तु	वन्यजन्तुले अन्नबालीमा नोक्सान र मानिसलाई पनि आक्रमण गर्न सक्ने ।	• वन्यजन्तु नियन्त्रणका लागि परम्परागत अभ्यासलाई निरन्तरता सम्बन्धी क्षमता विकास ।	समुदाय	१००	वडा कार्यालय	गाउँपालिका	वन्यजन्तुको प्रकोप बढ्दा
		• वन्यजन्तुबाट सुरक्षित हुने उपाय बारे सचेतना कार्यक्रम ।	वडा कार्यालय	१००	गाउँपालिका	डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		• वन जंगल संरक्षण र घेरावार बारे चेतना ।	सामुदायीक वन	१००	गाउँपालिका	डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
९. रोगकिरा	बाालिनालिमा लाग्ने रोगकिरा ले अन्नबालिमा नोक्सान ।	• जैविक विषादी बनाउने र प्रयोगबारे अगुवा कृषकको क्षमता अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		• वालीनालिमा लाग्ने किरा र रोगबाट बचाउन वालीनालीको र जमीनको व्यवस्थापन र काँटछाट बारे कृषकको क्षमता अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१०.महामारी	महामारी फैलिएर मानिसको मृत्यु हुन सक्ने ।	• स्वास्थ्य कर्मीहरुको क्षमता विकास ।	स्वास्थ्य शाखा	१००	गाउँपालिका	स्वास्थ्य विभाग	प्रत्येक वर्ष
		• पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम ।	गाउँ तथा वडा स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति	३००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय, संघ संस्था	निरन्तर
		• महामारीबाट बच्न स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन ।	गाउँ स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्था	१००	गउँपालिका	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, संघ संस्था	निरन्तर
		• महामारी नियन्त्रण र रोकथामका लागि दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन ।	गाउँ स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	३००	गाउँपालिका	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, संघ संस्था	निरन्तर
११. चट्याङ	चट्याङ्गबाट मानवीय तथा पशू चौपायामा क्षति हुने	• सार्वजनिक संरचनामा विद्युत जडान गर्दा अर्थिङ. गर्नुपर्ने वाध्यात्मक नीतिगत व्यवस्था गर्ने ।	गाउँपालिका	०			२०८२ देखि
		• गाउँपालिकामा भएका सम्पूर्ण घर तथा भवनमा	गाउँपालिका, प्राविधिक	१००	गाउँपालिका		२०८२ देखि

	जोखिम ।	अर्थिङ गर्न जनचेतना जगाउने ।	शाखा				
		• चट्याङ्गबाट बच्ने उपायहरुको बारेमा समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति	१००	गाउँपालिका	संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
		• चट्याङ्गबाट बच्ने उपायहरुको बारेमा विद्यालयहरुमा जनचेतना अभिवृध्दि गर्ने ।	गाउँपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति,विद्यालय	१००	गाउँपालिका	संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१२.तुसारो.	तुसारोले तरकारी फलफुलमा नोक्सान	जलवायू परितर्वन अनुकूलन सम्बन्धी समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	५०	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		तुसारो सहन सक्ने प्रजातीको विकास र प्रयोग गर्ने बारे सचेतना	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	१००	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		रैथाने र स्थानीय प्रजातीका बीउबीजनको संरक्षण र प्रचारप्रसार र प्रयोग बारे सचेतना	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	५०	गाउँपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१३.सडक दुर्घटना	सडक तथा अन्य दुर्घटनाका कारण मानिसको मृत्यु, घाइते ।	सवारी चालकलाइ तालिम ।	ट्राफिक कार्यालय	०	गाउँपालिका	संघ संस्था	२०८१ भित्र
		सडक लगायतका दुर्घटना बारे सचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	गाउँपाालिका	१००	गाउँपालिका	ट्राफिक कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		जम्मा बजेट		**५१७०**			

५.८.२ जोखिमन्यूनीकरण : रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु :

गाउँपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सङ्कटासन्नता तथा जोखिमकम गर्न रोकथाम, अल्पिकरण र अनुकुलनका कार्यहरु गर्न विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, नदीखोला तटबन्ध,पहिरो नियन्त्रण, मौतिक पुर्वाधार निर्माण ,विउविजनको व्यवस्था ,प्रविधि जडान लगायतका कृयाकलापहरु यहा वजेट सहित समावेश गरिएका छन ।

५.८.२.१ भुकम्पको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
२	भुकम्प प्रतिरोधी घर र संरचना एकदम कम हुँदा भुकम्पबाट हुने क्षतिको जोखिम ।	भुकम्प पछिको सार्वजनिक संरचना पुनर्निर्माण र प्रवलीकरण ।	गाउँपालिका	७०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार, शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	भुकम्प पश्चात
१	स्वास्थ्य संस्थाका भवन जीर्ण हुँदा भुकम्पबाट हुने क्षतिको जोखिम ।	उच्च जोखिममा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको पहिचान प्रवलीकरण ।	गाउँपालिका	५०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार, शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	२०८२ सम्म
१	विद्यालयका भवन जीर्ण हुँदा भुकम्पबाट हुने क्षतिको जोखिम ।	उच्च जोखिममा रहेका विद्यालयहरुको पहिचान र प्रवलीकरण ।	गाउँपालिका	१००००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार, शिक्षा विभाग	२०८३ सम्म
१	खुल्ला स्थानको पहिचान र संरक्षण नहुँदा विपद पश्चात सुरक्षित स्थल नहुनु ।	खुल्ला स्थान पहिचान संरक्षण ।	गाउँपालिका, वडा विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति	२००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार	२०८२ भित्र
२	सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री, आपाङ्ग मैत्री, जेष्ठ नागरिक मैत्री नहुनु ।	गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री, आपाङ्ग मैत्री, जेष्ठ नागरिक मैत्री बनाउने ।	गाउँपालिका, प्राविधिक शाखा	३०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार, शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
	जम्मा			२५२००			

५.८.२.२ बाढीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
१	बाढीबाट वडा नं १ का २८० घर, १२० रोपनी खेतीयोग्य जमीन, १ वटा संस्थागत विद्यालय, ४ वटा खानेपानी आयोजना र ६ वटा सिंचाइ कुलो तथा अन्य संरचनामा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं १ का शारदा र रावल खोलाको किनार,रामबजार, रिखेबजार, ठुलाखेत देखि शारदासम्म तटबन्ध ।	गाउँपालिका	३०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भु जलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढीबाट वडा नं २ का ८० घर, ७० रोपनी खेतीयोग्य जमीन, ८ वटा खानेपानी आयोजना र ८ वटा सिंचाइ कुलो तथा अन्य संरचनामा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं २ को शंखपिपल, तिनतले, गौरे जिउला, कुम्लेबगर, जुम्लेढुंगा, राजागिठी, खाराखोलामा तटबन्ध ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढीबाट नडा नं ३ का २० घर र १५ रोपनी खेतीयोग्य जमीन, १ वटा विद्यालय, ६ वटा खानेपानी आयोजना १० वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	गौरेज्युला, पिमखोला, ढुङ्गीबगर, बासखोला लोटाउने, रिखेखोला रिखेबजार क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध ।	गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढीबाट वडा नं ४ का २० घर, १५० रोपनी खेतीयोग्य जमीन, ५ वटा खानेपानी आयोजना, ७ वटा सिंचाइ कुलो, ४ र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ४ को सेतेखोला, बार्नेखोला क्षेत्रका बाढी जाने क्षेत्रमा तटबन्ध र ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	बाढीबाट वडा नं ५ का ३० घर,५० रोपनी खेतीयोग्य जमीन, २ वटा खानेपानी, ५ वटा सिंचाइ कुलो र	वडा नं ५ को टुनीबोट क्षेत्रमा बाढी नियन्त्रण ।	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग,	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

	अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।					भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	
१	बाढीबाट वडा नं ६ को १०० घर, ८० रोपनी खेतीयोग्य जमीन, ४ वटा खानेपानी आयोजना र पाइप, १५ वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ६ का लुहाम, भमके ज्युला, पोखरीज्युला, कोषपिपल क्षेत्रमा बाढी नियन्त्रण ।	गाउँपालिका	१५००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८१ देखि प्रत्येक वर्ष
२	वन विनाश हुँदा पहिरोको जोखिम ।	वडाका पहिरो जाने क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्न विरुवा वितरण र वृक्षारोपण	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	प्रत्येक वर्ष
२	सडक निर्माणले पहिरोको जोखिम ।	सडक क्षेत्रमा बायो इन्जिनियरिङ ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				१०७००			

५.८.२.३ पहिरोको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
१	पहिरोबाट वडा नं १ का १०० घर, ६० रोपनी जमीन, ३ वटा खानेपानी आयोजना, तथा ४ वटा सिंचाइ कुलो र ३ वटा सडकमा क्षति हुन	वडा नं १ का डोबरी, काफलेखोला, घोडामारे, कोल्चौरमा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

	सक्ने ।					कार्यालय ।	
१	पहिरोबाट वडा नं २ का २० घर, २५ रोपनी खेतीयोग्य जमीन, ४ वटा खानेपानी आयोजना, ६ वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचना नोक्सान हुने ।	वडान.२ का रानीखोली, तिर्से, चोरखोला, धौलेखोला, खाराखोला, वन पनेरा खोला, मैनेखोलीमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरोबाट वडा नं ३ का २० घर र १०० रोपनी खेतीयोग्य जमीन, १० वटा खानेपानी आयोजना, ५वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचना नोक्सान हुने ।	वडा नं ३ को पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन वाल निर्माण ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरोबाट वडा नं ४ को १०० घर, २०० रोपनी जमीन, १२ वटा खानेपानी आयोजनामा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ४ को बडाखोला, बुकिचौर, शिद्धटोल, कैनपानी क्षेत्रका पहिरो जाने स्थानमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	३०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरोबाट वडा नं नं ५ का ४० घर, १०० रोपनी जमीन, २ वटा विद्यालय, १० वटा खानेपानी आयोजना र ३ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ५को सल्लेखोला, टुनिबोट, गैरासल्ले, डाडासल्ले, जुम्लेडाडा, सिम्क, ढोरचौरका पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरोबाट वडा नं ६ का ४० घर, ३० रोपनी जमीन, १ वटा स्वास्थ्य चौकी, ३ वटा खानेपानी आयोजना, २ वटा सिंचाइ कुलो र वडा कार्यालयमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ६ को पोखरीज्युला, लुहामका पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	गाउँपालिका	३०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	वन विनास हुँदा पहिरोको जोखिम ।	वडाका पहिरो जाने क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्न विरुवा वितरण र वृक्षारोपण	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	१००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

						कार्यालय ।	
२	सडक निर्माणले पहिरोको जोखिम ।	सडक क्षेत्रमा बायो इन्जिनियरिङ ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
जम्मा				१३३००			

५.८.२.४ आगलागीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (000)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
३	गाउँपालिकाका घरहरुमा आगलागीको जोखिम ।	सुधारिएको चुल्होमा सहयोग तथा विस्तार ।	गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका	वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्र	निरन्तर
२	गाउँपालिकाका घरहरुमा आगलागीको जोखिम ।	खरका छाना विस्थापन कार्यक्रम ।	गाउँपालिका	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	प्रत्येक वर्ष
३	गाउँपालिकाका घर,पसल तथा सार्वजनिक संरचनाहरुमा आगलागी वाट क्षति हुन सक्ने ।	पानी संरक्षण पोखरीको निर्माण ।	गाउँपालिका,वडा कार्यालय	१०००	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश, जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास विभाग, खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय	३ वर्ष भित्र
१	वन जंगलमा आगलागीको जोखिम ।	सामुदायिक वन तथा अन्य आगलागीको जोखिमपूर्ण वनहरुमा अग्निरेखा निर्माण गर्ने ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, वन समुह	१०००	गाउँपालिका,व डा कार्यालय, वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तरगत,वन विभाग, डिभिजन वन कार्यालय	२ वर्ष भित्र
२	वन जंगलमा आगलागीको जोखिम ।	वन डढेलो नियन्त्रण ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, वन समुह	३००	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तरगत वन विभाग, डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	गाउँपालिकाका सार्वजनिक कार्यालय तथा,संरचनाहरुमा	गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, विद्यालय,	गाउँपालिका	३००	गाउँपालिका		२०८२ भित्र

	आगलागीको जोखिम ।	स्वास्थ्य संस्था जस्ता सार्वजनिक ठाउँहरुमा फायर एक्सटीङ ग्विसर राख्ने ।					
			जम्मा	५१००			

५.८.२.५ खडेरीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
१	पर्याप्त सिंचाइ सुविधा नहुँदा खडेरी पर्दा अन्नवाली सुक्नु ।	सवै वडाहरुमा सिंचाइ सुविधा विस्तार ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, सिंचाइ विभाग, कृषि विकास कार्यालय, जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	५ वर्षभित्र
२	पिँधबाट सिंचाइ कुला भत्कदा सिंचाइ नहुँदा जमीन र अन्नवाली सुक्नु ।	गाउँपालिका क्षेत्रका सबै कुला नहरहरुको नियमित मर्मत सम्भार ।	गाउँपालिका, कृषि शाखा	२०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, सिंचाइ विभाग, कृषि विकास कार्यालय, जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष मनसुन पछि
४	वैकल्पिक सिचाइ प्रणाली नहुँदा जमीन र अन्नबाली सुक्नु ।	सवै वडाहरुमा सिंचाइ पोखरी निर्माण ।	गाउँपालिका कृषि शाखा	५०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, सिंचाइ विभाग, कृषि विकास कार्यालय, जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	४ वर्ष भित्र
२	कृषकको उत्पादन घट्नु ।	बेमौसमी तरकारी खेती विस्तार ।	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, सिंचाइ विभाग, कृषि विकास कार्यालय, जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१	खडेरीका कारण पानीका मुहानहरु सुक्नु ।	गाउँपालिका भित्रका सबै पानीका श्रोत तथा मुहान संरक्षण मर्मत ।	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, सिंचाइ विभाग, कृषि विकास कार्यालय, जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	परम्परागत पोखरी नास हुँदै जानु ।	परम्परागत पोखरीहरुको संरक्षण ।	गाउँपालिका	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, सिंचाइ विभाग, कृषि विकास कार्यालय, जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१	वैकल्पिक सिचाइ प्रणाली नहुँदा जमीन	थोपा सिंचाइ प्रणाली विस्तार	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश, सिंचाइ विभाग, कृषि विकास कार्यालय, जलश्रोत तथा	२०८२ देखि

	र अन्नबाली सुक्नु ।					सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	
जम्मा				१४०००			

५.८.२.६ हावहुरीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (000)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाहृय	
१	जस्ताले छाएका विद्यालयहरुका छाना हावाले उडाउन सक्ने जोखिम ।	सबै वडाका जस्तापाताले बनेका विद्यालयहरुका छाना मर्मत ।	गाउँपालिका शिक्षा शाखा, विद्यालय	१५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत शिक्षा विभाग, शिक्षा समन्वय इकाइ, संघ संस्था	२०८२ भित्र
१	विद्यालयका झ्याल, ढोकाहरु कमजोर हुँदा हावाहुरीको जोखिम ।	विद्यालयका झ्याल, ढोका नियमित मर्मत सम्भार गर्ने ।	विद्यालय, गाउँपालिका शिक्षा शाखा	३००	गाउँपालिका	शिक्षा समन्वय इकाइ, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
२	प्लास्टिक टनेल हावाले उडाउन सक्ने जोखिम	अगुवा कृषकहरुलाई टनेल मर्मत तालिम ।	कृषि शाखा	२००	गाउँपालिका		प्रत्येक बर्ष
२	हावहुरीबाट विद्युत सेवा अवरुद्ध हुन सक्ने ।	घर नजिक रहेका बिजुलीको पोललाई मर्मत गर्ने नजिक रहेको कमजोर तथा पुरानो र ढल्न सक्ने रूखहरूको काँटछाट गर्ने ।	विद्युत प्राधिकरण, स्थानीय विद्युत आयोजना	०	विद्युत प्राधिकरण, स्थानीय विद्युत आयोजना	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	प्रत्येक बर्ष
	हावाहुरीबाट मकैबालीमा नोक्सानी हुन सक्ने ।	होचो जातको मकैको बीउ वितरण ।	कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका		प्रत्येक बर्ष
जम्मा				२१००			

५.८.२.७ असीनाको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	बाहृय	

				०००)			
१	असिनाका कारण अन्न तथा तरकारी बालिमा क्षति	रैथाने र छिटो पाक्ने बालिहरुको खेती विस्तार	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	असिनाका कारण अन्न तथा तरकारी बालिमा क्षति	प्लाष्टिक टनेल खेती विस्तार तथा, अन्य सामाग्री वितरण	गाउँपालिका कृषि शाखा	३०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
३	कृषि उत्पादन असिनावाट क्षति	असिना प्रभावित किसानहरु लाई राहत र क्षतिपुर्तिको व्यवस्था	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	कृषि उत्पादन असिनाबाट क्षति	वालि विमा गर्ने	गाउँपालिका कृषि शाखा	०	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	२ वर्ष भित्र
जम्मा				**५०००**			

५.८.२.८ वन्यजन्तुको जोखिम न्यूनीकरण सन्र्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाहृय	
२	वन्यजन्तुले गाउँपालिकाका वडाहरुमा अन्न, फलफुल, तरकारीमा नोक्सानी पुऱ्याउने ।	सबै वडाका बन्यजन्तु प्रभावित वन क्षेत्रमा घेरावार गर्ने ।	वन समुह, वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,वन विभाग, डिभिजन वन कार्यालय	२०८२ देखि
१		जनावरहरुलाई तर्साउनका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु बाजा, लाइट, माइकको व्यवस्था र वितरण ।	वन समुह, वडा कार्यालय	३००	वन समुह गाउँपालिका	संघ संस्था	२०८२ देखि
२		वन क्षेत्रमा वन्यजन्तुले मन पराउने फलफुल र विरुवा रोप्ने ।	वन समुह, वडा कार्यालय	१००	वन समुह गाउँपालिका	संघ र प्रदेश,व न विभाग, डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२		बाली बीमा गर्ने ।	अगुवा कृषक, गाउँ कृषि शाखा	३००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				**११००**			

५.८.२.९ बालिनालीमा किराको जोखिम न्यूनीकरण सन्र्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
१	बाालिनालिमा लाग्ने किराले अन्नबालिमा नोक्सान ।	बाालिनालिमा लाग्ने किरा नियन्त्रणका लागि समयमै वडा कार्यालयमा औषधि भण्डारण ।	वडा कार्यालय, गाउँ कृषि शाखा	३००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
२	बालिनालिमा लाग्ने किरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	बाालिनालिमा लाग्ने किरा नियन्त्रणका लागि जैविक विषादी तयारी र भण्डारण ।	गाउँ कृषि शाखा	५००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	रोगले मासिएको बालीको सुरक्षित व्यवस्थापन नगरिदा थप जोखिम बढ्ने ।	रोग किराले नोक्सान गर्दा बर्षेनी दोहोरिने र अन्यन्त्र फैलिने भएकोले बालीलाई सुरक्षित रुपमा विर्सजन गर्न किसानलाइ प्राविधिक सहयोग ।	गाउँ कृषि शाखा	३००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रकोपको समयमा
१	बाालिनालिमा लाग्ने किराले अन्नबालिमा नोक्सान ।	कृषिबालीको लागि माटोमा हुनु पर्ने प्राङ्गारिक तत्वको बार्षिक रुपमा जाँच गर्ने ।	गाउँ कृषि शाखा	१००	गाउँपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय, संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				१२००			

५.८.२.१० महामारीको जोखिम न्यूनीकरण सन्र्दभमा :

प्राथमि	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु	श्रोतको व्यवस्था	समयनवधि

कता क्रम		क्रियाकलापहरु		हजारमा (०००)	आन्तरिक	वाह्य	
१	सरसफाइको कमीले महामारी फैलने जेखिम	सबै वडाहरुमा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम संचालन गर्ने	गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति	१०००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय, संघ संस्था	निरन्तर
२	सरसफाइको कमी तथा विपद पश्चात महामारी फैलने जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्था	५००	गाउँपालिका	गाउँपालिका	२०८१देखि निरन्तर
१	सरसफाइको कमी तथा विपद पश्चात महामारी फैलने जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा झाडापखाला, रुघाखोकी लगायत किटजन्य रोगका औषधीको बफर स्टक राख्ने	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्था	५००	गाउँपालिका	स्वास्थ्य विभाग, स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, संघ संस्था	निरन्तर
१	सरसफाइको कमी तथा महामारी फैलने जोखिम	विद्यालय सरसफाइ कार्यक्रम सञ्चालन	गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति गाउँपालिका शिक्षा शाखा,विद्यालय	५००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय,युनिसेफ,रेडत्र ंस	प्रत्येक वर्ष
१	पशुहरुमा संक्रामक रोग फैलने जोखिम	पशुहरुलाइ नियमित भ्याक्सिीन दिने	गाउँपालिका पशु विकास शाखा	५००	गाउँपालिका	भेटनरि अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र संघसस्था	निरन्तर
१	दुषित पानी पिउँदा पानीजन्य रोग बढ्ने जोखिम	पानी सुद्धिकरण का विधि बारे समुदायमा सामाग्री वितरण	गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति, गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय, युनिसेफ, रेडक्रस	निरन्तर
१	पानीका मूल दुषित हुँदा फोहर पानी पिउँदा पानीजन्य रोग बढ्ने जोखिम	खानेपानी मुहानहरुको सरसफाइ	गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति, गाउँपालिका	३००	गाउँपालिका	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय, युनिसेफ, रेडक्रस	निरन्तर
जम्मा			**जम्मा**	३८००			

५.८.२.११ चट्याङको जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
१	विद्यालयहरुमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रणाली जडान नहुँदा मानवीय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	गाउँपालिकाका सबै विद्यालयहरुमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रणाली जडान गर्ने ।	गाउँपालिका शिक्षा शाखा, विद्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ सस्था	२०८२ भित्र
२	घरहरुमा अर्थिङ नगर्दा मानवीय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	घर निर्माण गर्दा अनिवार्य अर्थिङ गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	०	गाउँपालिका	संघ सस्था	निरन्तर
१	स्वास्थ्यसंस्था तथा सार्वजनिक संरचना हरुमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रणाली जडान नहुदा मानवीय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	गाउँपालिकाका स्वास्थ्यचौकी लगायतका सार्वजनिक भवनहरुमा चट्याङ प्रतिरोधि प्रणाली जडान गर्ने ।	गाउँपालिका, गाउँ स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय	३००	गाउँपालिका	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय संघसस्था	निरन्तर
१	बस्ती नजिक बिजुलीका पोल, तार तथा ठूला रूखहरूको हुँदा चट्याङले क्षति गर्न सक्ने जोखिम ।	बस्ती नजिक रहेका बिजुलीका पोल, तारको मर्मत तथा ठूला रूखहरूको काँटछाट गर्ने ।	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	२००	गाउँपालिका	विद्युत कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	विद्युतिय पोल, तार व्यवस्थित नहुँदा चट्याङले क्षति गर्न सक्ने जोखिम	विद्युतीय लाइन तथा तारहरुलाई व्यवस्थित गर्ने	गाउँपालिका, वडा कार्यालय	१००	गाउँपालिका	विद्युत कार्यालय,	आवश्यकता अनुसार
२	घरभित्रका बिजुलीका तार व्यवस्थित नहुँदा चट्याङले क्षति गर्न सक्ने जोखिम	घरभित्रका बिजुलीका तार व्यवस्थित गर्ने ।	समुदाय	०	वडा कार्यालय		निरन्तर
जम्मा				११००			

४.८.२.१२ तुसारो को जोखिम न्यूनीकरण सर्न्दभमा

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
१	तुसारोका कारण तरकारी, फलफुल तथा पाक्दै गरेको अन्नबाली नोक्सान	जमीन मुनि हुने र बेमौसमी खेती प्रणाली विस्तार	गाउँपालिका कृषि शाखा	१०००	गाउँपालिका	संघ प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग, कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष

						संघ संस्था	
जम्मा				१०००			

५.८.२.१३ सडक दुर्घटना जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
१	सडक तथा अन्य दुर्घटनाबाट मानिसको मृत्यु तथा घाइते हुने जोखिम	गाउँपालिकाका मुख्य चोकहरुमा सडक तथा अन्य दुर्घटनाबाट बच्ने संदेश सहितका होर्डिड. बोर्डहरु राख्ने	गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	ट्राफिक कार्यालय	२०८२ भित्र
२	सडक दुर्घटना वाट मानिसको मृत्यु तथा घाइते हुने जोखिम	विद्यालय तथा समुदायमा ट्राफिक सचेतना	गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	ट्राफिक कार्यालय	निरन्तर
जम्मा				४००			
कुल जम्मा				८४०७०			

५.८.२.१४ जलवायु परिवर्तन तथा अनुकुलनका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समयावधि
					आन्तरिक	वाह्य	
१	जलवायु परिवर्तनबाट गाउँपालिकामा कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, जलश्रोत तथा उर्जा, वन तथा जैविक विविधता, मानव स्वास्थ्य, जल उत्पन्न प्रकोप र	वृक्षारोपण कार्यक्रम	वडा तथा गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		हरितगृह ग्यास वा कार्वन डाइअक्साइड उत्पादन हुने सामग्रीको प्रयोग कम गर्ने बारे सचेतना	वडा तथा गाउँपालिका	३००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		नवीकरणीय उर्जा प्रयोगमा जोड दिन सचेतना	वडा तथा गाउँपालिका	१००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष

१	शहरीकरण तथा वासस्थानमा असर	खडेरी सहन सक्ने बीउबीजन वितरण	कृषि शाखा, वडा कार्यालय	५००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
१		फोहर वर्गीकरण बारे समुदायमा सचेतना	वडा तथा गाउँपालिका	२००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
१		जैविक मल उत्पादन बारे किसानलाइ तालिम	कृषिशाखा	३००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ देखि
१		किसानहरुलाइ जैविक विषादी बनाउने र प्रयोग गर्ने तालिम	कृषिशाखा	२००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ देखि
१		किसानहरुलाइ बाली विविधकरण बारे तालिम	कृषि शाखा	३००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		प्राङ्गारिक खेती विस्तार	कृषि शाखा	५००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		फोहोर व्यवस्थापनका लागि विसर्जन केन्द्र स्थापना	गाउँपालिका	५००	गाउँपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				३१००			
कुल जम्मा बजेट				८७१७०			

५.८.३ पुर्नलाभ अन्तर्गतका पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका कार्यहरु :

गाउँपालिकामा भूकम्प, पहिरो, बाढीको विपद् पछि प्रतिकार्यको चरण पार गर्दा नगर्दै समुदायको पुनर्लाभका लागि क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलाप मार्फत परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, आवश्यक व्यवस्थापनका क्रियाकलाप निम्न बमोजिमको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ ।

५.८.३.१ भुकम्पको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तर्गतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	वाह्य	
१	भौतिक संरचना जस्तै घर तथा	सामान्य बिग्रिएका भत्किएका तथा चर्किएका संरचनालाई तालिम प्राप्त प्राविधिकको सल्लाह	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	२ वर्ष भित्र

	सरकारी भवन भत्कने तथा चर्कने	अनुसार मर्मत संभारलाई पहल गर्ने ।	समिति			
२	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनको अभाव	भूकम्पका कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत गरी प्रयोग गर्न मिल्ने भए तत्काल मर्मत गरी सेवा सुचारु गर्ने साथै पुनर्निर्माण सुरु गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	२ वर्ष भित्र
१	विपद् पश्चात राहत वितरणमा समस्या र राहतका सामानमा कमी	आवश्यकता अनुसार थप राहत व्यवस्थापन तथा वितरणको कार्य व्यवस्थित गर्ने तथा बास्तविक पीडितसम्म पुऱ्याउन पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	३ महिनासम्म
२	भवन निर्माण संहिता अनुरुपको घर निर्माण नहुने	नयाँ बन्ने सम्पुर्ण घरमा दक्ष प्राविधिकको प्रयोग गरी भवन निर्माण संहिता अनुसार घर निर्माणका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर
१	निर्माणमा आर्थिक अभाव	प्रभावितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर
१	खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको अभाव	खाद्य तथा गैह खाद्य सामग्रीको भण्डारण र वितरण प्रणालीलाई पुनरावलोकन गरी आवश्यक भए जनजीवन पूर्णरुपमा सामान्य नभएसम्मका लागि थप गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	३ महिनासम्म
१	पानीका मुहान तथा संरचनाहरू जोखिममा	बिग्रिएका पानीका मुहान तथा संरचनाहरू पुनर्निर्माण गरी व्यवस्थित गर्ने मुहान सुकेका स्थानमा नयाँ योजना मार्फत पानी वितरण व्यवस्था मिलाउने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	३ महिनाभित्र

५.८.३.२ पहिरोको संदर्भमा पुनर्लाभ अन्तरगतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	वाह्य	
१	क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण नहुने	गाउँपालिकाभित्र पीडितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	१ महिनाभित्र
२	संरचना भत्कने तथा निर्माणमा समस्या	पीडितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर
१	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनमा क्षति तथा पुनः निर्माणमा समस्या ।	विकासका अन्य गतिविधिमध्ये विपदका कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत तथा पुनर्निर्माण प्राथामिकतामा राखेर गर्ने ।		गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	३ महिनासम्म
२	भविष्यमा पुनः पहिरो दोहोरिन सक्ने ।	भविष्यमा पुनः पहिरो दोहोरिन सक्ने भएकाले स्थानीय तथा विज्ञहरुद्धारा नै अध्ययन गरी दिगो समाधानका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर
१	पुनः पहिरोको जोखिम हुन सक्ने	पुनः पहिरोको जोखिम हुन सक्ने भएकाले पहिरो सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा सञ्चालन गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर

५.८.३.३ बाढीको संदर्भमा पुनर्लाभ अन्तरगतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	वाह्य	
१	भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषणको अभाव ।	गाउँपालिकाका पीडितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	१५ दिनभित्र

			समिति			
	भौतिक संरचना भत्कने तथा निर्माणमा समस्या ।	पीडितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	१५ दिनभित्र
	विपद् पश्चात् पानीको अभाव ।	समुदायमा बिग्रिएका भत्किएका पानीका मुहान तथा संरचनाहरू पुनर्निर्माण गरी व्यवस्थित गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर
	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनको र संरचनामा क्षति तथा समस्या ।	बाढीको कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा तथा संरचनाहरूको मर्मत तथा पुनर्निर्माण गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	१ वर्षभित्र
	भविष्यमा पुनः बाढीको दोहोरिन सक्ने ।	भविष्यमा पुनः बाढी दोहोरिन सक्ने भएकाले स्थानीय तथा विज्ञहरुद्धारा नै अध्ययन गरी दिगो समाधानका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	गाउँपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार	निरन्तर

५.४ आवश्यक पर्ने श्रोत सामाग्री आंकलन :

त्रिवेणी गाउँपालिकामा विपद् प्रतिकार्यको लागि आवश्यक श्रोत साधन नगन्य मात्रामा रहेको छ । गाउँपालिकाले अपुग साधन र सामाग्री हरुको व्यवस्था तत्काल गर्नुपर्ने देखिन्छ, जुन क्लष्टर अनुसार तल उल्लेख गरीएको छ। यहा सामग्रीहरुको मात्र आंकलन गरिएको छ।

तालिका१०८ : प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामाग्री

क्र.स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम रु. हजारमा	कैफियत
				गाउँपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी			
१	समन्वय, खोज, उद्दार र सुचना तथा सञ्चार	लाइफ ज्याकेट (स्विमिङ)	५				गाउँपालिका	१०००	मौज्दात बाहेकको आवश्यक पर्ने सामाग्री खरिद, भण्डारण वा समयमै उपलब्धत का लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		क्याराविना	३						
		वन्जी	३						
		पुल्ली	२						
		एसेण्डर	२						
		डिसेव्डँर	२						
		क्लाइनिङ रोप	२						
		रवर ट्युव	१०						
		फायर वुट	१०						
		फायर सुट	५						
		लाइट	५						
		आगलागी नियन्त्रणमा प्रयोगहुने पानीको वोटल	५						
		लेदरको पञ्जा	५जोर						
		हेल्मेट	२०						
		फायर संकलन काटा/फरुवा	३ सेट						
		स्विटर	५						
		बन्चरो	४						
		सावेल, बेल्चा	१०						
		पिक	५						
		ज्याक हु	३						
		प्लास्टिक बाल्टिन	१०						
		अल्मुनियम भऱ्याङ	२						
		रिभर क्रसिङ्ग रोप	२०						
		फायर एक्सटिङ्ग ग्विसर	३						
		हारनेस	२						
		ठुलो पाल	५						
		त्रिपाल	२०						
		गल, खन्ती	१०						
		स्ट्रेचर	१०						
		First Aid Box	५						

		वाटर व्याग	५						
		जम्प सुट	५						
		एक्स हो	२						
		मास्क	१०						
		मेघाफोन	१						
		डोरी, रस्सि	५०० मी						
		व्याट्री(मेघाफोन)	२ थान						
		टेन्ट ,पाल, पाटपुर्जा	३						
		टेन्ट, पाल, विमचोवा	३						
		म्याट्रेस	२०						
		हसिया	१०						
		छाता	१०						
		हेडल्याम्प	५						
		घन	५						
		कम्बल	५०						
		पि–फोर्म	१ वण्डल						
		प्लास्टिक सिट	१५						
		पोलिथिन डोरी	२०० मी						
		एल.एम.टि. रोल	२						
		ग्याबिन जालि	१००						
		रेनकोट	१०						
		फायर रोप ल्याडर	१						
		ड्रिलिङ मेसिन	२						
		ह्वीस्टल	५						
		वायर कटर	२						
		पिक एक्स	२						
		प्रे–वार	१						
		क्रोवार ५ फीट २० मि.मि	२						
		ह्याण्ड माइक	५						
		काठ काट्ने मेसिन	२						
		सूचना संकलनका लागि आवश्यक पर्ने फाराम (जस्तै IRA, MIRA) छपाई गरेर राख्ने	५०० प्रति						
क.स	**कलष्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपालिका	**इलाका प्रशासन कार्यालय**	**नेपाल प्रहरी**			
२	खाद्य तथा	आपतकालीन अवस्थाका लागि अस्थायी तथा स्थायी	१					३०००	मौज्दात वाहेकको आवस्यक

	कृषि क्षेत्र	भण्डार गृहको व्यवस्था गर्ने							पर्ने सामाग्री खरिद, भण्डारण वा समयमै उपलव्धता का लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		तयारी खाना, चाउचाउ, बिस्कुट, चिउरा नमकिन आदि खरिद भण्डारण गरी राख्ने ।	५०० जना						
		खाद्यान्न सामाग्रीहरु जस्तै दाल, चामल, नून, तेल, मरमसला खरिद र भण्डारण गरी राख्ने	५०० जना						
		पशुपक्षीका लागि चाहिने आहार, घाँसपात एवम् दाना परालको व्यवस्था	५००० वटा						
		पशुपक्षीका लागि सरुवा तथा परजीवी नियन्त्रणका लागि आवस्यक औषधी खरिद गरी भण्डारण गर्ने	५००० वटा						
		पशु चौपायाका अस्थायी छाप्राका लागि चाहिने सामानहरु, काठ, खर, त्रिपाल आदि भण्डारण गरी राख्ने							
		पशुपक्षीका गोठ, खोर, टहरा, पुनर्निर्माण गर्न बाँस, डोरी, खर, प्लाष्टिक, पराल, त्रिपाल आदिको भण्डारण	५०००						
		बाँध, कूलो नहरको अस्थायी मर्मतका लागी (बाँस, बोरा, ढुङगा आदिको भण्डारण गर्ने	२००० मी						
		पोलिहाउस मर्मतका लागि सामाग्री भण्डारण	५० वटा						
		गाउँको कुल खेतीयोग्य जग्गाको १० प्रतिशत्लाइ पुग्ने मौसम अनुसारको बीउबीजन, मलखाद,	१० प्रतिशत जमीन का लागि						

		औषधि, विषादी, अन्य बिउबिजन खरिद तथा भण्डारण गर्ने							
क्र. स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम	कैफियत
				गाउँपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी			
३	गैरखाद्य सामाग्री, आश्रय स्थल	आपतकालीन अवस्थाका गैरखाद्य सामाग्रीहरु भण्डारण गर्न अस्थायी तथा स्थायी भण्डार गृहको व्यवस्था गर्ने	१					१०००	मौज्दात बाहेकको आवश्यक पर्ने सामाग्री खरिद, भण्डारण वा समयमै उपलब्धताका लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		आवश्यक गैर खाद्य सामाग्रीहरु लत्ताकपडा (उमेर लिंग, मौसम अनुसार) प्रति परिवार २,२ सेटका दरले व्यवस्था	१०० सेट						
		प्रभावितहरुलाई भाडाकुडा प्रति परिवार डेक्चि २ थान, ताप्के १ थान, थाल ४ थान, बटुका ४ थान, गिलास ४ थान, डाडु पन्यू १, १ थान , मग २ थान, बाल्टिन १ थानका दरले व्यवस्था	१०० सेट						
		प्रभावित परिवारका लागि कम्बल, म्याटको व्यवस्था	२०० थान						
		आश्रय स्थल निर्माणका लागि							
		टेन्ट	५ सेट						
		त्रिपाल	५० वटा						
		बलियो डोरी	१०० मुठा						
क्र. स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम	कैफियत
				गाउँपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी			
४	खानेपानी,	आपतकालीन	३०००					१०००	मौज्दात

	सरसफाइ क्षेत्र	अवस्थामा खानेपानी वितरणको लागि तयारी पानी बोतल वा जारको पानीको व्यवस्था	लिटर						बाहेकको आवश्यक पर्ने सामाग्री खरिद, भण्डारण वा समयमै उपलब्धता का लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		आपत्कालिन अवस्थाका लागि आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरणका समाग्री, पियुष, क्लोरीन झोल, जस्ता वस्तु खरिद गरी भण्डारण गर्ने	५० लिटर						
		१००० लिटर क्षमताको पानी टंकी खरिद गरी भण्डारण गर्ने	३ वटा						
		फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि ठुला कन्टेनर खरिद र भण्डारण	२ वटा						
		डस्टविनहरु खरिद गरी भण्डारण गर्ने	१००वटा						
		हाईजिन किट खरिद गरि भण्डारण गर्ने	२०० सेट						
		अस्थायी शौचालय निमार्णका लागि आवश्यक सामाग्री ट्वाईलेट प्यान पलाष्टिक खरिद गरि भण्डारण गर्ने ।	२० वटा						
		चर्पिका लागि बाल्टिन, मग र ब्रस भण्डारण गर्ने	५० सेट						
		हार्पिक वा फिनेल भण्डारण गर्ने	१०० बोत्तल						
		भत्केका खानेपानी संरचना मर्मतका लागि मर्मतका लागि र पानी आपुर्तिका लागि पाइप र फिटिङ सामग्री भण्डारण गरी राख्ने	२००० मिटर						
क्र. स	**कलष्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपा लिका	**इलाका प्रशासन कार्याल**	**नेपाल प्रहरी**			

					य				
५	स्वास्थ्य र पोषण	अति आवश्यक तथा जीवन बचाउने औषधीहरु, प्राथमिक उपचारका सामाग्रीहरु स्वास्थ्य संस्थाहरुमा बफर स्टक राख्ने	सवै स्वास्थ्य संस्थामा					१०००	मौज्दात बाहेकको आवश्यक पर्ने सामाग्री खरिद, भण्डारण वा समयमै उपलब्धता का लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		आपतकालीन अवस्था का लागि सुत्केरी सामग्री,	२०० सेट						
		प्याड तथा आवश्यक परिवार नियोजनका साधन	५०० सेट						
		आपतकालीन अवस्थाको लागि एक वडा २ थानका दरले प्राथमिक उपचार बाकसको व्यवस्था गने	२० वटा						
		सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठ नागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना विस्कुट, लिटो, आदि भण्डारण गर्ने दुधका लागि डेरि वा किसानसंग समन्वय र संझौता गर्ने	५०० जना						
		आपतकालीन अवस्थाका लागि कम्तिमा १ स्वास्थ्य संस्था १ स्ट्रेचरका व्यवस्था र भण्डारण	१०						
		गर्भवती, सुत्केरी आमा तथा २ वर्ष मुनिको बच्चालाइ ३ महिनालाइ पुग्ने UTRF, RUSF को मौज्दात राख्ने	३०० जना						
		अस्थायी उपचार केन्द्र स्थापनाका लागि आवश्यक सामाग्री	५ स्थान						

क्र.स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम	कैफियत
				गाउँपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी			
६	**शिक्षा**	प्रत्येक विद्यालयहरुमा १ बाकसका दरले प्राथमिक उपचारका सामाग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने	५० विद्यालय					२०००	मौज्दात बाहेकको आवश्यक पर्ने सामाग्री खरिद, भण्डारण वा समयमै उपलब्धता का लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		प्रत्येक विद्यालयहरुमा शैक्षिक सामाग्रीहरु जस्तै २० सेट इसिडी किट, स्टुडेन्ट किट, १०० सेट किताब, कापी, कलम, पेन्सिल इरेजरहरु पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने	५० विद्यालय						
		अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) का लागि आवश्यक पर्ने सामाग्री पोल, त्रिपाल टेन्ट कारपेट बोर्ड आदि खरिद गरि भण्डारण	१६ वटा						
		अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) मा छात्रछात्रा, अपांग मैत्री, खानेपानी, शौचालयको व्यवस्था गर्न सामाग्री	१६ वटा						
		त्रिपाल, गैटी, बेल्चा,कोदाली तसला टोकरी, Heating Plate, Hexablade, आदि सामाग्री प्रत्येक विद्यालयमा भण्डारण गरी राख्ने	५० विद्यालय						
		विद्यालयहरुमा वर्षको २ पटक विद्यार्थीहरुलाइ कृतिम घटना अभ्यास र विपदको	५० विद्यालय						

		समयमा बच्ने उपाय वारे तालिम दिने							
क्र.स	**कलष्टर**	**सामग्रीको नाम**	**आवश्यक पर्ने संख्या**	**रहेको निकाय**			**मौज्दात स्थल**	**कुल रकम**	**कैफियत**
				गाउँपालिका	**इलाका प्रशासन कार्यालय**	**नेपाल प्रहरी**			
७	संरक्षण र सामाजिक सुरक्षा	आपतकालका लागि गर्भवती र सुत्केरीको लागि विशेष कपडाको भण्डारण वा व्यवस्थापन	१०० जना					१०००	मौज्दात बाहेकको आवश्यक पर्ने सामाग्री खरिद, भण्डारण वा समयमै उपलब्धता का लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		अपांगता भएका व्यक्तिहरुका लागि सहायक सामाग्री खरिद तथा भण्डारण वा सहयोगको सुनिश्चितता	५० जना						
		डिग्निटी किट (महिलाको लागि)	२००						
		किशोरी किट (किशोरीको लागि)	३००						
		Female Friendly space set	३						
		RH kit (0-12 Items)	५००						

परिच्छेद ६ : लागत अनुमान तथा श्रोत व्यवस्थापन, समन्वय, अनुगमन स समीक्षा :

६.१ लागत अनुमान :

यस त्रिवेणी गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना योजना अनुसार क्षेत्रगत योजना तथा कार्यक्रमका लागि कुल बजेट ८ करोड ७१ लाख ७० हजार अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी पुर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि आवश्यक पर्ने श्रोत सामाग्री प्रवन्धका लागि थप १ करोड अनुमान गरिएको छ । विगतको वर्षहरुमा गाउँपालिकाले यस क्षेत्रमा गरेको लगानी र हालको प्रतिवद्धता अनुरुप अपुग हुने श्रोत रकमको परिचालनका लागि देहाय अनुसारको रणनीति अख्तियार गरिने छ ।

- आन्तरिक आयस्रोतको दायराको खोजी र वृद्धि गर्ने विकास साझेदारसंग समन्वय गर्ने
- संघ तथा प्रदेशसंग समन्वय गर्ने
- निजी तथा सार्वजनिक साझेदारी एवं सहकार्य गर्ने
- जनसहभागिता वृद्धि गर्ने
- वित्तीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि पारदर्शीता तथा सुशासन सम्बन्धी व्यवस्थाहरु कार्यान्वयनका लागि विशेष श्रोत साधनको परिचालन गर्ने ।

६.२ समन्वय र सहकार्य :

त्रिवेणी गाउँपालिकाले विपद पुर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना को कार्यान्वयन गर्नका लागि गाउँ क्षेत्रमा रहेका निकाय, संघ संस्था तथा अन्य साझेदारहरुसंग समन्वय र सहकार्य गरी उनीहरुको श्रोत र साधनलाई पनि परिचालन गर्नेछ । यसका अतिरिक्त प्रकोपबाट हुन सक्ने सम्भावित विपद्को सामना गर्न गाउँपालिकाले जिल्लामा रहेका निकायहरु संघ र प्रदेश सरकार तथा त्यस अन्तरगतका कार्यालयहरुसंग पनि समन्वय र सहकार्य गर्नेछ । यसका साथै देहाय बमोजिमका संरचना संग विशेष समन्वय गरिने छ ।

- विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
- कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद
- कर्णाली विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
- सल्यान जिल्ला विपद् व्यस्थापन समिति
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

यस्तो समन्वय र सहकार्य विपद पुर्वतयारी, विपद प्रतिकार्य तथा पुर्नलाभसम्म हुनेछ ।

६.३ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण :

त्रिवेणी गाउँपालिकाले विपद् पुर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि गरिने क्षेत्रगत त्रियाकलापहरुमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई प्राथमिकता दिनेछ । यसका लागि निम्न कार्यहरु गर्ने छ ।

- विपदको समयमा हुन सक्ने, हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहार हुन नदिन सुरक्षा संयन्त्र निर्माण र परिचालन,
- विपदको समयमा हुन सक्ने, हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहार हुन नदिन नियमित अनुगमन,

- हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहारका घटना घटिहालेमा पिडितलाइ कानूनी सहयोग तथा उपचार र दोषीमाथी कारवाही,
- बालबालिका, महिला, अपांगता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई सुरक्षित आश्रय स्थल (बालमैत्री, महिलामैत्री, अपांगतामैत्री तथा जेष्ठ नागरिक मैत्री) आश्रयस्थल निर्माण,
- मानसिक आघात (trauma) तथा मनोवैज्ञानिक असर परेका बालबालिका, किशोर, किशोरी, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिककलाई मनोसामाजिक मनोविमर्श प्रदान र
- बाालबालिका, महिला, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाका लागि खानपान, औषधि उपचार, बिशेष सामग्रीको व्यवस्था

६.४ आवधिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण :

गाउँपलिकाले गर्ने विकास निर्माणका कार्यहरुमा विपद जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तनलाई ध्यानमा राखेर खासै काम गरेको देखिदैन । त्यसैगरी आवधिक विकास योजनामा विपद व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तनलाई मूलप्राहीकरण गरेको पाइदैन । गाउँपालिकाले सूचना संकलन, जोखिम विश्लेषण, स्रोतको उपलव्धता, गुणस्तर र स्रोतको पहुँच र विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा अनुकूलनको आवश्यक्ता पहिचान गरि विपद व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि योजना र नीतिहरू निर्माण गर्नु पर्नेछ । विकास योजनाहरूमा मूलप्रवाहीकरण गर्न योजना र नीतिहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ । यसका लागि सरकारी र गैरसरकारी दुवै स्रोतको उपयोग गरी अनुकूलन र प्रभावकारी रणनीति लागू गर्न आवश्यक छ । विपद व्यवस्थापन जलवायु परिवर्तनका अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरूलाई स्थानीय आवधिक विकास योजनामा एकीकृत गरिनेछ । संघीय र प्रादेशिक योजना आयोगले तयार गरेको लक्ष्य र रणनीतिहरूलाई ध्यानमा राखी कार्यान्वयन गरिनेछ । यो योजना कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकाले संघ र प्रदेश सरकार बीच समन्वय गर्नेछ । सरकारी निकायहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, विकास साझेदारहरू र निजी क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको समन्वय र सहकार्यमा नीति र रणनीति र योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०, दफा ७० बमोजिम गाउँपालिका र गाउँपालिकाले स्थानीय कानून बमोजिम विपद कोष स्थापना गरी परिचालन गर्नेछ ।गाउँपालिकाले विपद जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका कार्यलाई गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजनामा मुलप्रवाहिकरण गर्नेछ ।

६.५ स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण :

यो योजनालाई गाउँपालिकाले तयार गरेको क्षेत्रगतका साथै स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गरिनेछ । वार्षिक योजनाहरूमा विपद जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु अनुकूलन योजनाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ । गाउँपालिकाका प्रत्येक वडाले बस्ती स्तरको योजना तर्जुमा प्रक्रिया देखि नै यस विषमा ध्यान दिने छन । गाउँपालिकाको स्वीकृत पछि यी योजना कार्यान्वयनमा आउनेछन् । वार्षिक योजनाहरूमा समावेश नगरिएका योजनाहरूलाइ मूलप्रवाहीकरण गर्न जिल्ला समन्वय समिति, सम्बन्धित विषयगत कार्यालयहरू र अन्य सरोकारवालाहरूलाई कार्यान्वयमा लैजान अनुरोध गरिनेछ ।

६.६ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन, प्रतिवेदन, अद्यावधिक र सिकाइ :

यस योजनाको अनुगमन गाउँपालिकाद्वारा संचालित योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन मुल्यांकन र पुनरावलोकन गर्दा संगैसंगै हुनेछ । अनुगमन, मुल्याङ्कनको लागि प्रतिवेदन योजनामा भएका क्रियाकलापहरुको प्रगतिको विवरण पनि उल्लेख गरिनेछ । यस योजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन अर्ध-वार्षिक रूपमा तयारी र प्रगतिको समीक्षा गरी आगामी ६ महिनाको कार्य योजना तयार गरिनेछ । यस योजनाको प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गरिनेछ भने प्रत्यके ५ वर्षमा अद्यावधिक गरिनेछ ।

- यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणका लागि गाउँपालिकाको अनुगमन समिति आफै, सम्बन्धित वडा कार्यालय साथै आवश्यकता अनुसार अलग्गै अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको गठन गरिनेछ ।

- गाउँपालिकाले आफ्नो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा यस उत्थालशील योजना कार्यान्वयनको समेत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ ।
- गाउँपालिकाको अनुगमन समितिले जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रभावकारिता समेत मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति र गाउँपालिकामा सिफारिस गर्नेछ ।
- यस योजना कार्यान्वयन गर्ने संघ संस्थाहरूले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन आफ्नो सम्बन्धित कार्यालयका साथै गाउँपालिकामा बुझाउने छन् । अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि तय गरिएका सूचक बमोजिम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने छ ।

यसरी प्रतिवेदनले औंल्याएका सिकाइका आधारहरु योजनाको समीक्षा र अद्यावधिक गर्ने कार्यमा सहयोगी हुनेछन ।

अनुसुचीहरु

अनुसुची १ : जोखिम नक्साङ्कन

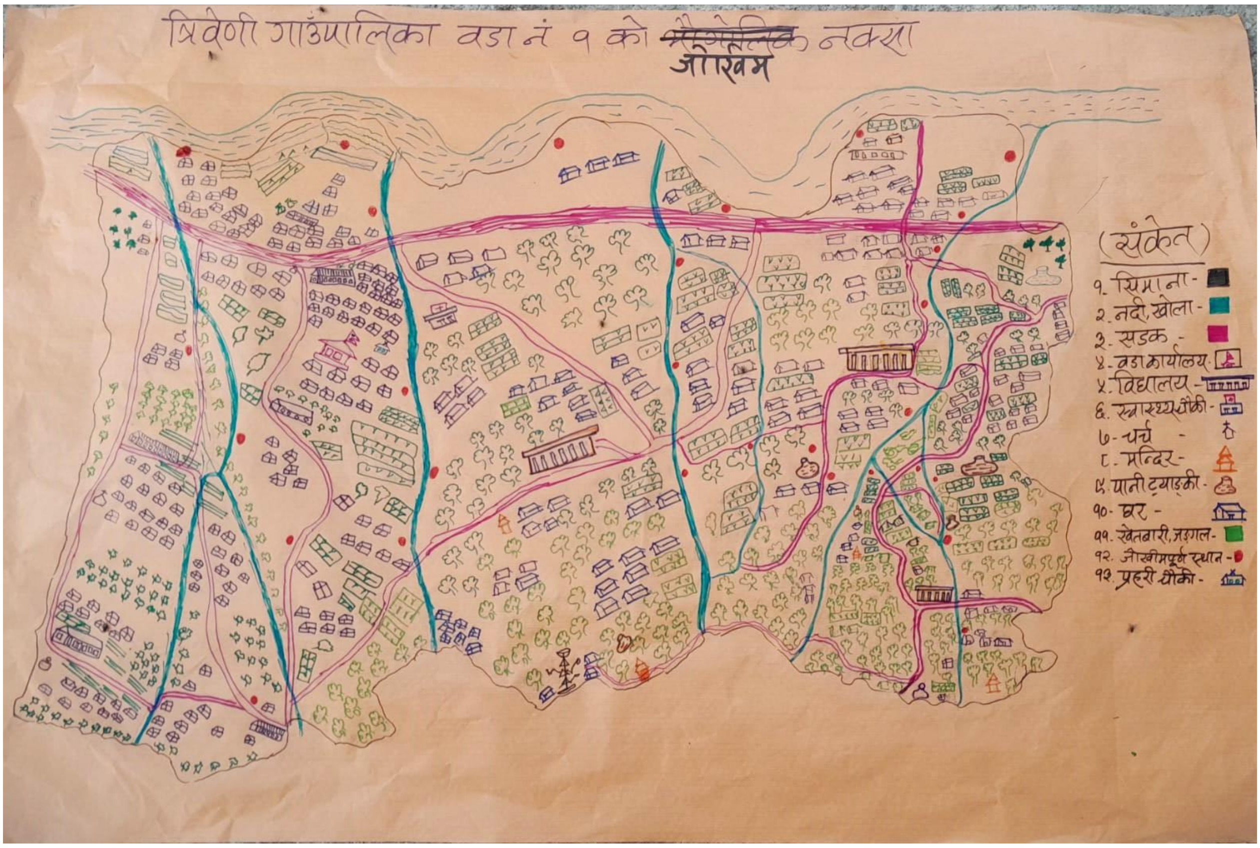

वडा नं १ को जोखिम नक्सा

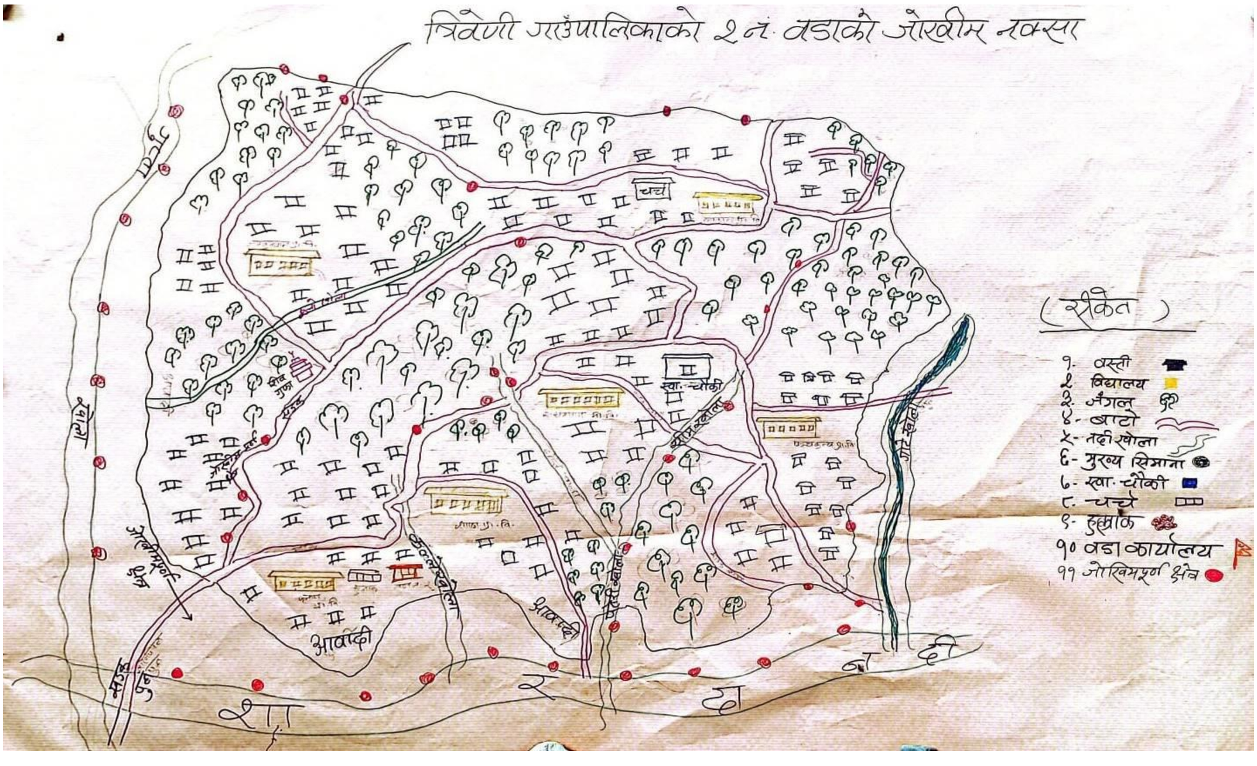

वडा नं २ को जोखिम नक्सा

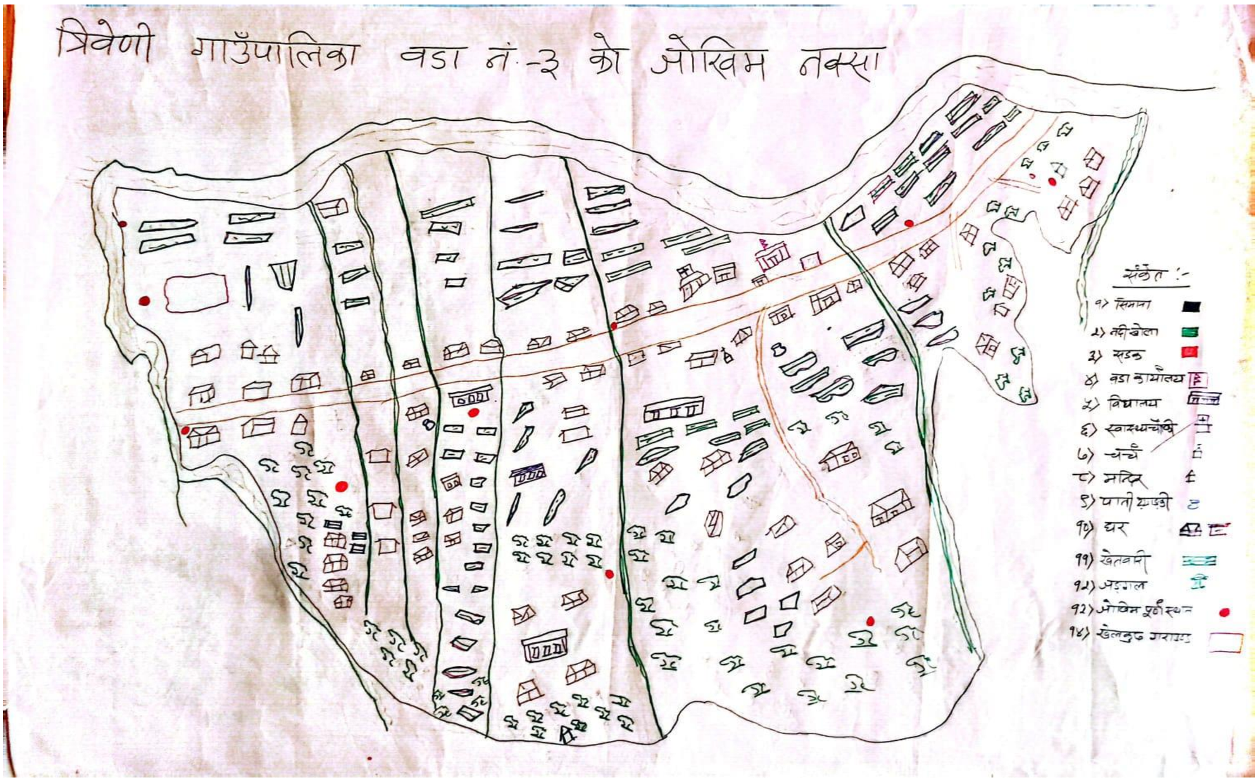

वडा नं. ३ को जोखिम नक्सा

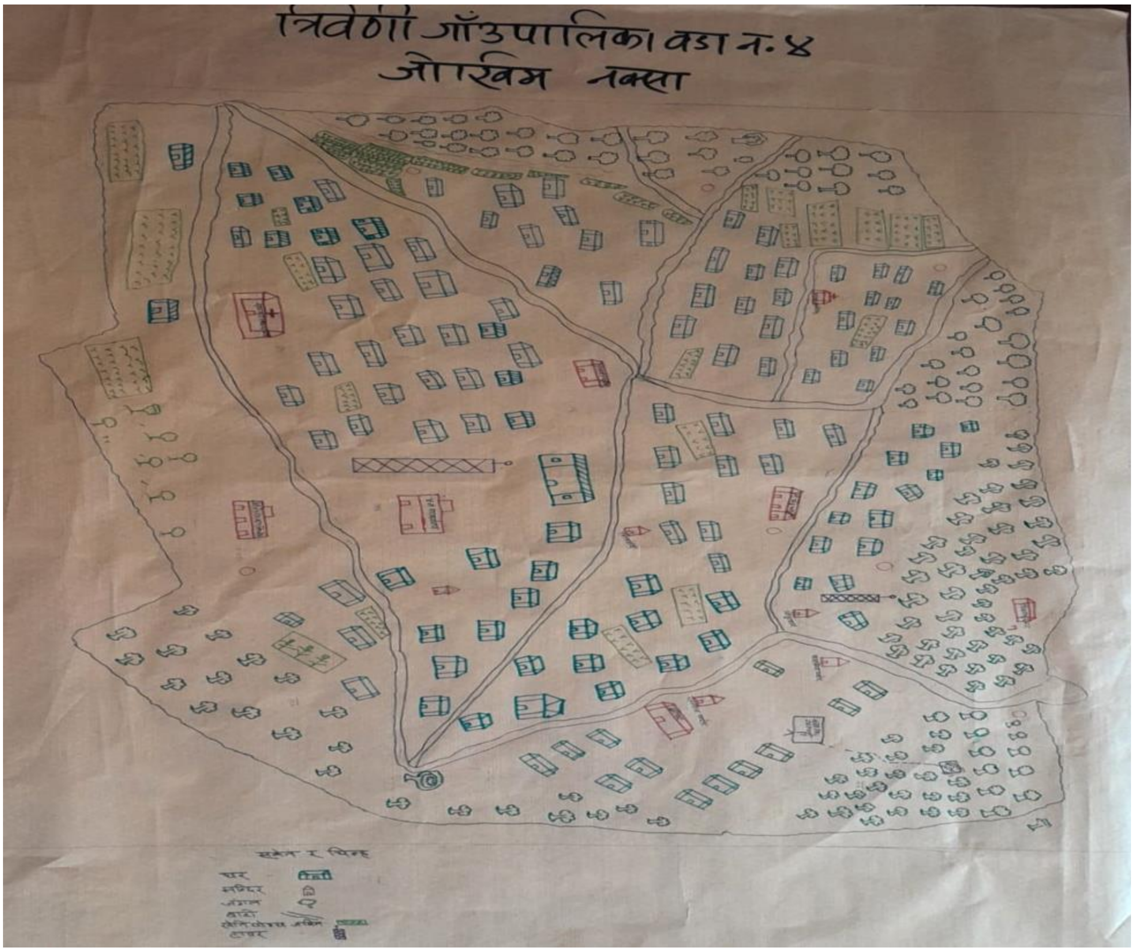

वडा नं ४ को जाखिम नक्सा

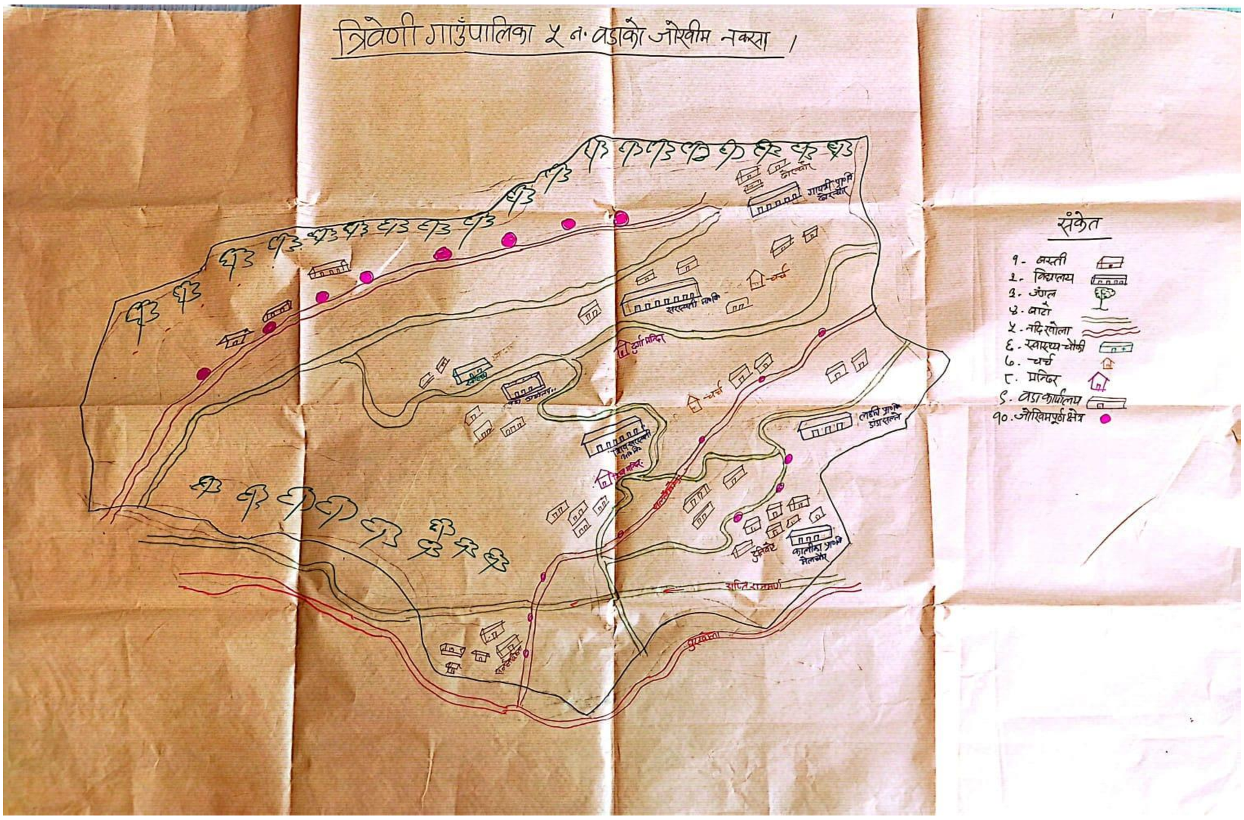

वडा नं ५ को जोखिम नक्सा

वडा नं ६ को जोखिम नक्सा

अनुसूची २. प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन

वडा नं.	सम्भावित प्रकोप	समुदाय	जोखिममा पर्न सक्ने घर धुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमीन	जोखिममा पर्न सक्ने वालवालिका	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	वालवालिकालाई विद्यालय जादा आउदा हुने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने स्वास्थ्य संस्था	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिंचाई संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने अन्य संरचना
१	**भुकम्प**	वडाभरी	३००	१४००	-	६००	८ वटा	मृत्यु हुन सक्ने,च्यापिने तर्सने, डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	-	१० वटा आयोजना	१० वटा	१५ वटा	२ वटा सडक
२		वडाभरी	२००	८००	-	४००	३ वटा	मृत्यु हुन सक्ने, च्यापिने तर्सने, डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	-	८ वटा आयोजना		७ वटा	विद्युत लाइन
३		वडाभरी	३००	१२००		६००	२ वटा विद्यालय	मृत्यु हुन सक्ने,च यापिने तर्सने, डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	-	६ वटा खानेपानी आयोजना		५ वटा सिंचाइ कुलो ।	-
४		वडाभरी	३००	१५००	-	६००	३ वटा	मृत्यु हुन सक्ने, च्यापिने तर्सने, डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	-	५ वटा	४ वटा पसल	१० वटा कुलो	

५		वडाभरी	१५०	६००		३००	५ वटा	मृत्यु हुन सक्ने, च्यापिने तर्सने, डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।		६ वटा खानेपानी योजना		१० वटा सिंचाइ कुलो	विद्युत
६		वडाभरी	३००	१२००		६००	४वटा विद्यालय	मृत्यु हुन सक्ने, च्यापिने, तर्सने, डराउने, विद्यालय बन्द भइ पढाइ छुट्ने ।	१ वटा गाउँघर क्लिनीक भवन ।	४ वटा आयोजना		१५ वटा कुलो	-
१	**बाढी**	शारदा र रावल खोलाको किनार, रामबजार, रिखे बजार, ठुलाखेत देखि शारदा सम्म	२८०	१०८०	१२० रोपनी	५४०	१ वटा संस्थागत विद्यालय	बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	-	४ वटा आयोजना	२ वटा बजार क्षेत्रका व्यावसाय	३ वटा पक्कि र ३ वटा कच्चि कुला	
२		शंखपिपल, तिनतले, गौरे जिउला, कुम्ले बगर, जुम्लेढुंगा, राजागिठी, खाराखोला	८०	३२०	७० रोपनी	१६०		बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		८ वटा आयोजना		८ वटा कुलो	
३		गोरे ज्युला, पिमखोला, ढुङ्गीबगर, बाँसखोला लोटाउने, रिखेखोला रिखेबजार	२०	१००	१५रोपनी	२०	१वटा विद्यालय	बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		६ वटा आयोजना ।	-	१० वटा सिंचाइ कुलो,	-
४		सेतेखोला, बार्नेखोला	२०	१००	१५० रोपनी	४०		बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	-	५ वटा खानेपानी आयोजना ।		७ वटा कुलो	-

५		टुनीबोट	३०	१५०	५० रोपनी	२००		बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		२ वटा आयोजना	-	५ वटा कुलो	-
६		लुहाम, भमके ज्युला, पोखरी ज्युला, कोष पिपल	१००	४००	८० रोपनी	५०		बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		४ वटा आयोजना र पाइप ।	-	१५ वटा कुलो	-
१	**पहिरो**	डोबरी, काफलेखोला, घोडामारे, कोल्चौर	१००	४००	६० रोपनी	२००	-	पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	-	३ वटा आयोजना	२ वटा	४ वटा	३ वटा सडक
२		रानीखोली, तिर्से, चोरखोला, धौलेखोला, खाराखोला, बन पनेरा खोला, मैनेखोली,	२०	८०	२५ रोपनी			पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		४ वटा आयोजना		६ वटा	
३		वडाभरी	२०	१००	१०० रोपनी			पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१० वटा आयोजना		५ वटा	
४		बडाखोला, बुकिचौर, शिद्धटोल, कैनपानी	१००	५००	२०० रोपनी	२००	-	पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	-	३ वटा आयोजना		३ वटा कुलो	
५		सल्लेखोला, टुनिबोट, गैरासल्ले, डाडासल्ले, जुम्लेडाडा, सिम्क, ढोरचौर	४०	२००	१०० रोपनी	८०	२ वटा विद्यालय	पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।		१० वटा आयोजना		३ वटा कुलो	

६		पोखरीज्युला, लुहाम	४०	२००	३० रोपनी			पहिरोले पुरीन सक्ने बाटो बन्द भइ विद्यालय जान नसक्ने ।	१ वटा स्वास्थ्य चौकी	३ वटा आयोजना		२ वटा कुलो	वडा कार्यालय
१	हावाहुरी	वडाभरी	८०	३२०	-	४०	८ वटा	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने, त्रसित हुने	-	-	अन्न फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी, ५ वटा पोलिहाउसमा क्षति	-	
२		वडाभरी	३०	१२०		५०	५ वटा विद्यालय	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने, त्रसित हुन			मकै, गहु,धान,र ४ वटा टनेल खेतीमा नोक्सानी ।		
३		वडाभरी	२० घर	१००	-	१६०	१वटा विद्यालय ।	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्र सित हुने	-	-	फलफुल, मकैखेतीमा नोक्सान, ५ वटा प्लास्टिक टनेल,	-	विद्युत तारमा नोक्सानी
४		वडाभरी	१०	५०				चोटपटक लाग्ने, च्यापिने, त्रसित हुने			२५० रोपनीको अन्नवाली नोक्सान हुने	-	-
५		वडाभरी	२०	१००				चोटपटक लाग्ने, च्यापिने,त्रसित हुने	-	-	मकै, गहु,धान,र टनेल खेतीमा नोक्सानी ।	-	-
६		वडाभरी	२०	१००	-	४०	१ वटा विद्यालयका टिनका छाना भएका भवन ।	चोटपटक लाग्ने, च्यापिने, त्रसित हुने		-	फलफुल खेती, ४ वटा प्लास्टिक टनेल ।	-	विद्युतको तार र पोल

१	**आगलागी**	वडाभरी	२०	८०	-		-		-	८२० मी. खानेपानी पाइप जल्ने	४ वटा पसल	-	-
२		वडाभरी	१५	६०		३०				५०० मी. खानेपानी पाइप जल्ने			
३		वडाभरी	१०	५०		२०				३००० मी. खाने पानी पाइप जल्ने			
४		वडाभरी	२०	१००						१००० मिटर खानेपानी पाइप जल्ने ।			
५		वडाभरी	१०	५०						३०० मिटर खानेपानी पाइप जल्ने ।			
६		वडाभरी	१५	३०						६०० मिटर खानेपानी पाइप जल्ने ।			
१	**बन्यजन्तु**	वडाभरी	५००	१०००	-	४००					अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
२		वडाभरी	३००	१२००		६००		आक्रमण गर्न सक्ने			अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
३		वडाभरी	२५०	१०००	-	४००	-	आक्रमण गर्न सक्ने	-	-	अन्न (मकै र गहुँ) फलफुल तरकारी र	-	-

											आलु बालीमा नोक्सान		
४		वडाभरी	१२०	६००				आक्रमण गर्न सक्ने			१३० रोपनीको अन्नवाली नोक्सान हुने ।	-	-
५		वडाभरी	३००	१२००		६००		आक्रमण गर्न सक्ने			अन्नवाली नोक्सान हुने ।	-	-
६		वडाभरी	३००	१२००	-	६००	-	आक्रमण गर्न सक्ने	-	-	अन्न, फलफुल तरकारी बालीमा नोक्सान ।	-	-
१	**रोगकिरा**	वडाभरी	३५०	१४००	-	-	-		-	-	अन्न,फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी	-	-
२		वडाभरी	३००	१२००	-	-	-		-	-	अन्न,फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी		
३		वडाभरी	२५०	१०००	-		-	-	-	-	अन्नबाली,तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
४		वडाभरी	१४०	८००							२०० रोपनीको अन्नवाली नोक्सान हुने ।	-	-
५		वडाभरी	१५०	६००	-		-	-	-	-	मकैबाली, तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुऱ्याउने ।	-	-

६		वडाभरी	३००	१२००	-		-	-	-	-	मकैबाली, तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुऱ्याउने ।	-	-
१	**खडेरी**	वडाभरी	२००	८००		४००	-		-	५ वटा खानेपानीका मुहान सुक्ने	अन्नबालिमा नोक्सानी	४ वटा सिंचाइ कुलो सुक्ने	
२		वडाभरी	३००	१२००		४००	-		-	२ वटा खानेपानीका मुहान सुक्ने	अन्नबालिमा नोक्सानी	६ वटा सिंचाइ कुलो सुक्ने	
३		वडाभरी	२५०	१०००		४००	-		-	२ वटा खानेपानीका मुहान सुक्ने	अन्नबालिमा नोक्सानी	६ वटा सिंचाइ कुलो सुक्ने	
४		वडाभरी	१००	५००						३ वटा पानीका मुहान सुक्ने	४२० रोपनीको अन्नवाली नोक्सान हुने ।	३ वटा सिंचाइकुला सुक्ने	
५		वडाभरी	१५०	६००						पानीका मुहान सुक्ने	अन्नवाली नोक्सान हुने ।	४ वटा सिंचाइकुला सुक्ने	
६		वडाभरी	१००	४००						पानीका मुहान सुक्ने	अन्नवाली नोक्सान हुने ।	६ वटा सिंचाइकुला सुक्ने	
१	**चट्याङ**	वडाभरी	२०	८०	-	२०	-	चट्याङ्ले हान्ने	-	-	-	-	टेलिफोन टावर,कार्यालयका विद्युतिय सामाग्री

२		वडाभरी	१०	५०		२०		चट्याङले हान्ने			पशु चौपाया मर्ने ।		विद्युत लाइनमा क्षति
३		वडाभरी	१०	५०		२०		चट्याङले हान्ने			पशु चौपाया मर्ने ।		
४		वडाभरी	२०	१००	-	४०	-	चट्याङले हान्ने	-	-	पशु चौपाया मर्ने ।	-	-
५		वडाभरी	१५	६०	-	२०	-	चट्याङले हान्ने	-	-	पशु चौपाया मर्ने ।	-	-
६		वडाभरी	३०	१५०	-	६०	-	चट्याङले हान्ने	-	-	पशु चौपाया मर्ने ।	-	-
१		वडाभरी	२००	८००	-	-	-		-	-	अन्न,फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी		
२		वडाभरी	३००	१२००							अन्नबाली, तरकारी, फलफुलमा नोक्सानी ।		
३	**असिना पानी**	वडाभरी	२५०	१०००	-		-	-	-	-	अन्नबाली, तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
४		वडाभरी	१४०	८००							२०० रोपनीको अन्नबाली नोक्सान हुने ।	-	-
५		वडाभरी	१००	४००	-		-	-	-	-	अन्नबाली, तरकारी,फलफुलमा नोक्सानी ।	-	-
६		वडाभरी	३००	१२००	-		-	-	-	-	अन्नबाली, तरकारी,फलफुलमा	-	-

											नोक्सानी ।		
१	महामारी	वडाभरी	१००	४००	-	२००	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुने	-	-	-
२		वडाभरी	७५	३००	-	८०	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुने	-	-	-
३		वडाभरी	५०	२००	-	१००	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	-	-	-
४		वडाभरी	५०	२५०	-	१००	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	-	-	-
५		वडाभरी	२०	१००	-	३०	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	-	-	-
६		वडाभरी	१०	५०	-	२०	-	संक्रमित हुने	-	खानेपानीका मुहान दुषित हुन	-	-	-
१	तुसारो	वडाभरी	२००	८००	-	-	-		-	-	अन्न,फलफुल र तरकारी बालिमा नोक्सानी		
४		वडाभरी	१४०	८००							१५० रोपनीको आलु,अन्नबाली नोक्सान हुने ।		

अनुसुची ३ : स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति

त्रिवेणी गाउँपालिका सल्यान

क्र.सं.	पदाधिकारीको नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
१०				
११				
१२				
१३				
१४				
१५				
१६				
१७				

अभिमुखिकरण गोष्ठीमा सहभागी विवरण

आज मिति २०८१/०८/१४ गते यस त्रिवेणी गाउँपालिकाको आयोजनामा स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण सम्बन्धी पालिका स्तरीय अभिमुखिकरण कार्यक्रम यस गाउँपालिका अध्यक्ष श्री विम बहादुर रावत ज्यूको अध्यक्षतामा तपसिलको उपस्थितीमा सम्पन्न गरियो ।

<u>तपसिल</u>

दस्तखत	नाम	पद / कार्यालय
	श्री विम बहादुर रावत	अध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका रुकुम
	श्री दिला खड्का पुन	उपाध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका रुकुम
	श्री खुम बहादुर डेली	प्र.प्र.अ. " " "
	श्री दल बहादुर वन्तोर	१ नं. वडाध्यक्ष " "
	श्री रुद्र बहादुर रोकाया	२ नं. " " "
	श्री कर्णदेव डाँगी	३ नं. " " " "
	श्री हरिराज शर्मा	४ नं. " "
	श्री विमल रावत	५ नं. " "
	श्री मनप्रु शाह	६ नं. " "
पार्वती	श्री पार्वती वि.क. दलित	का.पा. सदस्य " "
अमृता	श्री अमृता वि.क.	का.पा. सदस्य " "
तुलाराम	श्री तुलाराम सुनार	का.पा. सदस्य " "
हिरालाल	श्री हिरालाल पाँग्या	का.पा. सदस्य -
	श्री रुपलाल बैदी	UNICEF DRR planning Officer
	श्री विनायक ढुंगी	DDJ, सल्यान कार्यक्रम निर्देशक
	श्री दिपेन्द्र शाही	स्थानिय बालमैत्रि शासन सहजकर्ता
Cikiran	श्री चिरकिरण गौतम	परामर्शदाता, विपद् तथा उत्थानशिल
तुलाराम	श्री तुलाराम सुनार	कार्यपालिका, सदस्य
	~~श्री अमृता वि.क. काफ्ला~~	
	श्री लक्ष्मी चन्द्र वलाल	त्रिवेणी गा.पा. कृषिशाखा
	श्री यामा योगी	३ नं. वडा सदस्य
	श्री टिका रेउले	त्रिवेणी मा.वि. (विद्यार्थी)
	श्री यज्ञ बहादुर पुन	प्र.अ. श्री त्रिवेणी मा.वि. सरीकोट
	श्री रेशाम घर्ती	राष्ट्रस्थान मा.वि. वि.व्य.स. अध्यक्ष
	श्री सन्तोष न्यौपाने	... सल्यान

६ तिलक रावल - शाखा अधिकृत, त्रिवेणी गा.पा.कार्यालय

कमल — श्री कमल सिं पुन — जनतालि सल्ल्याल गा.पा. अध्यक्ष
श्री निकिता शर्मा — बालविकास संयोजक त्रिवेणी गा.पा. कार्या.
तुलसी — श्री तुलसी कु. रावल — कार्यपालिका सदस्य
गीता — श्री गिता खड्का — आमा समूह अध्यक्ष
श्री गोवर्धन रेउले - श्री नेपाल राष्ट्रिय मा.वि. रेख प्र.अ.
श्री जुद्ध बहादुर खत्री — श्री सरस्वती आ.वि. कुलाचौर प्र.अ.
श्री ज्ञान बहादुर भण्डारी श्री सरस्वती मा.वि. वि.व्य.स. अध्यक्ष
श्री त्रिवेश्वर बोहरा — त्रिवेणी गा.पा. शि.प्र.प्र. प्र.
प्रेम — श्री प्रेम कुमारी बोहरा - त्रिवेणी - इ. म. सल्ल्याल.अ.
दुर्गा — श्री दुर्गा रोका — " " इ. म. का. स.
श्री दिपक गौतम — सहायक पाँचौं
श्री पुष्पबीमल बली — वरिष्ठ लेखा अधिकृत
श्री मोहन ओली — अ. लेप सहायक पाँचौं
श्री प्रभात श्रेष्ठ — स्वास्थ्य शाखा प्रमुख
श्री लक्ष्मी रावत — लघु उद्यम विकास शाखा प्रमुख
श्री रेखा रेउले — MIS अपरेटर शाखा प्रमुख
श्री सरोज बोहरा — कृषि शाखा प्रमुख
श्री सन्तोष वि.क. — SAC नेपाल शिक्षा अधिकृत
श्री मिता पुन — पशु चिकित्सक, पशु सेवा शाखा
श्री गणेश प्र. आचार्य — शिक्षा शाखा प्रमुख
श्री दिपेश प्रधान — सूचना प्रविधि अधिकृत
श्री शेर बहादुर नेपाली — का. स.
श्री बसन्ता बली - प्र. वि. नि.
श्री रमेश साउद — का. उ.
गंगा — श्री गंगा बोहरा — का. स.
श्री डिल्ली (?) — का. स.

प्रस्तावहरु :

१. स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण सम्बन्धमा ।

२.योजना तर्जुमा तथा समन्वय समिति गठन सम्बन्धमा ।

३. वडाहरुको जोखिम नक्साङ्कन तथा तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धमा ।

निर्णयहरु :

निर्णय नं. १ : प्रस्ताव नं. १ मा छलफल गर्दा यस त्रिवेणी गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. २ : प्रस्ताव नं. २ मा छलफल गर्दा यस त्रिवेणी गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तयारीका लागि उपाध्यक्ष ज्युको संयोजकत्वमा तपसिल बमोजिम योजना तर्जुमा तथा समन्वय समिति गठन गर्ने निर्णय गरियो ।

१.श्री सीता खड्का पुन	उपाध्यक्ष	संयोजक
२.श्री खुम बहादुर के.सी.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
३.श्री दल बहादुर बस्नेत	वडाध्यक्ष वडा नं.१	सदस्य
४.श्री हस्त बहादुर रामजा	वडाध्यक्ष वडा नं.२	सदस्य
५.श्री कर्णदेव डाँगी	वडाध्यक्ष वडा नं.३	सदस्य
६.श्री छविराज शर्मा	वडाध्यक्ष वडा नं.४	सदस्य
७.श्री विमल रावत	वडाध्यक्ष वडा नं.५	सदस्य
८.श्री मनोज शाह	वडाध्यक्ष वडा नं.६	सदस्य
९.श्री तिलक बहादुर रावल	विपद् व्यवस्थापन शाखा	सदस्य सचिव

निर्णय नं. ३ : प्रस्ताव नं. ३ मा छलफल गर्दा यस त्रिवेणी गाउँपालिकाको वडाहरुको जोखिम नक्साङ्कन तथा तथ्याङ्क संकलन मिति २०८२ बैशाख १६ गते देखि गर्ने निर्णय गरियो ।

खुम बहादुर के.सी.
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

प्रमाणिकरण गोष्ठीका सहभागी विवरण

आज मिति २०८२ साल असार २२ गतेका दिन यस पालिकाको आयोजनामा र युनिसेफ नेपालको आर्थिक सहयोगमा स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण र स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माणका लागि वडाहरुवाट प्राप्त जोखिम नक्शाङ्कन तथा संकलित सूचनाहरु प्रमाणिकरण गोष्ठी यस गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री खिम बहादुर रावत ज्यूको अध्यक्षतामा तपसिलको उपस्थितिमा सम्पन्न भयो ।

<u>उपस्थिति</u>

श्री खिम वहादुर रावत	अध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री सीता खड्का पुन	उपाध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री खुम वहादुर के.सी.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
श्री दल वहादुर वस्नेत	१ नं वडा अध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री हस्त वहादुर रामजा	२ नं वडा अध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री कर्णदेव डाँगी	३ नं वडा अध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री छविराज शर्मा	४ नं वडा अध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री विमल रावत	५ नं वडा अध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री मनोज शाह	६ नं वडा अध्यक्ष, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री अमृता वि.क.	कार्यपालिका सदस्य, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री पार्वती वि.क.दलामे	कार्यपालिका सदस्य, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री रत्न कुमारी वोहरा	कार्यपालिका सदस्य, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री तुलसी रावत	कार्यपालिका सदस्य, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री तुलाराम सुनार	कार्यपालिका सदस्य, त्रिवेणी गाउँपालिका,
श्री हिरालाल परियार	कार्यपालिका सदस्य, त्रिवेणी गाउँपालिका
श्री विकिरण गौतम	परामर्शदात (विज्ञ)
श्री तिलक रावल	शाखा अधिकृत
श्री पुष्पकोमल वली	वरिष्ठ लेखा अधिकृत
श्री गणेश प्रसाद आचार्य	वरिष्ठ शिक्षा अधिकृत
श्री मिना पुन	पशु चिकित्सक
श्री लक्ष्मी चन्द बचाल	कृषि अधिकृत
श्री शिवराज गोसाईं	इन्जिनियर
श्री प्रभात श्रेष्ठ	स्वास्थ्य शाखा

फोटोहरु

स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण सम्बन्धी कार्यशालामा गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष,प्रमुख प्रशसकिय अधिकृत, वडाध्यक्षहरु लगाएत सहभागीहरु

वडा स्तरमा सुचना संकलन

वडास्तरमा जोखिम नक्साङ्कन र सुचना संकलन

वडास्तरमा जोखिम नक्साङ्कन र सुचना संकलन

वडा स्तरीय जोखिम नक्साको प्रतुतिकरण

वडामा सहजीकरण गर्दै परामर्शदाता

प्रमाणिकरण गोष्ठिलाइ सम्बोधन गर्दै गाउँपालिका उपाध्यक्ष सीता खड्का पुन

प्रमाणीकरण गोष्ठिमा उपाध्यक्ष,प्र.प्र.अ.जनप्रतिनिधि र शाखाप्रमुख लगायत सहमागीहरु